

Les noms de Dieu et "Pantocrator" chez Philon d'Alexandrie

B. Les Annexes 1 à 8 (= 42 pages)

- Annexe 1 =	Les citations bibliques de Philon en lien avec les noms de Dieu (répertoire selon la référence biblique)	page 1
- Annexe 2 =	Les mots de Philon. Quelques statistiques	page 20
- Annexe 3 =	L'expression " <i>Adonai YHWH</i> " dans la LXX et chez Philon	page 24
- Annexe 4 =	Le mot " <i>despotês</i> " dans la LXX	page 27
- Annexe 5 =	L'expression " <i>despotês ho kurios</i> " chez Philon	page..31
- Annexe 6 =	Le mot " <i>kurios</i> " dans les dictionnaires de grec ancien	page 33
- Annexe 7 =	Les 75 " <i>kurios ho théos</i> " de Philon	page 35
- Annexe 8 =	" <i>Kurios ho théos</i> " dans les citations bibliques de Philon	page 36

Les citations bibliques de Philon (en lien avec les Noms de Dieu)

Légende et Remarques A à Q
→ voir page B-19

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ge 1 ₃	Som 1:75	[-] εἶπε [γάρ φησιν] ὁ θεός γενέσθω φῶς	καὶ εἶπεν ὁ θεός γενηθήτω φῶς	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי אֹר
Ge 1 ₂₆	Lin 169	[-] εἶπε [γάρ φησι] κύριος ὁ θεός ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν	καὶ εἶπεν [-] ὁ θεός ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ
Ge 1 ₂₆	Mut 31	ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν	ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν	וַנַּעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ
Ge 1 ₂₇	Her 56	κατὰ τὴν εἰκόνα	κατ' εἰκόνα [θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν]	בְּצֶלֶם אֱלֹהִים
Ge 2 ₇	Her 56	ἐνεφύσησε [γάρ φησιν] (ὁ ποιητής τῶν ὄλων) εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν	καὶ ἐνεφύσησεν [-] εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν	וַיִּפַּח בָּאָדָם נְשָׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה :
Ge 2 ₁₅	Leg 1:53, 1:88	καὶ ἔλαβε κύριος ὁ θεός τὸν ἄνθρωπον ὃν ἐποίησε καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ, ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάσσειν	καὶ ἔλαβεν κύριος ὁ θεός τὸν ἄνθρωπον ὃν ἐπλασεν καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάσσειν	וַיִּקַּח יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם [Ø] וַיִּנְתְּנוּהוּ בְּגִן-עֵדֶן לְעֵבֶדָה וּלְשָׁמְרָה :
Ge 2 ₁₆₋₁₇	Leg 1:90	καὶ ἐνετείλατο κύριος ὁ θεός τῷ Ἀδὰμ λέγων· ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φάγη, ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ· ἥ δ' ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε	καὶ ἐνετείλατο κύριος ὁ θεός τῷ Ἀδὰμ λέγων ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φάγη ¹⁷ ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ ἥ δ' ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε	וַיֹּצֵר יְהוָה אֱלֹהִים עֲלֵי-הָאָדָם לֵאמֹר מִכָּל עֵץ-הַגָּן אָכַל תֹּאכַל : ¹⁷ וּמֵעֵץ הַדֶּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת :
Ge 2 ₁₈	Leg 2:1	καὶ εἶπε κύριος ὁ θεός οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον, ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν	καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεός οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον· ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לֹא-טוֹב הָיִית הָאָדָם לְבָדוֹ אַעֲשֶׂה-לּוֹ עֹזֵר כְּנֶגְדּוֹ
Ge 2 ₂₅	Leg 2:53 ↓	καὶ ἦσαν οἱ δύο γυμνοί, ὁ τε Ἀδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠσχύνοντο	καὶ ἦσαν οἱ δύο γυμνοί ὁ τε Ἀδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ οὐκ ἠσχύνοντο	וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבָּשְׁשׁוּ :
Ge 3 ₁	Leg 2:53 + 2:71.106	ὁ δὲ ὄφις ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν ἐποίησε κύριος ὁ θεός	ὁ δὲ ὄφις ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ὧν ἐποίησεν κύριος ὁ θεός	וַהֲנִיחַ הָיָה עֲרוֹם מְכֹל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהִים
Ge 3 _{8b}	Leg 3:1	καὶ ἐκρύβησαν ὁ τε Ἀδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ ἐν μέσῳ τοῦ ξύλου τοῦ παραδείσου	καὶ ἐκρύβησαν ὁ τε Ἀδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ ἐν μέσῳ τοῦ ξύλου τοῦ παραδείσου	וַיִּתְכַּפּוּ הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ הַגָּן :
Ge 3 ₉	Leg 3:49	καὶ ἐκάλεσε κύριος ὁ θεός τὸν Ἀδὰμ καὶ εἶπεν αὐτῷ [-], ποῦ εἶ ;	καὶ ἐκάλεσεν κύριος ὁ θεός τὸν Ἀδὰμ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀδὰμ, ποῦ εἶ ;	וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם וַיֹּאמֶר אֵי אַתָּה :
Ge 3 ₁₄₋₁₅	Leg 3:65 (+Leg 3:107)	καὶ εἶπε κύριος ὁ θεός τῷ ὄφει ὅτι ἐποίησας τοῦτο, ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων τῆς γῆς. ἐπὶ τῷ στήθει [-] καὶ τῇ κοιλίᾳ πορεύσῃ, καὶ γῆν φάγεσαι πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικός, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ [-] τοῦ σπέρματος αὐτῆς. αὐτός σου τηρήσει κεφαλὴν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν	¹⁴ καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεός τῷ ὄφει ὅτι ἐποίησας τοῦτο ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων τῆς γῆς ἐπὶ τῷ στήθει σου καὶ τῇ κοιλίᾳ πορεύσῃ καὶ γῆν φάγη πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου ¹⁵ καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικός καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς αὐτός σου τηρήσει κεφαλὴν καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הַנֶּחֱשׁ כִּי עָשִׂיתָ חָאֵל אֲרוּר אַתָּה מִכָּל-הַבְּהֵמָה וּמִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה עַל-בְּטִינְךָ תֵּלֵךְ וְעַל-רַגְלֶיךָ תֵּלֵךְ וְעָרְפְּךָ תִּהְיֶה : ¹⁵ וְאֶת-הָאִשָּׁה אָשִׁית בְּפֶגֶד בִּינִי הָאִשָּׁה בִּי וְרַעָה הִיא וְשָׁפַח רֹאשׁ וְאַתָּה תִּשְׁמְרֶנּוּ עָקָב : ס
Ge 3 ₂₂	Lin 169 + Qge 1:55	[-] εἶπεν ὁ θεός· ἰδοὺ, γέγονεν Ἀδὰμ ὡς εἶς ἡμῶν, τῷ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν	καὶ εἶπεν ὁ θεός ἰδοὺ Ἀδὰμ γέγονεν ὡς εἶς ἐξ ἡμῶν τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאֶחָד מֵאֵנוּ וְעַתָּה טוֹב וָרָע
Ge 3 ₂₃	Leg 1:96	καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεός ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς, ἐργάζεσθαι τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθη	καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεός ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς ἐργάζεσθαι τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήμφθη	וַיִּשְׁלַחְתָּהוּ יְהוָה אֱלֹהִים מִגִּן-עֵדֶן וַיֵּבֶל אֶת-הָאָדָם אֲשֶׁר-קָם מִשָּׁם :
Ge 3 ₂₄	Che 28	τὰ Χερουβὶμ (...) τὴν φλογίνην ῥομφαίαν	τὰ χερουβὶμ [καὶ] τὴν φλογίνην ῥομφαίαν	אֶת-הַכְּרֻבִּים וְאֶת-לֶהַט הַחֶרֶב

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ge 4 ₃	Sac 52	καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας, ἤνεγκε Κάιν ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς θυσίαν τῷ κυρίῳ	καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας ἤνεγκεν Καιν ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς θυσίαν τῷ κυρίῳ	וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה :
Ge 4 _{15b}	Fug 60 + Pot 177	[-] ἔθετο κύριος ὁ θεὸς τῷ Κάιν σημείον, τοῦ μὴ ἀνελεῖν αὐτὸν πάντα τὸν εὐρίσκοντα [-]	[καὶ] ἔθετο κύριος ὁ θεὸς σημείον τῷ Καιν τοῦ μὴ ἀνελεῖν αὐτὸν πάντα τὸν εὐρίσκοντα αὐτόν	וַיִּשֶׂם יְהוָה לְקַיִן אוֹת לְבִלְתִּי הַכּוֹת־אֹתוֹ כָּל־מֹצְאוֹ :
Ge 4 _{26b}	Pot 138	οὗτος ἤλπισε [πρώτον] ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ	οὗτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ	אִז הוֹחֵל לַקְרָא בְשֵׁם יְהוָה :
Ge 4 _{26b}	Pot 139	οὗτος ἤλπισεν [-] ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ	οὗτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ	אִז הוֹחֵל לַקְרָא בְשֵׁם יְהוָה :
Ge 5 _{1a}	Pot 139	αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων	αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων	זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם
Ge 5 ₂₉	Pot 121	οὗτος διαναπαύσει ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἔργων ἡμῶν καὶ ἀπὸ τῶν λυπῶν τῶν χειρῶν ἡμῶν καὶ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς κατηράσατο κύριος ὁ θεός	οὗτος διαναπαύσει ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἔργων ἡμῶν καὶ ἀπὸ τῶν λυπῶν τῶν χειρῶν ἡμῶν καὶ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς κατηράσατο κύριος ὁ θεός	וְהָיָה יַחְמֹנוּ מִמַּעֲשֵׂיו וּמִמַּעֲבָיו יָיִנוּ מִיַּד־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אָרְרָה יְהוָה :
Ge 6 _{3a}	Gig 19	[-] εἶπε [γάρ φησι] κύριος ὁ θεός οὐ [-] καταμεινεί τὸ πνυδμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις [-] εἰς τὸν αἰῶνα διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας.	καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεός οὐ μὴ καταμεινῇ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις [τούτοις] εἰς τὸν αἰῶνα διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας	וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־יָדִין רוּחִי בָאָדָם לְעֹלָם בְּשָׂגָם הוּא כָשָׁר
Ge 6 _{5-7a}	Imm 20 + Lin 24	ιδὼν [οὖν φησι] κύριος ὁ θεός ὅτι ἐπληθύνθησαν αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ ἐπιμελῶς [-] τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας, [-] ἐνεθυμήθη ὁ θεός, ὅτι ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ διανοήθη. καὶ εἶπεν ὁ θεός· ἀπαλείψω τὸν ἄνθρωπον ὃν ἐποίησα ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς	ιδὼν δὲ κύριος ὁ θεός ὅτι ἐπληθύνθησαν αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας 6 [καὶ] ἐνεθυμήθη ὁ θεός ὅτι ἐποίησεν τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς καὶ διανοήθη 7 καὶ εἶπεν ὁ θεός ἀπαλείψω τὸν ἄνθρωπον ὃν ἐποίησα ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς	וַיִּבְרָא יְהוָה [-] כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכָל־יֹצֵר מַחְשַׁבֶּת לְבָו רַק רָע כָּל־יְהוּדִים : 6 וַיִּגַּם יְהוָה כִּי־עָשָׂה אֶת־הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֱלֹהֵיָּו : 7 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֲמַחֶה אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר־בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה
Ge 6 ₈	Imm 86	νῶε [-] εὗρε χάριν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ	νωε δὲ εὗρεν χάριν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ	וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה :
Ge 6 ₈	Imm 104	νῶε [-] εὗρε χάριν [παρὰ] κυρίῳ τῷ θεῷ	Νωε δὲ εὗρεν χάριν [ἐναντίον] κυρίου τοῦ θεοῦ	וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה :
Ge 6 ₉	Imm 109	εὐαρεστήσαι	εὐηρέστησεν	הִתְהַלֵּךְ־נָם :
Ge 6 ₂₂	Leg 1:95	[-] ἐνετείλατο [γὰρ] κύριος ὁ θεός	ὅσα ἐνετείλατο [αὐτῷ] κύριος ὁ θεός	אֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים
Ge 8 ₁₅₋₁₆	Qge 2:48	[-] εἶπεν [γὰρ] κύριος ὁ θεός τῷ Νῶε· [-] ἔξελθε [-] σὺ καὶ ἡ γυνή σου	15 καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεός τῷ Νωε λέγων 16 ἔξελθε [ἐκ τῆς κιβωτοῦ] σὺ καὶ ἡ γυνή σου	15 וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ אָמַר : 16 אַ מִן־הַתֵּבָה אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ
Ge 8 _{21a}	Cng 115	[-] ὡσφράνθη κύριος [-] ὁσμὴν εὐωδίας	[καὶ] ὡσφράνθη κύριος ὁ θεός ὁσμὴν εὐωδίας	וַיִּרַח יְהוָה אֶת־רִיחַ הַנִּחִיחַ
Ge 9 ₂₅₋₂₆	Sob 51 cf Sob 58	ἐπικατάρατος [φησί] χαναάν· παῖς οἰκέτης ἔσται τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ· καὶ [-] εὐλογητὸς κύριος ὁ θεός Σὴμ, καὶ ἔσται Χαναάν δοῦλος αὐτοῖς	ἐπικατάρατος Χανααν παῖς οἰκέτης ἔσται τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ 26 καὶ εἶπεν εὐλογητὸς κύριος ὁ θεός τοῦ Σημ καὶ ἔσται Χανααν παῖς αὐτοῦ	אָרְיוֹר כָּנְעָן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו : 26 וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי שָׁם וַיְהִי כִנְעָן עֶבֶד לְמוֹ :
Ge 11 ₁₋₉	Lin 1	καὶ ἦν πᾶσα ἡ γῆ χειλὸς ἓν, καὶ φωνὴ μία πᾶσι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κινήσαι αὐτοὺς ἀπὸ ἀνατολῶν, εὗρον πεδῖον ἐν [τῇ] γῇ Σενναὰρ καὶ κατώκησαν ἐκεῖ. καὶ εἶπεν ἄνθρωπος τῷ πλησίον· δεῦτε πλινθεύσωμεν πλίνθους καὶ ὀπτήσωμεν αὐτάς πυρί. καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἡ πλίνθος εἰς λίθον, καὶ ἄσφαλτος ἦν αὐτοῖς ὁ πηλός. καὶ εἶπον· δεῦτε οἰκοδομήσωμεν ἑαυτοῖς πόλιν καὶ πύργον, οὗ	καὶ ἦν πᾶσα ἡ γῆ χειλὸς ἓν καὶ φωνὴ μία πᾶσιν 2 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κινήσαι αὐτοὺς ἀπὸ ἀνατολῶν εὗρον πεδῖον ἐν [-] γῇ Σεννααρ καὶ κατώκησαν ἐκεῖ 3 καὶ εἶπεν ἄνθρωπος τῷ πλησίον δεῦτε πλινθεύσωμεν πλίνθους καὶ ὀπτήσωμεν αὐτάς πυρί καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἡ πλίνθος εἰς ἶθον καὶ ἄσφαλτος ἦν αὐτοῖς ὁ πηλός 4 καὶ εἶπαν δεῦτε οἰκοδομήσωμεν ἑαυτοῖς πόλιν καὶ πύργον	וַיְהִי כָל־הָאָרֶץ שָׁפָה אֶחָת וּדְבָרִים אֶחָדִים : 2 וַיְהִי בִנְסָעָם מִשָּׁדָם וַיִּמְצְאוּ בְקָעָה בָּאָרֶץ שְׁנַעַר וַיֵּשְׁבוּ שָׁם : 3 וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־יָרֵאָה הִבָּה נִלְבְּנָה לִבְנִים וַיִּשְׂרָפָה לְשִׂרְפָּה וַתְּהִי לָהֶם הַלִּבְנָה לְאֶבֶן וַתִּסְמָר הִנֵּה לָהֶם לְחֶמֶר : 4 וַיֹּאמְרוּ הִבָּה נִבְנֶה־לָּנוּ עִיר וּמִגְדָּל

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
		ή κεφαλὴ ἔσται ἕως τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ποιήσωμεν αὐτῶν ὄνομα πρὸ τοῦ διασπαρῆναι ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. καὶ κατέβη κύριος ἰδεῖν τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον ὃν ὠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων. καὶ εἶπε κύριος· ἰδοὺ γένος ἐν καὶ χεῖλος ἐν πάντων· καὶ τοῦτο ἤρξαντο ποιῆσαι, καὶ νῦν οὐκ ἐκλείπει ἐξ αὐτῶν πάντα ὅσα ἂν ἐπιθῶνται ποιεῖν· δεῦτε καὶ καταβάντες συγγέωμεν ἐκεῖ αὐτῶν τὴν γλῶσσαν, ἵνα μὴ ἀκούσωσιν ἕκαστος τὴν φωνὴν τοῦ πλησίον. καὶ διέσπειρεν αὐτοὺς κύριος ἐκεῖθεν ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, καὶ ἐπαύσαντο οἰκοδομοῦντες τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον. διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ σύγχυσις, ὅτι ἐκεῖ συνέχευε κύριος τὰ χεῖλη πάσης τῆς γῆς, καὶ ἐκεῖθεν διέσπειρεν αὐτοὺς κύριος [-] ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς	οὗ ἡ κεφαλὴ ἔσται ἕως τοῦ οὐρανοῦ καὶ ποιήσωμεν αὐτοῖς ὄνομα πρὸ τοῦ διασπαρῆναι ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς 5 καὶ κατέβη κύριος ἰδεῖν τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον ὃν ὠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων 6 καὶ εἶπεν κύριος ἰδοὺ γένος ἐν καὶ χεῖλος ἐν πάντων καὶ τοῦτο ἤρξαντο ποιῆσαι καὶ νῦν οὐκ ἐκλείπει ἐξ αὐτῶν πάντα ὅσα ἂν ἐπιθῶνται ποιεῖν 7 δεῦτε καὶ καταβάντες συγγέωμεν ἐκεῖ αὐτῶν τὴν γλῶσσαν ἵνα μὴ ἀκούσωσιν ἕκαστος τὴν φωνὴν τοῦ πλησίον 8 καὶ διέσπειρεν αὐτοὺς κύριος ἐκεῖθεν ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς καὶ ἐπαύσαντο οἰκοδομοῦντες τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον 9 διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆς Σύγχυσις ὅτι ἐκεῖ συνέχευεν κύριος τὰ χεῖλη πάσης τῆς γῆς καὶ ἐκεῖθεν διέσπειρεν αὐτοὺς κύριος ὁ θεός ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς	וְרִאשׁוֹ בְשֵׁמֹתָם וַיַּעַשׂה־לָּנוּ שֵׁם פְּרִיפְרִיז עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ : 5 וַיֵּרֶד יְהוָה לַרְאֹת אֶת־הָעִיר וְאֶת־הַמִּגְדָּל אֲשֶׁר בָּנוּ בָנֵי הָאָדָם : 6 וַיֹּאמֶר יְהוָה הֵן עַם אֶחָד וּשְׂפָה אַחַת לְכָלָם וְהָיָה הַחֵלֶם לַעֲשׂוֹת וְעַתָּה לֹא־יִבְצָר מִקָּדָם כָּל אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת : 7 הֲבֵיאָה נִרְדָּה וְנִבְלָה שֵׁם שְׁפָתָם אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמָעוּ אִישׁ שְׂפַת רֵעֵהוּ : 8 וַיִּפֹּץ יְהוָה אֹתָם מִשָּׁם עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וַיִּתְּחִלּוּ לִבְנֹת הָעִיר [- -] : 9 עַל־כֵּן קָרָא שְׁמָהּ בְּכָל כִּי־שָׁם בָּלַל יְהוָה שְׂפַת כָּל־הָאָרֶץ וּמִשָּׁם הִפִּיצָם יְהוָה [-] עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ פ
Ge 12 ₁₋₃	Mig 1 + Her 277	καὶ εἶπε κύριος τῷ Ἀβραάμ· ἄπελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου εἰς τὴν γῆν, ἣν σοι δεῖξω· καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα καὶ εὐλογήσω σε καὶ μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά σου, καὶ ἔσῃ εὐλογητός. καὶ εὐλογήσω τοὺς εὐλογοῦντάς σε, καὶ τοὺς καταρωμένους σε καταράσομαι, καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς	καὶ εἶπεν κύριος τῷ Ἀβραμ ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου εἰς τὴν γῆν ἣν ἂν σοι δεῖξω 2 καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα καὶ εὐλογήσω σε καὶ μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά σου καὶ ἔσῃ εὐλογητός 3 καὶ εὐλογήσω τοὺς εὐλογοῦντάς σε καὶ τοὺς καταρωμένους σε καταράσομαι καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָם לֵד־לְךָ מֵאֶרֶץ וּמִמּוֹלֶדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָם : 2 וְאֶעֱשֶׂה לְךָ גְּדוֹל וְנֹאכָרָה וְאֶגְדָּלְךָ שְׁמִי וְהָיָה בְּרָכָה : 3 וְאֶבְרַכְךָ מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלְלֶיךָ אֵלָּךְ וְנִבְרַכְו בְּךָ כָּל מִשְׁפָּחַת הָאֲדָמָה :
Ge 12 ₄	Mig 127sq	ἐπορεύθη Ἀβραάμ καθάπερ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος	ἐπορεύθη Ἀβραμ καθάπερ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος	וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה
Ge 15 _{1c-2}	Her 2 + Her 22 + Her 24	ὁ μισθός σου πολλὸς ἔσται σφόδρα δέσποτα, τί μοι δώσεις ; ἐγὼ δὲ ἀπολύομαι ἄτεκνος. ὁ δὲ υἱὸς Μασεκ τῆς οἰκογενοῦς μου οὗτος Δαμασκὸς Ἐλιέξερ [καὶ πάλιν] ἐπειδὴ ἔμοι οὐκ ἔδωκας σπέρμα, ὁ δὲ οἰκογενῆς μου κληρονομήσει με	ὁ μισθός σου πολλὸς ἔσται σφόδρα 2 [λέγει δὲ Ἀβραμ] δέσποτα τί μοι δώσεις ἐγὼ δὲ ἀπολύομαι ἄτεκνος ὁ δὲ υἱὸς Μασεκ τῆς οἰκογενοῦς μου οὗτος Δαμασκὸς Ελιέξερ 3 [καὶ εἶπεν Ἀβραμ] ἐπειδὴ ἔμοι οὐκ ἔδωκας σπέρμα ὁ δὲ οἰκογενῆς μου κληρονομήσει με	שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מָאָד : 2 וַיֹּאמֶר אֲרָם אֵלֶם אֲדֹנָי יְהוָה מִהִתְחַלֵּלִי וְאֶנְכִי הוֹלֵךְ עֲרִירָי וְכֹן־מִשְׁק בֵּיתִי הוּא דִּמְשָׁק אֲלֵיָעָר : 3 וַיֹּאמֶר אַבְרָם הֵן לִי לֹא נִתְּתָה זָרַע וְהָיָה בְּרִיבִיתִי יִרְשׁ אֹתִי :
Ge 15 _{5a}	Her 76	ἐξήγαγεν δὲ αὐτὸν ἔξω καὶ εἶπεν·[-] ἀνάβλεψον [-] εἰς τὸν οὐρανόν	ἐξήγαγεν δὲ αὐτὸν ἔξω καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀνάβλεψον διὴ εἰς τὸν οὐρανόν	וַיּוֹצֵא אֹתוֹ חֲצוּצָה וַיֹּאמֶר הַבִּטְּנָה שָׁמַיְמָה
Ge 15 ₈	Her 100	δέσποτα [-], κατὰ τί γνώσομαι, ὅτι κληρονομήσω αὐτήν ;	δέσποτα κύριε κατὰ τί γνώσομαι ὅτι κληρονομήσω αὐτήν	אֲדֹנָי יְהוָה בְּמָה אֲדַע כִּי אֵירֶשְׁנָה :
Ge 15 ₁₅	Her 277	ἀπελεύσει [γέγραπται τὸ] πρὸς τοὺς πατέρας σου	ἀπελεύσει πρὸς τοὺς πατέρας σου	תָּבוֹא אֶל־אַבְרָהָם
Ge 15 ₁₈	Her 313	ἐν [γάρ] τῇ ἡμέρᾳ [φησὶν] ἐκείνῃ διέθετο κύριος τῷ Ἀβραάμ διαθήκην λέγων· τῷ σπέρματί σου δώσω τὴν γῆν ταύτην	ἐν [-] τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ διέθετο κύριος τῷ Ἀβραμ διαθήκην λέγων τῷ σπέρματί σου δώσω τὴν γῆν ταύτην	בַּיּוֹם הַהוּא פָּרַת יְהוָה אֶת־אַבְרָם בְּרִית לֵאמֹר לְרִעְוָה בְּתוּמֵי אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת
Ge 16 ₁₋₂	Cng 1, + 12-13	Ἰσάρα δὲ ἡ θυγατὴρ Ἀβραάμ οὐκ ἔτικτεν αὐτῷ. ἦν δὲ αὐτῇ παιδίσκη Αἰγυπτία, ἥ ὄνομα Ἄγαρ. εἶπε δὲ Σάρα πρὸς Ἀβραάμ· ἰδοὺ, συνέκλεις με κύριος τοῦ μὴ τίκτειν, εἴσελθε [-] πρὸς τὴν παιδίσκην μου, ἵνα τεκνοποιήσης ἐξ αὐτῆς	Σαρα δὲ ἡ θυγατὴρ Ἀβραμ οὐκ ἔτικτεν αὐτῷ ἦν δὲ αὐτῇ παιδίσκη Αἰγυπτία ἥ ὄνομα Ἀγαρ 2 εἶπεν δὲ Σαρα πρὸς Ἀβραμ ἰδοὺ συνέκλεις με κύριος τοῦ μὴ τίκτειν εἴσελθε οὖν πρὸς τὴν παιδίσκην μου ἵνα τεκνοποιήσης ἐξ αὐτῆς	וַיְהִי אִשְׁתׁ אַבְרָם לֹא יֵלְדָה לוֹ וְלָהּ שְׁפָחָה מִצְרַיִת וּשְׁמָהּ הָגָר : 2 וַתֹּאמֶר שָׂרָי אֶל־אַבְרָם הִנֵּה־נָא עֲצָרָנִי יְהוָה מִלֵּדֶת בֶּן־נָא אֶל־שְׁפָחָתִי אֲלֵי אֲבִנָּה מִמֶּנָּה

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ge 16 _{6b-9}	Fug 1 + 119, 177	καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν Σάρα, καὶ ἀπέδρα ἀπὸ προσώπου αὐτῆς. εὗρε δὲ αὐτὴν ἄγγελος κυρίου ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐπὶ τῆς πηγῆς ἐν τῇ ὁδῷ Σούρ. καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου· [-] παιδίσκη Σάρας, πόθεν ἔρχῃ, καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ εἶπεν· ἀπὸ προσώπου Σάρας τῆς κυρίας μου ἐγὼ ἀποδιδράσκω. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου· ἀποστράφηθι πρὸς τὴν κυρίαν σου καὶ ταπεινώθητι ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῆς.	καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν Σαρα καὶ ἀπέδρα ἀπὸ προσώπου αὐτῆς 7 εὗρε δὲ αὐτὴν ἄγγελος κυρίου ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐπὶ τῆς πηγῆς ἐν τῇ ὁδῷ Σουρ 8 καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου Αγαρ παιδίσκη Σάρας πόθεν ἔρχῃ καὶ ποῦ πορεύῃ καὶ εἶπεν ἀπὸ προσώπου Σάρας τῆς κυρίας μου ἐγὼ ἀποδιδράσκω 9 εἶπεν δὲ αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου ἀποστράφηθι πρὸς τὴν κυρίαν σου καὶ ταπεινώθητι ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῆς	וַתַּעֲנֶה שָׂרָי וַתִּבְרַח מִפָּנָיו : 7 וַיִּמְצָא מִלֶּאֲךָ יְהוָה עַל-עֵין הַמַּיִם בַּמִּדְבָּר עַל-הָעֵין דְּגֶרְדָּ שׁוּר : 8 וַיֹּאמֶר [...] הֲגֵר שְׁפֹתָת שָׂרָי אִי-מִנָּה בָאת וְאַנְה מַלְכִּי וַתֹּאמֶר מִפְּנֵי שָׂרָי וַתִּבְרַח אֲנִי בְּרַחַת : 9 וַיֹּאמֶר לָהּ מִלֶּאֲךָ יְהוָה שׁוּבִי אֶל-יִצְחָרְתָּהּ וְהִתְעַנִּי תַּחַת יָדֶיהָ : 11 וַיֹּאמֶר לָהּ מִלֶּאֲךָ יְהוָה הִנֵּה הִנֵּה הִרָה וַיִּלְדֶּה בֶן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ יִשְׁמָעֵאל כִּי-שָׁמַע יְהוָה אֶל-עֲנָנָהּ : 12 וְהוּא יְהִי פֶרֶא אֲדָם יָדוּ כָּל יָד כָּל בֶּן
Ge 16 ₁₁₋₁₂	Fug 1	καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου· ἰδοὺ σὺ ἐν γαστρὶ ἔχεις, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσμαήλ, ὅτι ἐπήκουσε κύριος τῇ ταπεινώσει σου. οὗτος ἔσται ἀγροῖκος ἄνθρωπος· αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐπὶ πάντας καὶ αἱ χεῖρες πάντων ἐπ' αὐτόν.	11 καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου ἰδοὺ σὺ ἐν γαστρὶ ἔχεις καὶ τέξῃ υἱόν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσμαηλ ὅτι ἐπήκουσεν κύριος τῇ ταπεινώσει σου 12 οὗτος ἔσται ἀγροικος ἄνθρωπος αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐπὶ πάντας καὶ αἱ χεῖρες πάντων ἐπ' αὐτόν	וַיִּהְיֶה אֲבָרָם בֶּן-חֲמִשָּׁעִים שָׁנָה וַתִּשַׁע שָׁנִים וַיִּהְיֶה הָהָא אֶל-אֲבָרָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי-אֶל שָׂרָי אֲנִי-אֶל שָׂרָי הַתְּהַלְדִּי לִפְנֵי וְהָיָה תָמִיד : אֲנִי-אֶל שָׂרָי אֲנִי-אֶל שָׂרָי
Ge 17 ₁	Mut 1 (+15, 17)	ἐγένετο [-] Ἀβραάμ ἐτῶν ἐνενήκοντα ἐννέα, καὶ ὥφθη κύριος τῷ Ἀβραάμ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐγὼ εἰμι ὁ θεός σου	ἐγένετο δὲ Ἀβραμ ἐτῶν ἐνενήκοντα ἐννέα, καὶ ὥφθη κύριος τῷ Ἀβραμ καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐγὼ εἰμι ὁ θεός σου·	וַיְהִי אֲבָרָם בֶּן-חֲמִשָּׁעִים שָׁנָה וַתִּשַׁע שָׁנִים וַיִּהְיֶה הָהָא אֶל-אֲבָרָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי-אֶל שָׂרָי
Ge 17 ₁	Gig 63	ἐγὼ εἰμι ὁ θεός σου· εὐαρέσκει ἐναντίον ἐμοῦ, καὶ γίνου ἄμεμπτος	ἐγὼ εἰμι ὁ θεός σου· εὐαρέσκει ἐναντίον ἐμοῦ καὶ γίνου ἄμεμπτος	אֲנִי-אֶל שָׂרָי הַתְּהַלְדִּי לִפְנֵי וְהָיָה תָמִיד : אֲנִי-אֶל שָׂרָי
Ge 17 ₁ ^A	Mut 18s	ἐγὼ εἰμι [-] θεός σός	ἐγὼ εἰμι ὁ θεός σου·	אֲנִי-אֶל שָׂרָי
Ge 17 ₁	Dec 38	ἐγὼ εἰμι ὁ θεός σός	ἐγὼ εἰμι ὁ θεός σου·	אֲנִי-אֶל שָׂרָי
Ge 17 ₄	Mut 58	κάγω [ἐπιλέγει] ἰδοὺ ἡ διαθήκη μου	καὶ ἐγὼ ἰδοὺ ἡ διαθήκη μου	אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי [אֶתְךָ]
Ge 17 ₂₂ ^B	Mut 270	συνετέλεσε λαλῶν πρὸς αὐτόν (...) [-] ἀνέβη [κύριος] ἀπὸ Ἀβραάμ	συνετέλεσεν δὲ λαλῶν πρὸς αὐτόν καὶ ἀνέβη [ὁ θεός] ἀπὸ Ἀβρααμ	וַיִּבֶל לְדַבָּר אֹתוֹ וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל אֲבָרָהָם : אֲדֹנָי אֱמֶנָה מִצְּאֹתִי חֹן בְּעֵינָי אֶל-גֵּא מַעֲבָר מַעַל עֲבָדָהּ : מִהָרִי שָׁלַשׁ סָאִים קָמַח כֹּלֶת לוֹשִׁי וַעֲשֵׂי עֲגוֹת : שׁוּב אֲשׁוּב אֵלָיךְ בְּעֵת חַיָּה וְהִנֵּה-בֶן לְשָׂרָה אֲשָׁתְךָ
≈ Ge 18 ₃	Abr 131	κύριε, εἰ ἄρα εὗρον χάριν παρὰ σοί, μὴ παρέλθῃς τὸν παῖδά σου	κύριε, εἰ ἄρα εὗρον χάριν ἐναντίον σου, μὴ παρέλθῃς τὸν παῖδά σου	אֲדֹנָי אֱמֶנָה מִצְּאֹתִי חֹן בְּעֵינָי אֶל-גֵּא מַעֲבָר מַעַל עֲבָדָהּ : מִהָרִי שָׁלַשׁ סָאִים קָמַח כֹּלֶת לוֹשִׁי וַעֲשֵׂי עֲגוֹת : שׁוּב אֲשׁוּב אֵלָיךְ בְּעֵת חַיָּה וְהִנֵּה-בֶן לְשָׂרָה אֲשָׁתְךָ
Ge 18 ₆	Sac 59-60	σπεῦσαι καὶ φυρᾶσαι τρία μέτρα σεμιδάλεως καὶ ποιῆσαι ἐγκρυφίας	σπεῦσον καὶ φύρασον τρία μέτρα σεμιδάλεως καὶ ποιῆσον ἐγκρυφίας	אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי [אֶתְךָ]
≈ Ge 18 ₁₀	Abr 132 ?	ἐπανιών ἦξω πρὸς σέ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον εἰς νέωτα, καὶ ἔξει υἱὸν Σάρρα ἡ γυνὴ σου	ἐπαναστρέφω ἦξω πρὸς σέ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον εἰς ὥρας, καὶ ἔξει υἱὸν Σαρρα ἡ γυνὴ σου	וַיִּבֶל לְדַבָּר אֹתוֹ וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל אֲבָרָהָם : אֲדֹנָי אֱמֶנָה מִצְּאֹתִי חֹן בְּעֵינָי אֶל-גֵּא מַעֲבָר מַעַל עֲבָדָהּ : מִהָרִי שָׁלַשׁ סָאִים קָמַח כֹּלֶת לוֹשִׁי וַעֲשֵׂי עֲגוֹת : שׁוּב אֲשׁוּב אֵלָיךְ בְּעֵת חַיָּה וְהִנֵּה-בֶן לְשָׂרָה אֲשָׁתְךָ
Ge 18 ₁₂	Mut 166	ἐέλασε δὲ Σάρρα ἐν ἑαυτῇ λέγουσα· οὕπω μέν μοι γέγονεν ἕως τοῦ νῦν (...) [-] κύριός μου καὶ πρεσβύτερος	ἐέλασεν δὲ Σαρρα ἐν ἑαυτῇ λέγουσα οὕπω μέν μοι γέγονεν ἕως τοῦ νῦν ὁ δὲ κύριός μου πρεσβύτερος	וַתִּצְתַּק שָׂרָה בַּקְרָבָה לְאִמָּר אֲחֵרִי בְּלִמְיָ הַיְּתֵה-לִּי עֲדֹנָה וְאֲדֹנָי יִקְוָה : הַמִּכְסָּה אֲנִי מֵאֲבִרְתָּם [- -] וְאֲבָרָהָם עוֹדְנִי עַד לְפָנַי יְהוָה : 23 וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר הֵאָנָּה תִּפְסָה צִדִּיק עַם-רָשָׁע : וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה-גֵא הוֹאֵלְתִּי לְנִבְרָא אֶל-אֲדֹנָי וְאֲנִי עַקֵּר וְאֶפֶר :
Ge 18 ₁₇	Sob 55-56	μὴ ἐπικαλύψω ἐγὼ ἀπὸ Ἀβραάμ τοῦ φίλου μου	μὴ κρύψω ἐγὼ ἀπὸ Ἀβρααμ τοῦ παιδός μου	וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר הֵאָנָּה תִּפְסָה צִדִּיק עַם-רָשָׁע : וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר הֵאָנָּה תִּפְסָה צִדִּיק עַם-רָשָׁע : וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר הֵאָנָּה תִּפְסָה צִדִּיק עַם-רָשָׁע : וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר הֵאָנָּה תִּפְסָה צִדִּיק עַם-רָשָׁע : וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר הֵאָנָּה תִּפְסָה צִדִּיק עַם-רָשָׁע :
Ge 18 ₂₂₋₂₃	Leg 3:9 + Che 18 + Pos 27	ὁ Ἀβραάμ [ἔτι] ἦν ἐστηκώς ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐγγίσας [-] εἶπε μὴ συναπολέσης δίκαιον μετὰ ἀσεβοῦς	[-] Ἀβρααμ [δὲ] ἦν ἐστηκώς ἐναντίον κυρίου 23 καὶ ἐγγίσας Ἀβρααμ εἶπεν μὴ συναπολέσης δίκαιον μετὰ ἀσεβοῦς	וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר הֵאָנָּה תִּפְסָה צִדִּיק עַם-רָשָׁע : וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר הֵאָנָּה תִּפְסָה צִדִּיק עַם-רָשָׁע : וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר הֵאָנָּה תִּפְסָה צִדִּיק עַם-רָשָׁע : וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר הֵאָנָּה תִּפְסָה צִדִּיק עַם-רָשָׁע :
Ge 18 _{23a}	Her 30	[-] ἐγγίσας [γάρ φησιν] Ἀβραάμ εἶπε	καὶ ἐγγίσας Ἀβρααμ εἶπεν	וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר הֵאָנָּה תִּפְסָה צִדִּיק עַם-רָשָׁע : וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר הֵאָנָּה תִּפְסָה צִדִּיק עַם-רָשָׁע : וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר הֵאָנָּה תִּפְסָה צִדִּיק עַם-רָשָׁע : וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר הֵאָנָּה תִּפְסָה צִדִּיק עַם-רָשָׁע :
Ge 18 _{27b}	Her 30	νῦν ἠρξάμην λαλῆσαι πρὸς τὸν κύριον, ἐγὼ δέ εἰμι γῆ καὶ σποδός	νῦν ἠρξάμην λαλῆσαι πρὸς τὸν κύριον ἐγὼ δέ εἰμι γῆ καὶ σποδός	וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר הֵאָנָּה תִּפְסָה צִדִּיק עַם-רָשָׁע : וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר הֵאָנָּה תִּפְסָה צִדִּיק עַם-רָשָׁע : וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר הֵאָנָּה תִּפְסָה צִדִּיק עַם-רָשָׁע : וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהָם וַיֹּאמֶר הֵאָנָּה תִּפְסָה צִדִּיק עַם-רָשָׁע :

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ge 18 ₃₃	Som 1:70	ἀπῆλθε [-] κύριος, ὡς ἐπαύσατο λαλῶν τῷ Ἀβραάμ, καὶ Ἀβραάμ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ	ἀπῆλθεν δὲ κύριος ὡς ἐπαύσατο λαλῶν τῷ Ἀβρααμ καὶ Ἀβρααμ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ	וַיָּלֶךְ יְהוָה כְּאִשֹּׁר כְּלָה לִדְבַר אֶל־אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב לְמִקְמוֹ : הַשָּׁמַיִם יֵצֵא עַל־הָאָרֶץ וְלֹאט בֹּא צָעֲרָה : וַיְהִי הַמָּטָר עַל־סֶדְמָה וְעַל־עֲמֻמָּה וְצָרִית נָאֵשׁ
Ge 19 ₂₃₋₂₄	Som 1:85 Qge 4:51 ¹	ὁ ἥλιος ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ Ὤτ εισῆλθεν εἰς Σηγῶρ, καὶ κύριος [#] ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα καὶ Γόμορρα θεῖον καὶ πῦρ	ὁ ἥλιος ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ Ὤτ εισῆλθεν εἰς Σηγῶρ ²⁴ καὶ κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ Σοδομα καὶ Γομορρα θεῖον καὶ πῦρ	וְהָיָה הַמָּטָר עַל־סֶדְמָה וְעַל־עֲמֻמָּה וְצָרִית נָאֵשׁ
Ge 21 ₆	Mut 137	γέλωτά μοι ἐποίησεν ὁ κύριος	γέλωτά μοι ἐποίησεν κύριος	צָרִית עָשָׂה לִי אֱלֹהִים
Ge 21 ₃₃	Pla 73, 85, cf 89	Ἀβραάμ (...) φυτεύσαι ἄρουραν ἐπὶ τῷ φρέατι τοῦ ὄρκου καὶ ἐπικαλέσαι [-] τὸ ὄνομα κυρίου θεὸς αἰώνιος	[καὶ] ἐφύτευσεν Ἀβρααμ ἄρουραν ἐπὶ τῷ φρέατι τοῦ ὄρκου καὶ ἐπεκαλέσατο ἐκεῖ τὸ ὄνομα κυρίου θεὸς αἰώνιος	וַיִּטֵּעַ אִשָּׁל בְּכֶאֶר שָׁבַע וַיִּקְרָא־שָׁם בְּשֵׁם יְהוָה אֵל עוֹלָם : וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲגִנִי : ² וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בְּנִי אֶת־יִחִידְךָ וְאַשְׁרֵ־הַבְּתָל אֶת־צִדְקָה וְלֹךְ־לָךְ אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־אֶמְרָ־לְךָ הָאֱלֹהִים : ⁴ בְּיָמֵי הַשְּׁלִישִׁי
Ge 22 _{1-2a}	Som 1:195	ὁ θεὸς ἐπείραζε τὸν Ἀβραάμ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἀβραάμ, Ἀβραάμ. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ. καὶ εἶπε· λάβε τὸν υἱόν σου τὸν ἀγαπητόν, ὃν ἠγάπησας, τὸν Ἰσαάκ, καὶ ἀνένεγκε	ὁ θεὸς ἐπείραζεν τὸν Ἀβρααμ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν Ἀβρααμ Ἀβρααμ ὁ δὲ εἶπεν ἰδοὺ ἐγώ ² καὶ εἶπεν λαβὲ τὸν υἱόν σου τὸν ἀγαπητόν ὃν ἠγάπησας τὸν Ἰσαακ καὶ πορεύθητι	וַיִּקְרָא אֵלָיו מֵלֶאֱךָ יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲגִנִי : ¹² וַיֹּאמֶר אֶל־תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־הַנֶּעֱר וְאַל־תַּעַשׂ לְךָ מֵאֻמָּה וְאַבְרָהָם וְלֹן בֹּא בְיָמִים וַיְהִי בְרֹךְ אֶת־אַבְרָהָם כָּל־ : וַיְהִי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לְקַח־נִי מִבְּרִית אָבִי
Ge 22 _{3b-4a}	Mig 139	ἐπὶ τὸν τόπον ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ	ἐπὶ τὸν τόπον ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός ⁴ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ	וַיִּקְרָא אֵלָיו מֵלֶאֱךָ יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲגִנִי : ¹² וַיֹּאמֶר אֶל־תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־הַנֶּעֱר וְאַל־תַּעַשׂ לְךָ מֵאֻמָּה וְאַבְרָהָם וְלֹן בֹּא בְיָמִים וַיְהִי בְרֹךְ אֶת־אַבְרָהָם כָּל־ : וַיְהִי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לְקַח־נִי מִבְּרִית אָבִי
Ge 22 _{11-12a}	Som 1:195	[-] ἐκάλεσεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ [-] λέγων· [-] Ἀβραάμ, Ἀβραάμ. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ, καὶ εἶπε· μὴ ἐπιβάλης τὴν χειρά σου ἐπὶ τὸ παιδάριον, μηδὲ ποιήσης αὐτῷ μηδέν	καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀβρααμ Ἀβρααμ ὁ δὲ εἶπεν ἰδοὺ ἐγώ ¹² καὶ εἶπεν μὴ ἐπιβάλης τὴν χειρά σου ἐπὶ τὸ παιδάριον μηδὲ ποιήσης αὐτῷ μηδέν	וַיִּקְרָא אֵלָיו מֵלֶאֱךָ יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲגִנִי : ¹² וַיֹּאמֶר אֶל־תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־הַנֶּעֱר וְאַל־תַּעַשׂ לְךָ מֵאֻמָּה וְאַבְרָהָם וְלֹן בֹּא בְיָמִים וַיְהִי בְרֹךְ אֶת־אַבְרָהָם כָּל־ : וַיְהִי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לְקַח־נִי מִבְּרִית אָבִי
Ge 24 ₁	Sob 17	[-] Ἀβραάμ ἦν πρεσβύτερος προβεβηκώς [-] καὶ κύριος εὐλόγησε τὸν Ἀβραάμ κατὰ πάντα.	[καὶ] Ἀβρααμ ἦν πρεσβύτερος προβεβηκώς ἡμερῶν καὶ κύριος εὐλόγησεν τὸν Ἀβρααμ κατὰ πάντα	וְאַבְרָהָם וְלֹן בֹּא בְיָמִים וַיְהִי בְרֹךְ אֶת־אַבְרָהָם כָּל־ : וַיְהִי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לְקַח־נִי מִבְּרִית אָבִי
Ge 24 ₇	Leg 3:42	κύριος ὁ θεός τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ θεὸς τῆς γῆς, ὃς ἔλαβέ με ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου	κύριος ὁ θεός τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ θεὸς τῆς γῆς ὃς ἔλαβεν με ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου	וַיִּקְחָהּ תְּעַבֵּד עֲשֶׂיָהּ גַּמְלִים ¹⁶ וְהַנֶּעֱךָ טַבַּח מִרְאֵה מֵאֵד בְּתוֹלָהּ וְאִישׁ לֹא יִדְעָה וְתַרְד הַעֲנִיָּה וְתַמְלֵא כְדָה וְתַעַל : וַיִּרְץ הָעֶבֶד לְקִרְאָתָהּ ¹⁷ וַיֹּאמֶר הַגִּמְיָאֲנִי נָא מַעֲט־מִמֶּנּוּ מִכְּדָךְ : ¹⁸ וְתַאמֶר שְׂתָה אֲדֹנִי וְתַמְחֶר וְתַרְדּוּ כְדָה עַל־יָדְךָ וְתַשְׁקָהוּ : ¹⁹ וְתַכַּל לְהַשְׁקָתוֹ וְתַאמֶר גַּם לְגַמְלִיךָ אֲשָׁאב עַד אִם־כָּלְךָ לְשִׁתָּה : ²⁰ וְתַמְחֶר וְתַעַר כְּדָה אֶל־הַשְׁקָתָהּ וְתַרְץ עוֹד אֶל־הַבָּאָר לְשָׂאב וְתַשְׁאֵב לְכָל־גַּמְלִיוֹ : אִישׁ תָּם יֵשֵׁב אֶתְלִים :
Ge 24 ₁₀	Cng 110	[-] δέκα (γὰρ) καμήλους λαμβάνει	καὶ ἔλαβεν (ὁ παῖς) δέκα καμήλους	וַיִּקְחָהּ תְּעַבֵּד עֲשֶׂיָהּ גַּמְלִים ¹⁶ וְהַנֶּעֱךָ טַבַּח מִרְאֵה מֵאֵד בְּתוֹלָהּ וְאִישׁ לֹא יִדְעָה וְתַרְד הַעֲנִיָּה וְתַמְלֵא כְדָה וְתַעַל : וַיִּרְץ הָעֶבֶד לְקִרְאָתָהּ ¹⁷ וַיֹּאמֶר הַגִּמְיָאֲנִי נָא מַעֲט־מִמֶּנּוּ מִכְּדָךְ : ¹⁸ וְתַאמֶר שְׂתָה אֲדֹנִי וְתַמְחֶר וְתַרְדּוּ כְדָה עַל־יָדְךָ וְתַשְׁקָהוּ : ¹⁹ וְתַכַּל לְהַשְׁקָתוֹ וְתַאמֶר גַּם לְגַמְלִיךָ אֲשָׁאב עַד אִם־כָּלְךָ לְשִׁתָּה : ²⁰ וְתַמְחֶר וְתַעַר כְּדָה אֶל־הַשְׁקָתָהּ וְתַרְץ עוֹד אֶל־הַבָּאָר לְשָׂאב וְתַשְׁאֵב לְכָל־גַּמְלִיוֹ : אִישׁ תָּם יֵשֵׁב אֶתְלִים :
Ge 24 ₁₆₋₂₀	Pos 132	¹⁶ ἡ γὰρ παρθένος (φῆσιν) ἦν καλὴ τῇ ὄψει σφόδρα, παρθένος ἦν, ἀνὴρ οὐκ ἔγνω αὐτήν. καταβάσα δὲ ἐπὶ τὴν πηγὴν ἐπλησε τὴν ὑδρίαν καὶ ἀνέβη. ¹⁷ προσέδραμε δὲ ὁ παῖς εἰς συνάντησιν αὐτῇ καὶ εἶπε· πότισόν με διὴ μικρὸν ὕδωρ ἐκ τῆς ὑδρίας σου. ¹⁸ ἡ δὲ εἶπε· πίε, κύριε, καὶ σπεύσασα καθεῖλε τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτῆς καὶ ἐπότισεν αὐτόν, ¹⁹ ἕως ἐπαύσατο πίνων· καὶ εἶπε· καὶ ταῖς καμήλοις σου ὕδρευσομαι, ἕως ἂν πᾶσαι πῖωσι. ²⁰ καὶ σπεύσασα [-] ἐξεκένωσε τὴν ὑδρίαν εἰς τὸ ποτιστήριον, καὶ δραμοῦσα ἐπὶ τὸ φρέαρ [-] [-] ὕδρευσατο [-] ταῖς καμήλοις	¹⁶ ἡ δὲ παρθένος ἦν καλὴ τῇ ὄψει σφόδρα παρθένος ἦν ἀνὴρ οὐκ ἔγνω αὐτήν καταβάσα δὲ ἐπὶ τὴν πηγὴν ἐπλησεν τὴν ὑδρίαν καὶ ἀνέβη ¹⁷ ἐπέδραμεν δὲ ὁ παῖς εἰς συνάντησιν αὐτῆς καὶ εἶπεν πότισόν με μικρὸν ὕδωρ ἐκ τῆς ὑδρίας σου ¹⁸ ἡ δὲ εἶπεν πίε κύριε καὶ ἔσπευσεν καὶ καθεῖλεν τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτῆς καὶ ἐπότισεν αὐτόν ¹⁹ ἕως ἐπαύσατο πίνων καὶ εἶπεν καὶ ταῖς καμήλοις σου ὕδρευσομαι ἕως ἂν πᾶσαι πῖωσιν ²⁰ καὶ ἔσπευσεν καὶ ἐξεκένωσεν τὴν ὑδρίαν εἰς τὸ ποτιστήριον καὶ ἔδραμεν ἔτι ἐπὶ τὸ φρέαρ ἀντλήσας καὶ ὕδρευσατο πάσαις ταῖς καμήλοις	וַיִּקְחָהּ תְּעַבֵּד עֲשֶׂיָהּ גַּמְלִים ¹⁶ וְהַנֶּעֱךָ טַבַּח מִרְאֵה מֵאֵד בְּתוֹלָהּ וְאִישׁ לֹא יִדְעָה וְתַרְד הַעֲנִיָּה וְתַמְלֵא כְדָה וְתַעַל : וַיִּרְץ הָעֶבֶד לְקִרְאָתָהּ ¹⁷ וַיֹּאמֶר הַגִּמְיָאֲנִי נָא מַעֲט־מִמֶּנּוּ מִכְּדָךְ : ¹⁸ וְתַאמֶר שְׂתָה אֲדֹנִי וְתַמְחֶר וְתַרְדּוּ כְדָה עַל־יָדְךָ וְתַשְׁקָהוּ : ¹⁹ וְתַכַּל לְהַשְׁקָתוֹ וְתַאמֶר גַּם לְגַמְלִיךָ אֲשָׁאב עַד אִם־כָּלְךָ לְשִׁתָּה : ²⁰ וְתַמְחֶר וְתַעַר כְּדָה אֶל־הַשְׁקָתָהּ וְתַרְץ עוֹד אֶל־הַבָּאָר לְשָׂאב וְתַשְׁאֵב לְכָל־גַּמְלִיוֹ : אִישׁ תָּם יֵשֵׁב אֶתְלִים :
Ge 25 ₂₇	Pla 44	ἄπλαστος οἰκῶν οἰκίαν	ἄπλαστος οἰκῶν οἰκίαν	אִישׁ תָּם יֵשֵׁב אֶתְלִים :

¹ En Qge 4:51, est cité ce même extrait de Ge 19₂₃₋₂₄, mais le logiciel BibleWorks 9 considère qu'ici (et ici seulement †) le mot κύριος est un nom propre (et non pas un nom commun).

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ge 27 ₂₀	Sac 64	τί τοῦτο ὁ ταχὺ εὗρες, ὃ τέκνον; [δογματικῶς ἀποκρίνεται] ὁ παρέδωκε κύριος ὁ θεός [-] ἐναντίον ἐμοῦ	τί τοῦτο, ὁ ταχὺ εὗρες, ὃ τέκνον; ὁ δὲ εἶπεν ὁ παρέδωκεν κύριος ὁ θεός σου ἐναντίον μου	מה־הָהָה מִהֵרָא לְמַצָּא בְּנִי וְאָמַר כִּי הִקְרָה יְהוָה אֱלֹהֵי לִפְנֵי :
	Imm 92 + Ebr 120 + Fug 169	τί τοῦτο ὁ ταχὺ εὗρες, [-] τέκνον; [ἀποκρίνεται καὶ φησιν]. ὁ παρέδωκε κύριος ὁ θεός ἐναντίον μου	τί τοῦτο, ὁ ταχὺ εὗρες, ὃ τέκνον; [ὁ δὲ εἶπεν] ὁ παρέδωκεν κύριος ὁ θεός σου ἐναντίον μου	מה־הָהָה מִהֵרָא לְמַצָּא בְּנִי וְאָמַר כִּי הִקְרָה יְהוָה אֱלֹהֵי לִפְנֵי :
Ge 28 ₁₂₋₁₅	Som 1:3 + 1:133 + I:159 + I:166 + I:173	¹² καὶ ἐνυπνιάσθη· καὶ ἰδοὺ κλίμαξ ἐστηριγμένη ἐν τῇ γῇ, ἣς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς· ¹³ ὁ δὲ κύριος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῆς· καὶ εἶπεν ἐγὼ εἰμι [-] ^C ὁ θεός Ἀβραάμ τοῦ πατρός σου καὶ ὁ θεός Ἰσαάκ· μὴ φοβοῦ· ἡ γῆ, φ' ἣς σὺ καθεύδεις, [-] σοὶ δώσω αὐτήν καὶ τῷ σπέρματί σου, ¹⁴ καὶ ἔσται τὸ σπέρμα σου ὡς ἡ ἄμμος τῆς γῆς, καὶ πλατυνθήσεται ἐπὶ θάλασσαν καὶ [-] λίβα καὶ [-] βορρᾶν καὶ [-] ἀνατολάς· καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου. ¹⁵ καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μετὰ σοῦ, διαφυλάσσω σε ἐν τῇ ὁδῷ πάση, ἢ ἂν πορευθῇς καὶ ἀποστρέψω σε εἰς τὴν γῆν ταύτην, ὅτι οὐ μὴ σε ἐγκαταλίπω, ἕως τοῦ ποιῆσαί με πάντα ὅσα ἐλάλησα σοι	¹² καὶ ἐνυπνιάσθη καὶ ἰδοὺ κλίμαξ ἐστηριγμένη ἐν τῇ γῇ ἣς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τὸν οὐρανόν καὶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς ¹³ ὁ δὲ κύριος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῆς καὶ εἶπεν ἐγὼ [-] κύριος ὁ θεός Ἀβραάμ τοῦ πατρός σου καὶ ὁ θεός Ἰσαάκ μὴ φοβοῦ ἡ γῆ ἐφ' ἣς σὺ καθεύδεις ἐπ' αὐτῆς σοὶ δώσω αὐτήν καὶ τῷ σπέρματί σου ¹⁴ καὶ ἔσται τὸ σπέρμα σου ὡς ἡ ἄμμος τῆς γῆς καὶ πλατυνθήσεται ἐπὶ θάλασσαν καὶ ἐπὶ λίβα καὶ ἐπὶ βορρᾶν καὶ ἐπ' ἀνατολάς καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ¹⁵ καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μετὰ σοῦ διαφυλάσσω σε ἐν τῇ ὁδῷ πάση οὗ ἂν πορευθῇς καὶ ἀποστρέψω σε εἰς τὴν γῆν ταύτην ὅτι οὐ μὴ σε ἐγκαταλίπω ἕως τοῦ ποιῆσαί με πάντα ὅσα ἐλάλησά σοι	¹² וַיִּחְלֶם וַהֲגַה סֶלֶם מִצָּרָה אֶרֶצָה וְרֹאשׁוֹ מִצֵּי הַשְּׁמַיִם וַהֲגַה מִלְאָכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וַיֵּרְדִּים בּוֹ : ¹³ וַהֲגַה יְהוָה נֹכַח עֵלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ אֵי וְאַלֶּיךָ יִצְחָק [-Ø-] הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵן עֲלֶיהָ לֹךְ אֶתְּנָנָה וְלִנְוָרָךְ : ¹⁴ וַהֲגַה זֶרְעֶךָ כַּעֲפֹר הָאָרֶץ וּפְרִצָתָהּ יִמְחַד וְנִקְדְּמָה וְצִפְנָה וְנִגְבְּהָ וְנִכְבְּוּהָ : כָּל־מִשְׁפָּחָה הַאֲדָמָה וְצִרְיָה : ¹⁵ וַהֲגַה אֲנֹכִי עִמָּךְ וְשִׁמְרָתִיךָ בְּכָל אֲשֶׁר־תֵּלֶךְ וְהָיָה יָדְךָ אֶל־הַאֲדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעְזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם־עָשִׂי יֵצֵא אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי לָךְ :
Ge 28 ₁₆	Som 1:183 et 1:185	ἐξηγέρθη [γάρ φησιν] Ἰακώβ [-] καὶ εἶπεν, ὅτι ἔστι κύριος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἐγὼ δὲ οὐκ ᾔδειν	καὶ ἐξηγέρθη Ἰακώβ ἀπὸ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ καὶ εἶπεν ὅτι ἔστιν κύριος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἐγὼ δὲ οὐκ ᾔδειν	וַיִּיקָץ יַעֲקֹב [מִשְׁנָתוֹ] וְאָמַר אֲכֹן יֵשׁ יְהוָה בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי :
Ge 28 ₁₇	Som 1:184	ὡς φοβερὸς ὁ τόπος οὗτος	ὡς φοβερὸς ὁ τόπος οὗτος	מִהֵרָא מִמָּקוֹם הַזֶּה
Gn 28 ₁₇	Som 1:185	οὐκ ἔστι τοῦτο	οὐκ ἔστιν τοῦτο	אֵין הִוא
Ge 28 ₂₁	Pla 90	καὶ ἔσται κύριος ἐμοὶ εἰς θεόν	καὶ ἔσται μοι κύριος εἰς θεόν	וְהָיָה יְהוָה לִי לֵאלֹהִים
Ge 29 ₃₁ ^D	Leg 3:180 + Her 51	ιδὼν γὰρ κύριος , ὅτι μισεῖται Λεῖα, ἤνοιξε τὴν μήτραν αὐτῆς Ῥαχὴλ δὲ ἦν στεῖρα	ιδὼν δὲ κύριος ὅτι μισεῖται Λεῖα, ἤνοιξεν τὴν μήτραν αὐτῆς· Ῥαχὴλ δὲ ἦν στεῖρα	וַיֵּרָא יְהוָה כִּי־שָׂנְאָהָ לְאֵה וַיִּפְתַּח אֶת־רִחְמָהּ וַרְחַל עָקְרָה :
Ge 30 ₁ ^E	Leg 2:46	δός μοι τέκνα, εἰ δὲ μή, τελευτήσω ἐγὼ	δός μοι τέκνα· εἰ δὲ μή, τελευτήσω ἐγὼ	הִכָּה־לִּי בָנִים וְאִם־אֵין מִתָּה אֲנֹכִי :
Ge 30 ₂ ^F	Leg 2:46	μὴ ἀντὶ θεοῦ ἐγὼ εἰμι, ὃς ἐστέρησέ σε καρπὸν κοιλίας ;	μὴ ἀντὶ θεοῦ ἐγὼ εἰμι, ὃς ἐστέρησέν σε καρπὸν κοιλίας ;	הַתַּחַת אֱלֹהִים אֲנֹכִי אֲשֶׁר־מָנַע מִמָּךְ פְּרִי־בֶטֶן :
Ge 30 ₉	Pla 134	ἔστι τοῦ τίκτειν	ἔστι τοῦ τίκτειν	עֲמִידָה מְלֻחָת
Ge 30 _{18b}	Pla 117	ἐκάλεσε [γάρ φησι] τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσάαχαρ, ὃ ἔστι μισθός	καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσασαχαρ ὃ ἔστιν Μισθός	וַתִּקְרָא שְׁמוֹ יִשְׁשָׁכָר :
Ge 30 ₂₄	Pos 179	προσθέτω μοι ὁ θεός υἱὸν ἕτερον	προσθέτω ὁ θεός μοι υἱὸν ἕτερον	יִסְף יְהוָה לִי בֶן אֲחֵר :
Ge 31 ₁₁₋₁₃	Som 1:189	¹¹ [-] εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ καθ' ὕπνον· Ἰακώβ. ἐγὼ δὲ εἶπα· τί ἐστι ; ¹² καὶ εἶπεν· ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου καὶ ἴδε τοὺς τράγους καὶ τοὺς κριοὺς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἴγας διαλεύκους καὶ ποικίλους καὶ σποδοειδεῖς ῥαντούς, ἐώρακα γὰρ ὅσα σοι Λάβαν ποιεῖ. ¹³ ἐγὼ εἰμι ὁ θεός ὁ ὀφθείς σοι ἐν τόπῳ θεοῦ , οὗ ἤλειψάς μοι [-] στήλην καὶ ἠϋζω μοι [-] εὐχήν. νῦν οὖν ἀνάστηθι καὶ ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς ταύτης καὶ ἀπελθε εἰς τὴν γῆν τῆς γενέσεώς σου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ	¹¹ καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ καθ' ὕπνον Ἰακώβ ἐγὼ δὲ εἶπα τί ἐστιν ; ¹² καὶ εἶπεν ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου καὶ ἴδε τοὺς τράγους καὶ τοὺς κριοὺς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἴγας διαλεύκους καὶ ποικίλους καὶ σποδοειδεῖς ῥαντούς ἐώρακα γὰρ ὅσα σοι Λαβαν ποιεῖ ¹³ ἐγὼ εἰμι ὁ θεός ὁ ὀφθείς σοι ἐν τόπῳ θεοῦ οὗ ἤλειψάς μοι ἐκεῖ στήλην καὶ ἠϋζω μοι ἐκεῖ εὐχήν νῦν οὖν ἀνάστηθι καὶ ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς ταύτης καὶ ἀπελθε εἰς τὴν γῆν τῆς γενέσεώς σου καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ	¹¹ וַיֹּאמֶר אֵלֵי מִלֶּאכֶה הָאֵלֹהִים בְּחֻלֹּם יַעֲקֹב וְאָמַר הִנְנִי : ¹² וַיֹּאמֶר שֹׂאֲנָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה כָל־הַעֲדָתִים הָעֲלִים עַל־הַצֹּאֵן עֲקָדִים נִגְזָדִים וּבְרָדִים כִּי רֹאִיתִי אֶת כָּל־אֲשֶׁר לָבָן עֹשֶׂה לָךְ : ¹³ אֲנִי הָאֵל [Ø] בֵּית־אֵל אֲשֶׁר מְשַׁחֶת שָׁם מִצְבֵּה אֲשֶׁר נִגְדַת לִי שָׁם נִגְדַר עָתָה קוּם צֵא מִרְחֶלְצֶיךָ הַזֹּאת וְשׁוּב אֶל־אֶרֶץ מוֹלְדְּתְךָ :

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ge 31 ₁₂	Som 1:227	έώρακα [-] ὅσα σοι Λάβαν ποιεῖ	έώρακα γὰρ ὅσα σοι Λαβαν ποιεῖ	רָאִיתִי אֶת כָּל־אֲשֶׁר לָבָן עָשָׂה לִּי
Ge 31 ₁₃ ^G	Som 1:227	ἐγὼ εἰμι ὁ θεός ὁ ὀφθεῖς σοι ἐν τόπῳ θεοῦ	ἐγὼ εἰμι ὁ θεός ὁ ὀφθεῖς σοι ἐν τόπῳ θεοῦ	אֲנִי הָאֵל [Ø] בֵּית־אֵל
Ge 31 ₃₅	Ebr 54	μη βαρέως φέρε, κύριε· οὐ δύναμαι ἀναστῆναι ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ κατ' ἔθισμόν τῶν γυναικῶν μοί ἐστιν	μη βαρέως φέρε, κύριε· οὐ δύναμαι ἀναστῆναι ἐνώπιόν σου, ὅτι τὸ κατ' ἔθισμόν τῶν γυναικῶν μοί ἐστιν.	אֶל־יְהוָה בְּעֵינַי אֲדִנִּי כִּי לֹא אֶצְלֵל לְקוֹמֵי מִפְּנֵי כִּי־יִרְדּוּ נַפְשִׁים לִי
Ge 32 ₃₀	Mut 14	ἀνάγγειλόν μοι τὸ ὄνομά σου, ὁ δὲ εἶπεν· ἵνα τί τοῦτο ἐρωτᾷς τὸ ὄνομά μου ;	ἀνάγγειλόν μοι τὸ ὄνομά σου. καὶ εἶπεν ἵνα τί τοῦτο ἐρωτᾷς τὸ ὄνομά μου ;	הִגִּידָה־נָא שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶה תִּשְׁאַל לְשִׁמִּי
Ge 35 ₁₁	Mut 23	ἐγὼ ὁ θεός σου, αὐξάνου καὶ πληθύνου	ἐγὼ ὁ θεός σου· αὐξάνου καὶ πληθύνου	אֲלֵהִים אֲנִי אֵל שְׂדֵי פְרָה וּרְבָה
Ge 35 ₁₈	Mut 94	[-] ὀδύνης [-] (γὰρ) υἱὸν καλεῖ	ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Υἱὸς ὀδύνης μου	וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בְּיֶאֱוָג
Ge 37 ₈	Som 2:7 et 2:100	μη βασιλεύων βασιλεύσεις ἐφ' ἡμῖν κυριεύων κυριεύσεις ἡμῶν	μη βασιλεύων βασιλεύσεις ἐφ' ἡμᾶς ἢ κυριεύων κυριεύσεις ἡμῶν	הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם־מִשּׁוּל תִּמְשָׁל בָּנוּ
Ge 38 ₆₋₇	Leg 3:74 + 3:71	καὶ ἔλαβεν Ἰουδας γυναῖκα Εἷρ τῇ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ, ἥ ὄνομα Θάμαρ, (...) καὶ ἐγένετο [-] Εἷρ [-] πονηρὸς ἐναντι κυρίου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ὁ θεός	⁶ καὶ ἔλαβεν Ἰουδας γυναῖκα Ἡρ τῇ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ ἥ ὄνομα Θαμαρ ⁷ [-] ἐγένετο δὲ Ἡρ πρωτότοκος Ἰουδα πονηρὸς ἐναντίον κυρίου καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ὁ θεός	⁶ וַיִּקַּח יְהוּדָה אִשָּׁה לַעֲרֹךְ בְּכוֹרֹ וַשְׁמָה תָמָר : ⁷ וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רָע בְּעֵינַי יְהוָה וַיִּמָּתְהוּ יְהוָה :
Ge 48 ₁₅	Mut 41	ὁ θεός, ᾧ εὐηρέστησαν οἱ πατέρες μου (...) ἐνώπιον αὐτοῦ	ὁ θεός ᾧ εὐηρέστησαν οἱ πατέρες μου ἐναντίον αὐτοῦ	הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְו אֲבֹתַי לִפְנָיו
Ge 49 ₁₆₋₁₈	Leg 2:94 (+ 2:101) + Agr 94	ᾧ δὲ κρίνει τὸν ἑαυτοῦ λαόν, ὥσει καὶ μία φυλὴ [-] Ἰσραὴλ, καὶ γενέσθω Δὲν ὄφης ἐφ' ὁδοῦ, ἐγκαθήμενος ἐπὶ τρίβου, δάκνων πτέρναν ἵππου, καὶ πεσεῖται ὁ ἵππευς εἰς τὰ ὀπίσω, τὴν σωτηρίαν περιμένων κυρίου	¹⁶ Δὲν κρίνει τὸν ἑαυτοῦ λαὸν ὥσει καὶ μία φυλὴ ἐν Ἰσραὴλ ¹⁷ καὶ γεννηθήτω Δὲν ὄφης ἐφ' ὁδοῦ ἐγκαθήμενος ἐπὶ τρίβου δάκνων πτέρναν ἵππου καὶ πεσεῖται ὁ ἵππευς εἰς τὰ ὀπίσω ¹⁸ τὴν σωτηρίαν περιμένω κυρίου	¹⁶ לָדֹן בְּדִין עִמּוֹ פֶּאֶתְד שְׁבִטִי יִשְׂרָאֵל : ¹⁷ וַיְהִי־דָן נֶחֱשׁ עַל־יִרְדּוֹ שֹׁפֵיפִן עַל־יֶאֱרַח הַנָּשִׁף עַקְבִּי־סוּס וַיִּפֹּל רַכְבּוֹ אַחֹר : ¹⁸ לִישׁוּעָתָךְ קִנִּיתִי יְהוָה :
Ex 2 ₁₅	Leg 3:12	ἀνεχώρησε [γὰρ φησι] ᾧ μουσῆς ἀπὸ προσώπου Φαραώ καὶ κατόκησεν ἐν γῇ Μαδιάμ (...) καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ φρέατος	ἀνεχώρησεν δὲ Μωϋσῆς ἀπὸ προσώπου Φαραω καὶ ὤκησεν ἐν γῇ Μαδιαμ [ἐλθὼν δὲ εἰς γῆν Μαδιαμ] [-] ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ φρέατος	וַיִּבָּרַךְ מֹשֶׁה מִפְּנֵי פָרְעֹה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ־מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל־הַבְּעָר :
Ex 3 ₂₋₃	Fug 161	ὅτι ὁ βάτος καίεται [καὶ] οὐ κατακαίεται τί, [ὅτι]	2. ὅτι ὁ βάτος καίεται [πυρί ὁ δὲ βάτος] οὐ κατεκαίετο 3. τί ὅτι [οὐ κατακαίεται ὁ βάτος]	וַהֲגָה הַסֵּהָר בַּעַר [בָּאֵשׁ וְהַסֵּהָר] אֵינֶנּוּ אֵקֵל : מִדּוּעַ [לֹא־יִבְעַר הַסֵּהָר] :
Ex 3 ₄	Som 1:194	ὥς γὰρ εἶδε [φησὶν] [-] ὅτι προσάγει ἰδεῖν, ἐκάλεσεν αὐτὸν κύριος ἐκ τοῦ βάτου λέγων· Μωϋσῆ, μωϋσῆ. ὁ δὲ εἶπε· τί ἐστιν ;	ὥς δὲ εἶδεν κύριος ὅτι προσάγει ἰδεῖν ἐκάλεσεν αὐτὸν κύριος ἐκ τοῦ βάτου λέγων Μωϋσῆ Μωϋσῆ ὁ δὲ εἶπεν τί ἐστιν	וַיֹּרָא יְהוָה כִּי סָר לְרַאֲוֹת וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסֵּהָר וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הֲגִנִּי :
Ex 3 ₅	Fug 162	μη ἐγγίσης ὧδε	μη ἐγγίσης ὧδε	אֶל־תִּקְרַב הָלֵם
Ex 3 ₁₄	Pot 160 ^H	ἐγὼ εἰμι ὁ ὢν	ἐγὼ εἰμι ὁ ὢν	אֲנִיְהָ אֲשֶׁר אֲנִיְהָ
Ex 3 ₁₅	Mut 12	κύριος ὁ θεός [τῶν τριῶν φύσεων, διδασκαλίας, τελειότητος, ἀσκήσεως, ὧν σύμβολα] Ἀβραάμ, [-] Ἰσαάκ, [-] Ἰακώβ [ἀναγράφεται.] τοῦτο γὰρ μου [φησὶν] [-] ὄνομα αἰώνιον [ὥς ἂν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς αἰῶνι ἐξεταζόμενον, οὐκ ἐν τῇ πρὸ αἰῶνος,] καὶ μνημόσυνον, [οὐ τὸ πέρα μνήμης καὶ νοήσεως ἱστάμενον, καὶ πάλιν] [-] γενεαῖς, [οὐ φύσιν ἀγενήτοις]	κύριος ὁ θεός [τῶν πατέρων ὑμῶν, θεός] Ἀβρααμ καὶ θεός Ἰσαακ καὶ θεός Ἰακωβ, [ἀπέσταλκέν με πρὸς ὑμᾶς] τοῦτό [-] μου ἐστιν ὄνομα αἰώνιον καὶ μνημόσυνον γενεῶν γενεαῖς	יְהוָה אֱלֹהֵי [אַבְרָהָם אֱלֹהֵי] אַבְרָהָם [יִצְחָק וְיַעֲקֹב] יִצְחָק [וְיַעֲקֹב] יַעֲקֹב [שְׁמִי אֵל יָקָם] זֶה־שְׁמִי וְזָכָר יִזְכָּרְךָ :

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ex 4 ₁₋₅	Leg 2:88	ἐὰν οὖν μὴ πιστεύσωσί μοι μηδὲ εἰσακούσωσι τῆς φωνῆς μου ἐροῦσι γάρ [-] οὐκ ὥπται σοι ὁ θεός [τί ἐρῶ πρὸς αὐτούς] ; καὶ εἶπε κύριος Μωυσεῖ· τί τοῦτ' ἐστὶ τὸ ἐν τῇ χειρὶ σου ; ὁ δὲ εἶπε· ράβδος. καὶ εἶπε· ρῖψον αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἔρριπεν αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο ὄφιν, καὶ ἔφυγε Μωυσῆς ἀπ' αὐτοῦ. καὶ εἶπε κύριος [-] Μωυσεῖ· ἔκτεινον τὴν χεῖρα καὶ ἐπιλαβοῦ τῆς κέρκου. ἐκτείνας οὖν τὴν χεῖρα ἐπελάβετο τῆς κέρκου, καὶ ἐγένετο ράβδος ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ· ἵνα πιστεύσωσί [σοι].	ἐὰν οὖν μὴ πιστεύσωσιν μοι μηδὲ εἰσακούσωσιν τῆς φωνῆς μου ἐροῦσιν γάρ ὅτι οὐκ ὥπται σοι ὁ θεός [τί ἐρῶ πρὸς αὐτούς] ² εἶπεν δὲ αὐτῷ κύριος τί τοῦτό ἐστιν τὸ ἐν τῇ χειρὶ σου ὁ δὲ εἶπεν ράβδος ³ καὶ εἶπεν ρῖψον αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἔρριπεν αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐγένετο ὄφιν καὶ ἔφυγεν Μωυσῆς ἀπ' αὐτοῦ ⁴ καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Μωυσῆν ἔκτεινον τὴν χεῖρα καὶ ἐπιλαβοῦ τῆς κέρκου. ἐκτείνας οὖν τὴν χεῖρα ἐπελάβετο τῆς κέρκου καὶ ἐγένετο ράβδος ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ⁵ ἵνα πιστεύσωσιν [σοι]	וְהָן לֹא־נִאֲמִינוּ לִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ בְקֹלִי כִּי יֹאמְרוּ לֹא־נִרְאָה אֵלֶיךָ יְהוָה [--] : ² וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה (מֹנֶה) (מִהֲיִתָּה) יָדְךָ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה : ³ וַיֹּאמֶר שְׁלַח־הוּ אֶרְצָה וְנִשְׁלַח־הוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנֹחַשׁ וַיִּנָּס מֹשֶׁה מִפָּנָיו : ⁴ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה שְׁלַח יָדְךָ וְנֹאחַז בַּזָּבִי וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּתְּקַן כּוֹ וַיְהִי לְמִטָּה בַּיּוֹם : ⁵ לְמַעַן יֵאמְרוּ [-]
Ex 4 ₁₂	Her 25	[-] ἐγὼ ἀνοίξω τὸ στόμα σου, καὶ συμβιβάσω σε ἃ μέλλεις λαλήσειν	καὶ ἐγὼ ἀνοίξω τὸ στόμα σου καὶ συμβιβάσω σε ὃ μέλλεις λαλήσαι	וְאַנִּי אֶהְיֶה עִם־פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תְּדַבֵּר :
Ex 5 ₂	Ebr 19	τίς ἐστὶν οὗ ὑπακούομαι; οὐκ οἶδα τὸν κύριον	τίς ἐστὶν οὗ εἰσακούσομαι (...) οὐκ οἶδα τὸν κύριον	מִי יְהוָה אֲשֶׁר אֲשַׁמַּע בְּקֹלּוֹ (...) לֹא יָדַעְתִּי אֶת־יְהוָה
Ex 5 _{2b}	Ebr 77	οὐκ οἶδα τὸν κύριον, καὶ τὸν Ἰσραὴλ οὐκ ἐξαποστέλλω	οὐκ οἶδα τὸν κύριον καὶ τὸν Ἰσραὴλ οὐκ ἐξαποστέλλω	לֹא יָדַעְתִּי אֶת־יְהוָה וְגַם אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא אֶשְׁלַח :
Ex 5 ₂₂₋₂₃	Her 20	κύριε, διὰ τί ἐκάκωσας τὸν λαὸν τοῦτον ; καὶ ἵνα τί ἀπέσταλκάς με; καὶ ἀφ' οὗ πεπόρευμαι πρὸς Φαραῶ λαλῆσαι ἐπὶ τῷ σῷ ὀνόματι, ἐκάκωσε τὸν λαόν [-], καὶ οὐκ ἐρρύσω τὸν λαόν σου	κύριε διὰ τί ἐκάκωσας τὸν λαὸν τοῦτον καὶ ἵνα τί ἀπέσταλκάς με ²³ καὶ ἀφ' οὗ πεπόρευμαι πρὸς Φαραῶ λαλῆσαι ἐπὶ τῷ σῷ ὀνόματι ἐκάκωσεν τὸν λαὸν τοῦτον καὶ οὐκ ἐρρύσω τὸν λαόν σου	אֲדֹנָי לְמָה הִרְעַתָּה לְעַם הַזֶּה לְמָה הָיָה שְׁלַחְתָּנִי : ²³ וּמֵאֵי בָאתִי אֶל־פַּרְעֹה לְדַבֵּר בְּשֵׁם הַיְיָ הַזֶּה לְעַם הַזֶּה וְהִצַּל לֹא־הִצַּלְתָּ אֶת־עַמְּךָ :
Ex 6 ₃	Mut 13	[-] ὧφθην [φησὶ] πρὸς Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ θεός ὧν αὐτῶν, καὶ τὸ ὄνομά μου κύριον οὐκ ἐδήλωσα αὐτοῖς	καὶ ὧφθην πρὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ θεός ὧν αὐτῶν καὶ τὸ ὄνομά μου κύριος οὐκ ἐδήλωσα αὐτοῖς	וְאֵלֹהִים אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיךָ אֵל־יִצְחָק וְאֵל־יַעֲקֹב בְּאֵל שְׁכָנִי וְשֵׁמִי יְהוָה לֹא נִודַעְתִּי לָהֶם :
Ex 6 ₇	Sac 87	[-] λήψομαι [γάρ φησιν] ὑμᾶς ἐμαυτῷ λαὸν ἐμοὶ καὶ ἔσομαι ὑμῶν θεός	καὶ λήψομαι ἐμαυτῷ ὑμᾶς λαὸν ἐμοὶ καὶ ἔσομαι ὑμῶν θεός,	וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים
Ex 6 ₂₉	Mut 20	[-] ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν λέγων· ἐγὼ κύριος, λάλησον [-] Φαραῶ βασιλεῖ Αἰγύπτου, ὅσα ἐγὼ λαλῶ πρὸς σέ	καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς Μωυσῆν λέγων ἐγὼ κύριος· λάλησον πρὸς Φαραῶ βασιλεῖα Αἰγύπτου ὅσα ἐγὼ λέγω πρὸς σέ	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר אֲנִי יְהוָה דַּבֵּר אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרָיִם אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲנִי דֹרֵךְ אֵלֶיךָ : רָאה נִתְּמִיתִי אֲלֵהִים לְפָרְעָה
Ex 7 ₁	Mut 19 ¹	ἰδοὺ δίδωμί σε θεὸν Φαραῶ	Ἴδοὺ δέδωκά σε θεὸν Φαραῶ	כֹּה אָמַר יְהוָה
Ex 7 ₁₇	Mut 20	τάδε λέγει κύριος	τάδε λέγει κύριος	כִּי תוֹעֲבֹת מִצְרָיִם נִבְחָ לִיתְהָ אֲלֵהֵינוּ
Ex 8 ₂₂	Fug 18	τὰ βδελύγματα [-] Αἰγύπτου θύσομεν κυρίῳ τῷ θεῷ [-]	τὰ (γάρ) βδελύγματα τῶν Αἰγυπτίων θύσομεν κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν	בְּצִאתִי אֶת־הָעִיר אֶפְרַשׁ אֶת־כַּפִּי אֶל־יְהוָה הַקָּלוֹת יִתְּדִלּוּ וְהִכְרַד לֹא יִהְיֶה־עוֹד לְמַעַן תֵּדַע כִּי לִיתְהָ הָאֲרָץ :
Ex 9 ₂₉	Mut 21 + Ebr 101	ὅταν ἐξέλθω τὴν πόλιν, ἐκπετάσω τὰς χεῖρας [-] πρὸς κύριον, καὶ αἱ φωναὶ παύσονται, καὶ ἡ χάλαζα καὶ ὁ ὑετὸς οὐκ ἔσται [-] ἵνα γνῶς, ὅτι [-] κυρίου ἡ γῆ,	ὥς ἂν ἐξέλθω τὴν πόλιν, ἐκπετάσω τὰς χεῖράς μου πρὸς κύριον, καὶ αἱ φωναὶ παύσονται, καὶ ἡ χάλαζα καὶ ὁ ὑετὸς οὐκ ἔσται ἐτι· ἵνα γνῶς ὅτι τοῦ κυρίου ἡ γῆ	וְאִתָּה וְעַבְדֶּיךָ יִדְעִיתִי כִּי טָרַם תִּירָאוּן מִפָּנֵי יְהוָה אֲלֵהִים :
Ex 9 ₃₀	Mut 21	καὶ σύ [...] καὶ οἱ θεράποντές σου, (...) ἐπίσταμαι [γάρ], ὅτι οὐδέπω πεφόβησθε τὸν κύριον	καὶ σύ καὶ οἱ θεράποντές σου ἐπίσταμαι ὅτι οὐδέπω πεφόβησθε τὸν κύριον.	וַיִּשְׁחַח :
Ex 10 ₂₁	Som 1:14	ψηλαφητὸν ἔξεις σκότος	ψηλαφητὸν [-] σκότος	מִתְנַיִם תִּהְיֶינָה גְּעֻלֵיכֶם וּמִקְלָכֶם בְּיָדְכֶם [Ø]
Ex 12 ₁₁	Sac 63	τὰς ὁσφῦς [-] περιεζωσμένους ..., τὰ ὑποδήματα [λέγω], ... [-] τοῖς ποσὶ [-], καὶ τὴν παιδείαν διὰ [-] χειρὸς [-] [ἔχοντας ράβδον]	αἱ ὁσφύες ὑμῶν περιεζωσμέναι, καὶ τὰ ὑποδήματα ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν, καὶ αἱ βακτηρίαι ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν [Ø]	

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ex 13 ₁₋₂	Her 117	εἶπεν [φησὶν] [-] κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων· ἀγιάσόν μοι πᾶν πρωτότοκον, πρωτογενές, διανοίγον πᾶσαν μήτραν ἐν [-] υἱοῖς Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτῆνους· ἐμοὶ ἐστίν	εἶπεν δὲ κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων ² ἀγιάσόν μοι πᾶν πρωτότοκον πρωτογενές διανοίγον πᾶσαν μήτραν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτῆνους ἐμοὶ ἐστίν	וַיֹּדַע יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : קַדְשִׁי לִי כָל־בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל־רֶחֶם בְּכֵנִי יִשְׂרָאֵל בְּאֶדְם וּבַבְּהֵמָה לִי הֵוא :
Ex 13 ₁₁₋₁₃	Sac 89	καὶ ἔσται [φησὶν] ὡς ἂν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, ὃν τρόπον ὥμοσε τοῖς πατράσι σου, καὶ δῶ σοι αὐτήν, καὶ ἀφελεῖς πᾶν διανοίγον μήτραν, τὰ ἀρσενικά, τῷ κυρίῳ, πᾶν διανοίγον μήτραν ἐκ τῶν βουκολίων ἐν τοῖς κτήνεσιν [-] ὅσα ἂν γένηται σοι, τὰ ἀρσενικά, [-] τῷ κυρίῳ. πᾶν διανοίγον μήτραν ὄνου ἀλλάξεις προβάτω· ἐὰν δὲ μὴ ἀλλάξης, λυτρώσῃ αὐτό. [-]	¹¹ καὶ ἔσται ὡς ἂν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων ὃν τρόπον ὥμοσεν τοῖς πατράσιν σου καὶ δώσει σοι αὐτήν ¹² καὶ ἀφελεῖς πᾶν διανοίγον μήτραν τὰ ἀρσενικά τῷ κυρίῳ πᾶν διανοίγον μήτραν ἐκ τῶν βουκολίων ἢ ἐν τοῖς κτήνεσιν σου ὅσα ἐὰν γένηται σοι τὰ ἀρσενικά ἀγιάσεις τῷ κυρίῳ ¹³ πᾶν διανοίγον μήτραν ὄνου ἀλλάξεις προβάτω ἐὰν δὲ μὴ ἀλλάξης λυτρώσῃ αὐτό [πᾶν πρωτότοκον ἀνθρώπου τῶν υἱῶν σου λυτρώσῃ]	¹¹ וְהָיָה כִּי־יָבִיאֲךָ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ כְּנַעַנִי כְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָךְ וְלְאַבְרָהָם וְנָתַתִּי לָךְ : ¹² וְהַעֲבַרְתָּ לַ־פֶּטֶר־רֶחֶם יְהוָה לִפְטֹר וְשָׂגַר בַּהֶמָּה אֲשֶׁר יִהְיֶה לָּךְ הַזָּכָרִים לַיהוָה : ¹³ לִפְטֹר חֹמֶר תַּפְתֵּה בִשָּׂה וְאִם־לֹא תַפְתֶּה וַעֲרַפְתָּ לֵיל בָּרוּךְ אֲנִי בְּכֵנִי תַפְתֶּה : וְהַעֲבַרְתָּ לִפְטֹר־רֶחֶם יְהוָה
Ex 13 _{12a}	Sac 102-3	παντὸς διανοίγοντος μήτραν τὰ ἀρσενικά τῷ κυρίῳ	πᾶν διανοίγον μήτραν τὰ ἀρσενικά τῷ κυρίῳ	וְהַעֲבַרְתָּ לִפְטֹר־רֶחֶם יְהוָה
Ex 13 _{12b}	Sac 104	παντὸς [φησὶ] διανοίγοντος μήτραν ἐκ τῶν βουκολίων [-] ἐν τοῖς κτήνεσιν ὅσα ἂν γένηται σοι τὰ ἀρσενικά [-] τῷ κυρίῳ	πᾶν διανοίγον μήτραν ἐκ τῶν βουκολίων ἢ ἐν τοῖς κτήνεσιν σου ὅσα ἐὰν γένηται σοι τὰ ἀρσενικά ἀγιάσεις τῷ κυρίῳ	וְכָל־פֶּטֶר וְשָׂגַר בַּהֶמָּה אֲשֶׁר יִהְיֶה לָּךְ הַזָּכָרִים לַיהוָה :
Ex 14 _{13b}	Che 130	στῆτε καὶ ὁρᾶτε τὴν σωτηρίαν τὴν παρὰ τοῦ κυρίου, ἣν ποιήσει ὑμῖν	στῆτε καὶ ὁρᾶτε τὴν σωτηρίαν τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ ἣν ποιήσει ἡμῖν	הַתִּצְבּוּ וְרֹאאוּ אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לָכֶם
Ex 14 ₁₄	Her 14	κύριος πολεμήσει ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς σιγήσετε	κύριος πολεμήσει περὶ ὑμῶν καὶ ὑμεῖς σιγήσετε	יְהוָה יִלָּחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּ :
Ex 14 _{15a}	Her 14	[καὶ] εἶπε κύριος πρὸς Μωϋσῆν· τί βοᾷς πρὸς μέ	[-] εἶπεν [δὲ] κύριος πρὸς Μωϋσῆν τί βοᾷς πρὸς με	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מַה־תַּצְעַק אֵלַי
Ex 15 ₁₊₂₁	Agr 82 Som 2:269	ἄσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται· ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔρριπεν εἰς θάλασσαν	ἄσωμεν τῷ κυρίῳ ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔρριπεν εἰς θάλασσαν	אֲשִׁירָה לַיהוָה כִּי־נָאָה נָאָה כּוֹס וְרִכְבִּי רַמָּה בָּהֶם :
Ex 15 ₈	Leg 3:172	ἐπάγῃ [γὰρ] τὰ κύματα ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης	ἐπάγῃ τὰ κύματα ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης	קָפְצוּ תַהֲמַת בְּלַבַּיִם
Ex 15 ₁₇₋₁₈	Pla 47	εἰσαγαγὼν καταφύτευσον αὐτοὺς εἰς ὄρος κληρονομίας σου, εἰς ἔτοιμον κατοικητήριόν σου ὃ κατειργάσω, κύριε, ἀγίασμα, κύριε, ὃ ἡτοίμασαν αἱ χεῖρές σου· κύριος βασιλεύων τὸν αἰῶνα καὶ ἐπ' αἰῶνα καὶ ἔτι	¹⁷ εἰσαγαγὼν καταφύτευσον αὐτοὺς εἰς ὄρος κληρονομίας σου εἰς ἔτοιμον κατοικητήριόν σου ὃ κατειργάσω κύριε ἀγίασμα κύριε ὃ ἡτοίμασαν αἱ χεῖρές σου ¹⁸ κύριος βασιλεύων τὸν αἰῶνα καὶ ἐπ' αἰῶνα καὶ ἔτι	¹⁷ תִּבְאָמוּ וְתִטְעֲמוּ בְּהָר נַחֲלָתְךָ מִכֵּן לִשְׂבָתְךָ פְּעֻלָּתְךָ יְהוָה מִקְדָּשׁ אֲדֹנָי כּוֹנֵנוּ יְיָדֶיךָ : ¹⁸ יְהוָה מִלְּךָ לְעֹלָם וָעֶד :
Ex 15 ₂₃₋₂₅	Cng 163	ἦλθον εἰς Μερρά, καὶ οὐκ ἠδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἐκ Μερρῶν· πικρὸν γὰρ ἦν. διὰ τοῦτο ἐπωνομάσθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου πικρία. καὶ διεγόγγυζεν ὁ λαὸς κατὰ Μωϋσῆ λέγοντες· τί πióμεθα ; ἐβόησε δὲ Μωϋσῆς πρὸς κύριον, καὶ ἔδειξεν αὐτῷ κύριος ξύλον, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸ εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ἐγλυκάνθη τὸ ὕδωρ. ἐκεῖ ἔθετο αὐτῷ δικαιώματα καὶ κρίσεις, κάκει αὐτὸν ἐπείραζεν	ἦλθον δὲ εἰς Μερρα καὶ οὐκ ἠδύναντο πιεῖν [-] ἐκ Μερρας πικρὸν γὰρ ἦν διὰ τοῦτο ἐπωνομάσθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου πικρία ²⁴ καὶ διεγόγγυζεν ὁ λαὸς ἐπὶ Μωϋσῆν λέγοντες τί πióμεθα ²⁵ ἐβόησεν δὲ Μωϋσῆς πρὸς κύριον καὶ ἔδειξεν αὐτῷ κύριος ξύλον καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸ εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἐγλυκάνθη τὸ ὕδωρ ἐκεῖ ἔθετο αὐτῷ δικαιώματα καὶ κρίσεις καὶ ἐκεῖ ἐπείρασεν αὐτόν	וַיָּבֹאוּ מֵרְתָה וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתֶּת מַיִם מִמֶּרְתָּה כִּי מָרִים הֵם עַל־כֵּן קָרָא־שֵׁמָּה מֶרָה : ²⁴ וַיִּלְנֻו הָעָם עַל־מֹשֶׁה לֵאמֹר מַה־נַּעֲשֶׂה : ²⁵ וַיַּצַּעַק אֶל־יְהוָה וַיּוֹרֶהוּ יְהוָה עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ אֶל־הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם שָׁם שָׁם לֹא חָק וּמִן־פֶּטֶר וְשָׁם נִסָּהוּ :
Ex 15 ₂₅	Mig 36	[-] ἔδειξεν αὐτῷ κύριος ξύλον, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸ εἰς τὸ ὕδωρ	[καὶ] ἔδειξεν αὐτῷ κύριος ξύλον καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸ εἰς τὸ ὕδωρ	וַיּוֹרֶהוּ יְהוָה עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ אֶל־הַמַּיִם
Ex 16 ₁₄	Leg 3:172	ώσει πάγος ἐπὶ τῆς γῆς	ώσει πάγος ἐπὶ τῆς γῆς	כִּכְפֹּר עַל־הָאָרֶץ

¹ Philon commente cette citation en utilisant la formule de la LXX : "ὁν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός" = "au lieu que le Seigneur Dieu choisira" (De 12₅) [He : המל'ום אשר יבחר יהוה אלהיכם].

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ex 25 ₂₂	Her 166 ^K	[-] λαλήσω γάρ σοι [φησίν] ἄνωθεν τοῦ ἰλαστηρίου ἀνά μέσον τῶν δυεῖν Χερουβιμ	καὶ λαλήσω σοι ἄνωθεν τοῦ ἰλαστηρίου ἀνά μέσον τῶν δύο χερουβιμ	וּדְבַרְתִּי אִתְּךָ מֵעַל כַּפְּרֹת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִּים
Ex 28 ₃₀	Leg 3:118	καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ λόγιον τῶν κρίσεων τὴν δήλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἔσται ἐπὶ τοῦ στήθους Ἀαρών, ὅταν εἰσέρχεται εἰς τὸ ἅγιον ἐναντίον κυρίου	καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον τῆς κρίσεως τὴν δήλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ ἔσται ἐπὶ τοῦ στήθους Ααρων ὅταν εἰσπορεύεται εἰς τὸ ἅγιον ἐναντίον κυρίου	וְנָתַתָּ אֶל־תִּשְׁוֵן הַמִּשְׁפָּט אֶת־הָאֲוִרִים וְאֶת־הַמִּתְמִים וְהָיוּ עַל־לֶבָי אֶהְרֹן בְּאֹרְ לִפְנֵי יְהוָה
Ex 28 ₃₆	Mig 103	πέταλον χρυσοῦν καθαρὸν, [ἔχον] ἐκτύπωμα σφραγίδος, ἁγίασμα κυρίῳ	πέταλον χρυσοῦν καθαρὸν [<i>καὶ ἐκτυπώσεις ἐν αὐτῷ</i>] ἐκτύπωμα σφραγίδος ἁγίασμα κυρίου	אֵיזֵן וְהָב טְהוֹר וּפְתַחַת עָלָיו פְּתוּחִי חֹתֶם קֹדֶשׁ לִיהוָה :
Ex 32 ₂₆	Mos 2:168	[εἶ] τις [γάρ φησι] πρὸς κύριον , ἴτω πρὸς μέ	[-] τίς πρὸς κύριον ἴτω πρὸς με	מִי לִיהוָה אֵלֵי
Ex 32 _{27b-28}	Ebr 67	ἀποκτείνετε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἑγγιστα αὐτοῦ. καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Λευί, καθὰ ἐλάλησε [-] Μωυσῆς, καὶ ἔπεσον ἐκ τοῦ λαοῦ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εἰς τρισχιλίους ἄνδρας	καὶ ἀποκτείνετε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἑγγιστα αὐτοῦ ²⁸ καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Λευι καθὰ ἐλάλησαν [αὐτοῖς] Μωυσῆς καὶ ἔπεσαν ἐκ τοῦ λαοῦ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εἰς τρισχιλίους ἄνδρας	וְהָרְגוּ אִישׁ־אֶת־אֶחָיו וְאִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת־קָרְבוֹ : ²⁸ וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־לֵוִי כְּדָבָר מֹשֶׁה וַיָּפֹל מִן־הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כִּשְׁלֹשׁ אֶלְפֵי אִישׁ :
Ex 32 ₂₉	Ebr 67	ἐπληρώσατε τὰς χεῖρας [-] σήμερον κυρίῳ , ἕκαστος ἐν τῷ υἱῷ ἢ τῷ ἀδελφῷ, δοθῆναι ἐφ' ὑμᾶς εὐλογίαν	ἐπληρώσατε τὰς χεῖρας ὕμῶν σήμερον κυρίῳ ἕκαστος ἐν τῷ υἱῷ ἢ τῷ ἀδελφῷ δοθῆναι ἐφ' ὑμᾶς εὐλογίαν	מָלְאוּ יְדֵיכֶם הַיּוֹם לַיהוָה כִּי אִישׁ בָּבְנוּ וּבְאֶחָיו וְלִתְּתָ עָלֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה :
Ex 32 ₃₂	Her 20	εἰ μὲν ἀφεῖς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν, ἄφες· εἰ δὲ μή, ἐξάλειψόν με ἐκ τῆς βίβλου σου ἧς ἔγραψας	εἰ μὲν ἀφεῖς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ἄφες εἰ δὲ μή ἐξάλειψόν με ἐκ τῆς βίβλου σου ἧς ἔγραψας	אִם־תִּשָּׂא חַטֹּאתֶם וְאִם־לֹא מַחְיֵנִי נָא מִסֵּפֶרֶךָ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ :
Ex 33 _{7a}	Pot 160	καὶ <i>Μωυσῆς</i> λαβὼν τὴν <i>αὐτοῦ</i> σκηνὴν ἔξω [πῆττει] τῆς παρεμβολῆς, [<i>καὶ</i>] μακρὰν [...]	καὶ λαβὼν <i>Μωϋσῆς</i> τὴν σκηνὴν <i>αὐτοῦ</i> ἔπηξεν ἔξω τῆς παρεμβολῆς μακρὰν [ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς]	וּמִשָּׁה יָקַח אֶת־הָאֹהֶל וַיִּקַּח לָלוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה הַחֹמֶק מִן־הַמַּחֲנֶה
Ex 33 _{7b}	Leg 3:46	... [<i>ἔξω τοῦτου ; παρεμβολῇ</i>] ... καὶ ἐκλήθη ἡ σκηνὴ μαρτυρίου, (...) καὶ γὰρ πᾶς ὁ ζητῶν κύριον ἐξεπορεύετο	καὶ ἐκλήθη [-] σκηνὴ μαρτυρίου καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ ζητῶν κύριον ἐξεπορεύετο [<i>εἰς τὴν σκηνὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς</i>]	וְקָרָא לוֹ אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה כָּל־מִבְקֹשׁ יְהוָה יֵצֵא [אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר מִחוּץ לַמַּחֲנֶה] :
Ex 33 ₁₃	Pos 16 ^L	ἐμφάνισόν μοι σεαυτόν, γνωστῶς ἴδω σε	ἐμφάνισόν μοι σεαυτόν· γνωστῶς ἴδω σε	הוֹדַעְנִי נָא אֶת־דְּרָגְךָ וְאֶדְעָהּ
Ex 33 ₁₇	Imm 109	εὐρηκας [-] χάριν παρ' ἑμοῖ	εὐρηκας γὰρ χάριν ἐνώπιόν μου	כִּי־מָצַאתָ סֵן בְּעֵינַי
Ex 33 ₂₃	Pos 169	[-] τὰ μὲν ὀπίσω [-] θεάσει , τὸ δὲ πρόσωπον [-] οὐκ ὄψει [-]	τότε ὄψη τὰ [-] ὀπίσω μου τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ὀφθῆσεται σοι	וְרָאִיתָ אֶת־אַחֲרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרָאוּ :
Ex 33 ₂₃	Fug 165	τὰ γὰρ ὀπίσω μου [φησίν] ὄψει , τὸ δὲ πρόσωπον [-] οὐ μὴ ἴδης	ὄψη τὰ ὀπίσω μου τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ὀφθῆσεται σοι	וְרָאִיתָ אֶת־אַחֲרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרָאוּ :
Ex 33 ₂₃	Mut 9	ὄψει τὰ ὀπίσω μου, τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ὀφθῆσεται σοι	ὄψη τὰ ὀπίσω μου, τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ὀφθῆσεται σοι	וְרָאִיתָ אֶת־אַחֲרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרָאוּ :
Le 2 ₁₄	Sac 87	νέα ... πεφρυγμένα ... χίδρα ... ἐρικτὰ [- κύριον] ..., [-] <i>πρωτογεννημάτων οἴσεις</i> [-] θυσίαν	νέα πεφρυγμένα χίδρα ἐρικτὰ τῷ κυρίῳ , καὶ προσοίσεις τὴν θυσίαν τῶν πρωτογεννημάτων	אֲבִיב קְלוֹי בָּאֵשׁ גֵּרֶשׁ כְּרָמָל מִקְרִיב אֶת מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ :
Le 3 ₁₆₋₁₇	Pos 123	πᾶν [-] στέαρ τῷ κυρίῳ νόμιμον [-] αἰώνιον	πᾶν [τὸ] στέαρ τῷ κυρίῳ ¹⁷ νόμιμον εἰς τὸν αἰῶνα	כָּל־חֶלֶב לַיהוָה : ¹⁷ תִּקַּח עוֹלָם
Le 8 ₂₉	Leg 3:129	[-] λαβὼν [γάρ φησι] ⁷ μωυσῆς τὸ στηθύνιον ἀφεῖλεν αὐτὸ ἐπίθεμα ἐναντίον κυρίου ἀπὸ τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως, καὶ ἐγένετο Μωυσεῖ ἐν μερίδι	καὶ λαβὼν Μωυσῆς τὸ στηθύνιον ἀφεῖλεν αὐτὸ ἐπίθεμα ἐναντι κυρίου ἀπὸ τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως καὶ ἐγένετο Μωυσῇ ἐν μερίδι	וַיִּקַּח מִשָּׁה אֶת־הַחִיָּה וַיִּנְיֶפֶהוּ תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה מֵאֵיל הַמִּקְלָאִים לַמִּשָּׁה הָיָה לַמִּנָּה כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה :
Le 10 _{2b}	Fug 59	ἐτελεύτησαν ἐνώπιον κυρίου	ἀπέθανον ἐναντι κυρίου	וַיָּמָתוּ לִפְנֵי יְהוָה :

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Le 10 ₃	Fug 59	ἐν τοῖς ἐγγίζουσί μοι ἁγιασθήσομαι	ἐν τοῖς ἐγγίζουσίν μοι ἁγιασθήσομαι	בְּקִרְבִּי אֶקְדָּשׁ
Le 10 ₈₋₁₀	Ebr 127	ἐλάλησε [γάρ φησι] κύριος τῷ Ἀαρὼν λέγων· οἶνον καὶ σίκερα οὐ πίεσθε σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου μετὰ σέ, ἡνίκα ἂν εἰσπορεύησθε εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ἢ προσπορεύησθε [-] τῷ θυσιαστηρίῳ, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνητε· νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν διαστεῖλαι ἀνὰ μέσον [-] ἁγίων καὶ [-] βεβήλων καὶ ἀνὰ μέσον [-] καθαρῶν καὶ [-] ἀκαθάρτων	καὶ ἐλάλησεν κύριος τῷ Ααρων λέγων ⁹ οἶνον καὶ σικερα οὐ πίεσθε σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου μετὰ σοῦ ἡνίκα ἂν εἰσπορεύησθε εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ἢ προσπορευομένων ὑμῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον καὶ οὐ μὴ ἀποθάνητε νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ¹⁰ διαστεῖλαι ἀνὰ μέσον τῶν ἁγίων καὶ τῶν βεβήλων καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ἀκαθάρτων καὶ τῶν καθαρῶν	⁸ וַיִּבְרַךְ יְהוָה אֶל-אֶהֱרֹן לֹאמֹר : ⁹ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-תְּשִׁתָּהּ אֲתָהּ וְאֶת-בְּנֵי אֲמֹתָךְ בְּאֶמְסֶה אֶל-אֹהֶל מוֹעֵד [- -] וְלֹא-מִן הַקָּדָשׁ עוֹלֵם לְדֹת יִכָּם: ¹⁰ וְלֹא-לִיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ בֵּין הַחֵל בֵּין הַטָּמֵא בֵּין הַטְהוֹר:
Le 16 ₈	Pla 61	δύο τράγους διακληροῦν, [τὸν μὲν] τῷ κυρίῳ, [- τὸν δὲ] τῷ ἀποπομπαίῳ,	δύο χιμάρους κληρον [ἓνα] τῷ κυρίῳ [καὶ κληρον ἓνα] τῷ ἀποπομπαίῳ	עַל-שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים גִּרְלָהּ גִּרְלָה אֶחָד לַיהוָה וְגִרְלָה אֶחָד לַעֲזָאֵל :
Le 16 _{8b}	Leg 2:52	κληρον ἓνα τῷ κυρίῳ καὶ κληρον ἓνα τῷ ἀποπομπαίῳ	κληρον ἓνα τῷ κυρίῳ καὶ κληρον ἓνα τῷ ἀποπομπαίῳ	גִּרְלָה אֶחָד לַיהוָה וְגִרְלָה אֶחָד לַעֲזָאֵל :
Le 16 ₁₀	Pos 70	στήσει [γὰρ] αὐτὸν [φησί] "ζῶντα ἐναντίον κυρίου τοῦ ἐξυλάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ, ὥστε ἐξαποστεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπήν	στήσει αὐτὸν ζῶντα ἔναντι κυρίου τοῦ ἐξυλάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ ὥστε ἀποστεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπήν	יַעֲמִדְתִּי לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עָלָיו לִשְׁלַח אֹתוֹ לַעֲזָאֵל
Le 17 ₁₁	Her 55-56	[-] ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἱμά [-] ἐστίν	ἡ γὰρ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἱμα αὐτοῦ ἐστίν	כִּי נַפֶּשׁ הַבָּשָׂר כָּלָהּ הוּא
Le 18 ₁₋₅	Cng 86	καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων· λάβησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν· κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς Αἰγύπτου, ἐν ἧ κατοικήσατε ἐπ' αὐτῆς, οὐ ποιήσετε· καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς Χαναάν, εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς ἐκεῖ, οὐ ποιήσετε· καὶ τοῖς νομίμοις αὐτῶν οὐ πορεύσεσθε· τὰ κρίματά μου ποιήσετε, καὶ τὰ προστάγματά μου φυλάξεσθε, πορεύεσθε ἐν αὐτοῖς· ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ φυλάξεσθε πάντα τὰ προστάγματά μου καὶ [-] τὰ κρίματά μου, καὶ ποιήσετε αὐτά. ὁ ποιήσας [αὐτὰ] ζήσεται ἐν αὐτοῖς· ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν	καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων ² λάβησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ³ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς Αἰγύπτου ἐν ἧ κατοικήσατε ἐπ' αὐτῇ οὐ ποιήσετε καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς Χανααν εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς ἐκεῖ οὐ ποιήσετε καὶ τοῖς νομίμοις αὐτῶν οὐ πορεύσεσθε ⁴ τὰ κρίματά μου ποιήσετε καὶ τὰ προστάγματά μου φυλάξεσθε πορεύεσθαι ἐν αὐτοῖς ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ⁵ καὶ φυλάξεσθε πάντα τὰ προστάγματά μου καὶ πάντα τὰ κρίματά μου καὶ ποιήσετε αὐτά ὁ ποιήσας [ἄνθρωπος] ζήσεται ἐν αὐτοῖς ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν	וַיִּבְרַךְ יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֹאמֹר : ² דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם : ³ כַּמַּעֲשֶׂה אֲרָץ-מִצְרָיִם אֲשֶׁר יִשְׁבְּתֶם-בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וְכַמַּעֲשֶׂה אֲרָץ-כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֲתֶכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבְחֻקֵּיהֶם לֹא תִלְכוּ : ⁴ אֶת-מִשְׁפָּטֵי תַעֲשׂוּ וְאֶת-חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ לִלְכֹּת בָּהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם : ⁵ וְשִׁמְרֶתֶם אֶת-חֻקֹּתַי וְאֶת-מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתְּם הָאֵלֹהִים וְתִי בָהֶם אֲנִי יְהוָה : ס
Le 18 ₆	Gig 32	ἄνθρωπος ἄνθρωπος πρὸς πάντα οἰκεῖον σαρκὸς αὐτοῦ οὐ προσελεύσεται ἀποκαλύψαι ἀσχημοσύνην· ἐγὼ κύριος	ἄνθρωπος ἄνθρωπος πρὸς πάντα οἰκεῖα σαρκὸς αὐτοῦ οὐ προσελεύσεται ἀποκαλύψαι ἀσχημοσύνην ἐγὼ κύριος	אִישׁ אִישׁ אֶל-כָּל-שָׂאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרָבוּ לְגִלּוֹת עֲרוּתָהּ אֲנִי יְהוָה :
Le 18 ₆	Gig 40, 45	ἐγὼ κύριος	ἐγὼ κύριος	אֲנִי יְהוָה :
Le 19 ₁₀₋₃₇	Pla 137	ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ^M	ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν	אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם :
Le 19 ₂₃₋₂₅	Pla 95	²³ ὅταν εἰσέλθῃτε πρὸς τὴν γῆν, ἦν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν, καὶ καταφυτεύσῃτε πᾶν ξύλον βρώσεως, [-] περικαθαριεῖτε τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτοῦ· ὁ καρπὸς αὐτοῦ τρία ἔτη ἔσται [-] ἀπερικάθατος οὐ βρωθήσεται, ²⁴ τῷ δὲ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἔσται πᾶς [-] καρπὸς αὐτοῦ	²³ ὅταν δὲ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν γῆν, ἦν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν, καὶ καταφυτεύσῃτε πᾶν ξύλον βρώσιμον καὶ περικαθαριεῖτε τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτοῦ· ὁ καρπὸς αὐτοῦ τρία ἔτη ἔσται ὑμῖν ἀπερικάθατος, οὐ βρωθήσεται· ²⁴ καὶ τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἔσται πᾶς ὁ καρπὸς αὐτοῦ	²³ וְכִי-תָבֹאוּ אֶל-הָאָרֶץ [Ø] וְנִטְעַתֶּם כָּל-עֵץ מַאֲכָל וְצִרְלֶתֶם עֲרֻלָּתוֹ אֶת-פְּרִיָּהּ שְׁלֹשׁ שָׁנִים יְהִי לָכֶם עֲרֻלָּה לֹא יֵאָכֵל : ²⁴ וּבִשְׁנָה הַרְבִּיעִת יְהִי כָל-פְּרִיָּהּ

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
		ἅγιος, αἰνετὸς τῷ κυρίῳ· ²⁵ [-] τῷ δὲ ἔτει τῷ πέμπτῳ φάγεσθε τὸν καρπὸν, πρόσθεμα ὑμῖν τὰ γεννήματα αὐτοῦ. [ἐγὼ εἰμι] κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν	ἅγιος αἰνετὸς τῷ κυρίῳ· ²⁵ ἐν δὲ τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ φάγεσθε τὸν καρπὸν, πρόσθεμα ὑμῖν τὰ γεννήματα αὐτοῦ. [ἐγὼ εἰμι] κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν.	קדש הלולים ליהוה : ²⁵ ובשנה החמישה תאכלו את-פריו להוסיף לכם תבואתו אני יהוה אלהיכם :
Le 19 _{23a}	Pla 96	ὅταν γὰρ εἰσέλθῃτε πρὸς τὴν γῆν (...), [-] φυτεύσετε πᾶν ξύλον βρώσιμον	ὅταν δὲ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν γῆν, [τὴν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν], καὶ καταφυτεύετε πᾶν ξύλον βρώσιμον	וכי-תבאו אל-הארץ [Ø] ונטעתם פ' א-עץ מאכל
Le 19 ₂₄	Pla 117	[-] τῷ δὲ ἔτει [φῃσι] τῷ τετάρτῳ ἔσται πᾶς ὁ καρπὸς αὐτοῦ ἅγιος, αἰνετὸς τῷ κυρίῳ	καὶ τῷ [-] ἔτει τῷ τετάρτῳ ἔσται πᾶς ὁ καρπὸς αὐτοῦ ἅγιος αἰνετὸς τῷ κυρίῳ	ובשנה הרביעית יהיה כל-פריך קדש הלולים ליהוה :
Le 19 ₃₅₋₃₆	Her 162	οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει, ἐν μέτροις, [-] ἐν σταθμοῖς, [-] ἐν ζυγοῖς· ζυγὰ δίκαια καὶ στάθμια δίκαια [καὶ μέτρα δίκαια] καὶ χοῦς δίκαιος ἔσται ὑμῖν	οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει ἐν μέτροις καὶ ἐν σταθμίῳ, καὶ ἐν ζυγοῖς ³⁶ ζυγὰ δίκαια καὶ στάθμια δίκαια [-] καὶ χοῦς δίκαιος ἔσται ὑμῖν	לא-תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמאונה : ³⁶ מאני צדק אבני-צדק אִפְת צדק והיו צדק יהיה לכם
Le 23 ₂	Spe 2:52	ἐορταὶ κυρίου	ἐορταὶ κυρίου	מועדי יהוה
Le 24 _{15b-16a}	Mos 2:203	ὃς ἂν καταράσῃται θεόν, ἀμαρτίας ἔνοχος ἔστω, ὃς δ' ἂν ὀνομάσῃ [-] τὸ ὄνομα κυρίου, θνησκέτω	ὃς ἐὰν καταράσῃται θεόν ἀμαρτίαν λήμψεται ¹⁶ [-] ὀνομάζων δὲ τὸ ὄνομα κυρίου θανάτῳ θανατούσθω	איש איש כיינקלל אלהיו ונשא חטאו : ¹⁶ ונקב שם יהוה מות יומת
Le 26 ₁₂₋₁₃	Sac 87	καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι λαός· ¹³ [ἐγὼ εἰμι] κύριος, [-]	καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μου λαός ¹³ [ἐγὼ εἰμι] κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν	ואתם תהיו לי לעם : ¹³ אני יהוה אלהיכם
Le 27 ₃₀	Cng 95	πᾶσα (γάρ φησι) δεκάτη τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ σπέρματος [-] καὶ τοῦ καρποῦ τοῦ ξυλίνου [-] ἐστὶν ἅγιον τῷ κυρίῳ	πᾶσα δεκάτη τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῆς γῆς καὶ τοῦ καρποῦ τοῦ ξυλίνου τῷ κυρίῳ ἐστὶν ἅγιον τῷ κυρίῳ	וכל-מעשר הארץ מערע הארץ מפרי העץ ליהוה הוא קדש ליהוה :
Le 27 ₃₂	Cng 95	καὶ πᾶσα δεκάτη βοῶν καὶ προβάτων, καὶ πᾶν ὃ ἂν διέλθῃ ἐν τῷ ἀριθμῷ ὑπὸ τὴν ράβδον, τὸ δέκατον ἔσται ἅγιον τῷ κυρίῳ	καὶ πᾶσα δεκάτη βοῶν καὶ προβάτων καὶ πᾶν ὃ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῷ ἀριθμῷ ὑπὸ τὴν ράβδον τὸ δέκατον ἔσται ἅγιον τῷ κυρίῳ	וכל-מעשר בקר וצאן כל אשר-יעבר תחת השבט העשירי יהיה-קדש ליהוה :
Le 27 _{32b-33}	Pos 95	[-] πᾶν ὃ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῷ ἀριθμῷ ὑπὸ τὴν ράβδον, τὸ δέκατον [-] ἅγιον τῷ κυρίῳ. οὐκ ἀλλάξεις καλὸν πονηρῷ· ἐὰν δὲ ἀλλάξῃς, αὐτό τε καὶ τὸ ἀλλαγμὰ [-] ἔσται ἅγια	[καὶ] πᾶν ὃ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῷ ἀριθμῷ ὑπὸ τὴν ράβδον τὸ δέκατον ἔσται ἅγιον τῷ κυρίῳ ³³ οὐκ ἀλλάξεις καλὸν πονηρῷ ἐὰν δὲ ἀλλάσῃς ἀλλάξῃς αὐτό [-] καὶ τὸ ἀλλαγμὰ αὐτοῦ ἔσται ἅγιον	כל אשר-יעבר תחת השבט העשירי יהיה-קדש ליהוה : ³³ לא יבקר בייטוב לרע ולא ימירנו ואם-תמיר ימירנו והיה-הוא ותמורתו יהיה-קדש
Nb 5 _{18a}	Che 14	[-] στήσει [γάρ φησιν] ὁ ἱερεὺς τὴν γυναῖκα ἐναντίον κυρίου καὶ ἀποκαλύψει τὴν κεφαλὴν αὐτῆς	καὶ στήσει ὁ ἱερεὺς τὴν γυναῖκα ἐναντι κυρίου καὶ ἀποκαλύψει τὴν κεφαλὴν τῆς γυναικὸς	והעמיד הכהן את-האשה לפני יהוה ופרע את-ראש האשה
Nb 11 ₁₂	Her 20	μὴ ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔλαβον πάντα τὸν λαὸν τοῦτον, ἢ ἐγὼ ἔτεκον αὐτόν, ὅτι λέγεις μοι· λάβε αὐτὸν εἰς τὸν κόλπον σου, ὥσει ἄραι τιθηνὸς τὸν θηλάζοντα ;	μὴ ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔλαβον πάντα τὸν λαὸν τοῦτον ἢ ἐγὼ ἔτεκον αὐτούς ὅτι λέγεις μοι λαβὲ αὐτὸν εἰς τὸν κόλπον σου ὥσει ἄραι τιθηνὸς τὸν θηλάζοντα	האנכי היתתי את כל-העם הזה אם-אנכי ילדתיהו כיתאמר אלי שאתה בתך בן-אשה ישא האמן את-הינק
Nb 11 _{13a}	Her 20	πόθεν μοι κρέα δοῦναι παντὶ τῷ λαῷ τούτῳ, ὅτι κλαίουσιν ἐπ' ἐμοί	πόθεν μοι κρέα δοῦναι παντὶ τῷ λαῷ τούτῳ ὅτι κλαίουσιν ἐπ' ἐμοί	מאין לי בשר לתת לכל-העם הזה כייבקו עלי
Nb 11 ₂₂	Her 20	μὴ πρόβατα καὶ βόες σφαγήσονται [-] ἢ πᾶν τὸ ὄψος τῆς θαλάσσης συναχθήσεται καὶ ἀρκέσει [-]	μὴ πρόβατα καὶ βόες σφαγήσονται αὐτοῖς [καὶ ἀρκέσει αὐτοῖς] ἢ πᾶν τὸ ὄψος τῆς θαλάσσης συναχθήσεται αὐτοῖς καὶ ἀρκέσει αὐτοῖς	הצאן ובקר ישחט להם ומצא להם אם את-כל-דג הים יאסף להם ומצא להם :
Nb 11 ₂₃	Mut 232	μὴ χεῖρ κυρίου οὐκ ἐξαρκέσει ;	μὴ χεῖρ κυρίου οὐκ ἐξαρκέσει	הגד יהוה תקצר
Nb 12 _{6b}	Leg 3:103	ἐὰν γένηται προφήτης [-] κυρίῳ, ἐν ὁράματι αὐτῷ γνωσθήσεται	ἐὰν γένηται προφήτης ὑμῶν κυρίῳ ἐν ὁράματι αὐτῷ γνωσθήσονται	אם-יהיה נביאכם יהוה בפראזה אלי אתודע

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Nb 12 _{7-8a}	Leg 3:103	πιστός ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ [-], στόμα κατὰ στόμα λαλήσει [-], ἐν εἶδει καὶ οὐ δι' αἰνιγμάτων	ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ μου πιστός ἐστιν ⁸ στόμα κατὰ στόμα λαλήσω αὐτῷ ἐν εἶδει καὶ οὐ δι' αἰνιγμάτων	: כָּל־בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא פֶּה אֶל־פֶּה אֶדְבָּר־בּוֹ וּמִרְאָה וְלֹא בִּהְיוֹת
Nb 12 _{6b-8a}	Her 262	ἐὰν γένηται ὑμῶν προφήτης κυρίου , ἐν ὁράματι αὐτῷ γνωσθήσομαι, [- -] [- -] Μωυσῇ δὲ [- -] [- -] ἐν εἶδει, καὶ οὐ δι' αἰνιγμάτων	ἐὰν γένηται προφήτης ὑμῶν κυρίῳ ἐν ὁράματι αὐτῷ γνωσθήσομαι καὶ ἐν ὕπνῳ λαλήσω αὐτῷ ⁷ [οὐχ οὕτως ὁ θεράπων μου] Μωυσῆς [-] [ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ μου πιστός ἐστιν] [⁸ στόμα κατὰ στόμα λαλήσω αὐτῷ] ἐν εἶδει καὶ οὐ δι' αἰνιγμάτων	אִם־יִהְיֶה נְבִיאָם יְהוָה בְּמִרְאָה אֲלֵי אֶתְנֹדַע בְּחֹלֶם אֶדְבָּר־בּוֹ : ⁷ לֹא־כֵן עֲבָדִי מֹשֶׁה כָּל־בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא : ⁸ פֶּה אֶל־פֶּה אֶדְבָּר־בּוֹ וּמִרְאָה וְלֹא בִּהְיוֹת
Nb 14 ₉	Mut 265	ἀφέστηκεν ὁ καιρὸς ἀπ' αὐτῶν, ὁ δὲ κύριος ἐν ἡμῖν	ἀφέστηκεν γὰρ ὁ καιρὸς ἀπ' αὐτῶν ὁ δὲ κύριος ἐν ἡμῖν	סָר צֶלֶם מַעֲלִיתָם יְהוָה אֲתָנוּ
Nb 15 ₁₉₋₂₀	Sac 107	καὶ ἔσται, ὅταν ἐσθίητε [-] ἀπὸ τῶν ἄρτων τῆς γῆς, ἀφελεῖτε ἀφαίρεμα ἀφόρισμα [τῷ] κυρίῳ ἀπαρχὴν φυράματος ὑμῶν ἄρτον, ἀφαίρεμα ἀφελεῖτε αὐτόν ὥς ἀφαίρεμα ἀπὸ ἄλωνος , οὕτως ἀφελεῖτε [-]	¹⁹ καὶ ἔσται ὅταν ἐσθίητε ὑμεῖς ἀπὸ τῶν ἄρτων τῆς γῆς ἀφελεῖτε ἀφαίρεμα ἀφόρισμα [-] κυρίῳ ²⁰ ἀπαρχὴν φυράματος ὑμῶν ἄρτον ἀφαίρεμα ἀφοριεῖτε αὐτό ὥς ἀφαίρεμα ἀπὸ ἄλω οὕτως ἀφελεῖτε αὐτόν	¹⁹ וְהָיָה בְּאֶכְלֵכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תָּרִימוּ תְרוּמָה לַיהוָה : ²⁰ רִאשִׁית עֲרֹסְתְּכֶם חֶלֶב תָּרִימוּ תְרוּמָה בְּתֻרֹמַת גֶּרֶן בֵּן תָּרִימוּ אֹתָהּ :
Nb 18 ₂₀	Pla 63	ἐγὼ μερίς σου καὶ κληροδοσία [-]	ἐγὼ μερίς σου καὶ κληρονομία σου	אֲנִי חֶלֶקְךָ וְנַחֲלָתְךָ
Nb 21 ₆	Leg 2:77	καὶ ἀπέστειλε κύριος εἰς τὸν λαὸν τοὺς ὄφεις τοὺς θανατοῦντας, καὶ ἔδακνον τὸν λαόν, καὶ ἀπέθνησκε λαὸς πολλὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ	καὶ ἀπέστειλεν κύριος εἰς τὸν λαὸν τοὺς ὄφεις τοὺς θανατοῦντας καὶ ἔδακνον τὸν λαόν καὶ ἀπέθανεν λαὸς πολλὺς τῶν υἱῶν Ἰσραηλ	וַיִּשְׁלַח יְהוָה בָּעָם אֶת הַנֶּחָשִׁים הַשֹּׂרְפִים וַיִּנְשְׁכוּ אֶת־הָעָם וַיָּמָת עַם־רַב מִיִּשְׂרָאֵל :
Nb 21 ₇	Leg 2:78	ὅτι ἡμαρτήκαμεν, ὅτι κατελαλήσαμεν κατὰ [-] κυρίου καὶ κατὰ σοῦ· εὗξαι οὖν πρὸς κύριον , καὶ ἀφελέτω ἀφ' ἡμῶν τοὺς ὄφεις	ὅτι ἡμάρτομεν ὅτι κατελαλήσαμεν κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ σοῦ εὗξαι οὖν πρὸς κύριον καὶ ἀφελέτω ἀφ' ἡμῶν τὸν ὄφιν	חַטֵּאנוּ כִּי־דַבָּרְנוּ בִּיהוָה וְכָךְ הִתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה וַיִּסַּר מַעֲלֵנוּ אֶת־הַנֶּחָשׁ
Nb 23 ₁₉	Som 1:237	οὐχ ὡς ἄνθρωπος ὁ θεός	οὐχ ὡς ἄνθρωπος ὁ θεός	לֹא אִישׁ אֵל
Nb 25 ₁	Som 1:89	καὶ κατέλυσεν ὁ λαὸς [-] ἐν Σαττιν (...) καὶ ἐβεβηλώθη (<i>φησὶν</i>) ἐκπορνεῦσαι εἰς τὰς θυγατέρας Μωάβ	καὶ κατέλυσεν Ἰσραηλ ἐν Σαττιν καὶ ἐβεβηλώθη ὁ λαὸς ἐκπορνεῦσαι εἰς τὰς θυγατέρας Μωαβ	וַיִּשָּׁב יִשְׂרָאֵל בְּשָׁמַיִם וַיַּחַל הָעָם לְזָנוֹת אֶל־בָּנוֹת מוֹאָב :
Nb 25 ₄	Som 1:89	λάβε πάντας τοὺς ἀρχηγούς τοῦ λαοῦ καὶ παραδειγμάτισον [-] τῷ κυρίῳ ἀπέναντι τοῦ ἡλίου, καὶ ἀποστραφήσεται ὀργή [-] κυρίου ἀπὸ Ἰσραὴλ	λαβὲ πάντας τοὺς ἀρχηγούς τοῦ λαοῦ καὶ παραδειγμάτισον αὐτούς [-] κυρίῳ ἀπέναντι τοῦ ἡλίου καὶ ἀποστραφήσεται ὀργή θυμοῦ κυρίου ἀπὸ Ἰσραηλ	קַח אֶת־כָּל־רֹאשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אֹתָם לִפְנֵי יְהוָה נֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּשָּׁב חֲרוֹן אַף־ יְהוָה מִיִּשְׂרָאֵל :
Nb 27 ₁₆₋₁₇	Pos 67 + Agr 44 + Vir 58	ἐπισκεψάσθω [<i>γάρ φησι</i>] κύριος ὁ θεός τῶν πνευμάτων καὶ πάσης σαρκὸς ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς συναγωγῆς ταύτης ὅστις ἐξελεύσεται πρὸ προσώπου αὐτῶν καὶ ὅστις εἰσελεύσεται [-], καὶ ὅστις ἐξάξει αὐτούς καὶ ὅστις εἰσάξει, καὶ οὐκ ἔσται ἡ συναγωγὴ κυρίου ὥσει πρόβατα οἷς οὐκ ἔστι ποιμὴν.	¹⁶ ἐπισκεψάσθω [-] κύριος ὁ θεός τῶν πνευμάτων καὶ πάσης σαρκὸς ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς συναγωγῆς ταύτης ¹⁷ ὅστις ἐξελεύσεται πρὸ προσώπου αὐτῶν καὶ ὅστις εἰσελεύσεται [πρὸ προσώπου αὐτῶν] καὶ ὅστις ἐξάξει αὐτούς καὶ ὅστις εἰσάξει αὐτούς καὶ οὐκ ἔσται ἡ συναγωγὴ κυρίου ὥσει πρόβατα οἷς οὐκ ἔστιν ποιμὴν	¹⁶ יְהוָה אֱלֹהֵי הַרוּחֹת כִּי־בָשָׂר אִישׁ עַל־הַעֲדָה : ¹⁷ אֲשֶׁר־יֵצֵא לִפְנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֹא לִפְנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְאֲשֶׁר יְבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת יְהוָה כְּצֵאן אֲשֶׁר אֵין־הֶם רֹעֶה :
Nb 27 _{17b}	Agr 44	καὶ οὐκ ἔσται ἡ συναγωγὴ κυρίου ὥσει πρόβατα, οἷς οὐκ ἔστι ποιμὴν	καὶ οὐκ ἔσται ἡ συναγωγὴ κυρίου ὥσει πρόβατα οἷς οὐκ ἔστιν ποιμὴν	וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת יְהוָה כְּצֵאן אֲשֶׁר אֵין־הֶם רֹעֶה :
Nb 30 _{9c-10}	Leg 2:63	[καὶ ὁ δεσπότης ἀπάντων] καθαριεῖ αὐτήν ὅσα [<i>γάρ</i>] ἂν εὕξηται [<i>φησι</i>] κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, μένει αὐτῇ	[καὶ κύριος] καθαριεῖ αὐτήν ¹⁰ [καὶ εὐχὴ χήρας καὶ ἐκβεβλημένης] ὅσα ἂν εὕξηται κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς μενουσιν αὐτῇ	יְהוָה יְסַלֵּחֶהּ : ¹⁰ וַיִּגְדַּר אֶלְמָנָה וְיָרוּשָׁה פֶּלֶאֲשֶׁר־הִרְחָה עַל־נַפְשָׁה יְקוּם עָלֶיהָ :
Nb 31 ₄₁	Som 2:29	τὸ τέλος (<i>εἶναι</i>) κυρίου	τὸ τέλος [-] κυρίῳ	תְּרוּמַת יְהוָה

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Nb 31 ^{49-50a}	Ebr 114	οἱ παῖδές σου εἰλήφασι τὸ κεφάλαιον τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν τῶν μεθ' ἡμῶν, [-] οὐ διαπεφώνηκεν ἀπ' αὐτῶν οὐδὲ εἷς. [-] προσαγηγόχαμεν τὸ δῶρον κυρίῳ ἀνὴρ, ὁ εὗρεν	οἱ παῖδές σου εἰλήφασιν τὸ κεφάλαιον τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν τῶν παρ' ἡμῶν [καὶ] οὐ διαπεφώνηκεν ἀπ' αὐτῶν οὐδὲ εἷς ⁵⁰ καὶ προσενηνόχαμεν τὸ δῶρον κυρίῳ ἀνὴρ ὁ εὗρεν	עֲבָדֶיךָ וְשָׂאוּ אֶת־רֹאשׁ אֲנָשִׁי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר בִּיָּדֵנוּ וְלֹא־נִפְקַד מִמֶּנּוּ אִישׁ : וְנִקְרָא אֶת־קַרְבֵּנוֹ יְהוָה אִישׁ אֲשֶׁר מָצָא ⁵⁰
De 1 ₁₇	Spe 4:71	ὅτι ἡ μὲν κρίσις τοῦ θεοῦ ἐστίν	ὅτι ἡ [-] κρίσις τοῦ θεοῦ ἐστίν	כִּי הַמִּשְׁפָּט לֵאלֹהִים הוּא
De 1 ₃₁ ^{N-} ?	Som 1:237	παιδεύσει σε κύριος ὁ θεός [-], ὥς εἴ τις παιδεύσειεν ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ	ἐτροφοφόρησέν σε κύριος ὁ θεός σου ὥς εἴ τις τροφοφορήσει ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ	וְשִׂיחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כְּאִשֶּׁר יִשְׂאֵא־אִישׁ אֶת־בְּנוֹ
De 4 ₁	Mut 23	κύριος ὁ θεός τῶν πατέρων ὑμῶν	κύριος ὁ θεός τῶν πατέρων ὑμῶν	יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם
De 4 ₄	Fug 56	οἱ προσκείμενοι κυρίῳ τῷ θεῷ [-], ζῆτε πάντες ἐν τῇ σήμερον	(<i>ὑμεῖς δὲ</i>) οἱ προσκείμενοι κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν ζῆτε πάντες ἐν τῇ σήμερον	וְאַתֶּם הַדְּבָלִים בֵּיתָה אֱלֹהֵיכֶם תִּהְיֶה כָּלְכֶם הַיּוֹם :
De 4 ₄	Spe 1:31	οἱ προσκείμενοι τῷ ὄντι θεῷ [-] ζῶσι πάντες	οἱ προσκείμενοι κυρίῳ τῷ [-] θεῷ ὑμῶν ζῆτε πάντες	[וְאַתֶּם] הַדְּבָלִים בֵּיתָה אֱלֹהֵיכֶם תִּהְיֶה כָּלְכֶם
De 4 _{6b-7}	Mig 56	ἰδοὺ λαὸς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων τὸ ἔθνος τὸ μέγα τοῦτο· ὅτι ποῖον ἔθνος μέγα, ᾧ ἐστί [-] θεός ἐγγίζων [-] ὥς κύριος ὁ θεός ἡμῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἂν αὐτὸν ἐπικαλεσώμεθα	ἰδοὺ λαὸς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων τὸ ἔθνος τὸ μέγα τοῦτο ⁷ ὅτι ποῖον ἔθνος μέγα ᾧ ἐστίν [αὐτῷ] θεός ἐγγίζων [αὐτοῖς] ὥς κύριος ὁ θεός ἡμῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἐὰν αὐτὸν ἐπικαλεσώμεθα	רַק עַם־חָכָם וְנָבוֹן הַזֶּה הִוא : ⁷ כִּי מִי־גֹוִי גָדֹל אֲשֶׁר־יֹ אֱלֹהִים קָרְבִּים אֵין כִּי־יִהְיֶה אֱלֹהֵינוּ כִּכְלִי־קִרְאָנוּ אֵין :
De 4 ₂₉	Fug 142	[ἐπιστραφήσεσθε πρὸς] κύριον τὸν θεόν ὑμῶν, καὶ εὐρήσετε αὐτόν , ὅταν ἐκζητήσητε αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς [ὑμῶν]	[καὶ ζητήσετε ἐκεῖ] κύριον τὸν θεόν ὑμῶν καὶ εὐρήσετε [-] ὅταν ἐκζητήσητε αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς [σου] [ἐν τῇ θλίψει σου]	בְּקִשְׁתֶּם מִשָּׁם אֶת־ יְהוָה אֱלֹהֵיךָ וּמָצָאתָ כִּי תִרְשָׁנוּ בְּכָל־לִבְכָּה וּבְכָל־נַפְשָׁךְ :
De 5 _{5a}	Her 206	κἀγὼ εἰστήκειν ἀνὰ μέσον κυρίου καὶ ὑμῶν	κἀγὼ εἰστήκειν ἀνὰ μέσον κυρίου καὶ ὑμῶν	אֲנִכִּי עֹמֵד בֵּין־ יְהוָה וּבֵינֵיכֶם
De 6 ₁₀	Fug 175	[-] ὅταν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσε τοῖς πατράσι σου [- -] δοῦναί σοι πόλεις μεγάλας καὶ καλὰς, ἃς οὐκ ᾔκοδόμησας, οἰκίας πλήρεις πάντων ἀγαθῶν, ἃς οὐκ ἐνέπλησας, λάκκους λελατομημένους οὓς οὐκ ἐξελατόμησας, ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας, οὓς οὐ κατεφύτευσας	¹⁰ [καὶ ἔσται] ὅταν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσεν τοῖς πατράσιν σου [<i>τῷ Αβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ</i>] δοῦναί σοι πόλεις μεγάλας καὶ καλὰς ἃς οὐκ ᾔκοδόμησας ¹¹ οἰκίας πλήρεις πάντων ἀγαθῶν ἃς οὐκ ἐνέπλησας λάκκους λελατομημένους οὓς οὐκ ἐξελατόμησας ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας οὓς οὐ κατεφύτευσας	¹⁰ וְהָיָה כִּי יְבִיאֶנִי יְהוָה אֱלֹהֵיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע □ אֲבוֹתֶיךָ □ אֲבָרְהָם □ יִצְחָק □ וְיַעֲקֹב □ תַּתִּנֶּנִּי עָרִים גְּדֹלֹת וְטֹבֹת אֲשֶׁר □ אֲבֹנִית : ¹¹ וּבָתִּים מְאִים □ טוֹב־אֲשֶׁר □ אֲמָלֵאתָ וּבְרֹת חֲצוּבִים אֲשֶׁר □ אֲחַצַּבְתָּ בְּרָמִים וְיִתְיִם אֲשֶׁר □ אֲנַטְעָתָ
De 7 _{7-8a}	Mig 60	οὐχ ὅτι πολυπληθεῖτε παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, προεῖλετο κύριος ὑμᾶς καὶ ἐξελέξατο ὑμεῖς γάρ ἐστε ὀλιγοστοὶ παρὰ πάντα τὰ ἔθνη ἀλλὰ παρὰ τὸ ἀγαπᾶν κύριον ὑμᾶς	οὐχ ὅτι πολυπληθεῖτε παρὰ πάντα τὰ ἔθνη προεῖλετο κύριος ὑμᾶς καὶ ἐξελέξατο ὑμᾶς ὑμεῖς γάρ ἐστε ὀλιγοστοὶ παρὰ πάντα τὰ ἔθνη ⁸ ἀλλὰ παρὰ τὸ ἀγαπᾶν κύριον ὑμᾶς	□ אֶם מְרַב־מִן־הַעַמִּים קִשַּׁק יְהוָה בְּפָנָם וּבְחֹרֶף פָּנָם כִּי־אַתֶּם הַמְעַט מִן־הַעַמִּים : ⁸ כִּי מֵאַהֲבַת יְהוָה אַתֶּם
De 8 ₂₋₃	Cng 170	μνησθήσῃ πᾶσαν τὴν ὁδὸν ἣν ἡγαθῆ σε κύριος ὁ θεός [-] ἐν ἐρήμῳ, ὅπως ἂν κακώσῃ σε καὶ ἐκπειράσῃ σε καὶ διαγνωσθῇ τὰ ἐν καρδίᾳ σου, εἰ φυλάξεις [-] ἐντολὰς αὐτοῦ ἢ οὐ· καὶ ἐκάκωσέ σε καὶ ἐλιμαγχόνῃσέ σε καὶ ἐψώμισέ σε τὸ μάννα, ὃ οὐκ ἤδεισαν οἱ πατέρες σου, ἵνα ἀναγγεῖλῃ σοι, ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος,	καὶ μνησθήσῃ πᾶσαν τὴν ὁδὸν ἣν ἡγαγέν σε κύριος ὁ θεός σου ἐν τῇ ἐρήμῳ ὅπως ἂν κακώσῃ σε καὶ ἐκπειράσῃ σε καὶ διαγνωσθῇ τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ σου εἰ φυλάξῃ τάς ἐντολὰς αὐτοῦ ἢ οὐ ³ καὶ ἐκάκωσέν σε καὶ ἐλιμαγχόνῃσέν σε καὶ ἐψώμισέν σε τὸ μαννα ὃ οὐκ εἶδον οἱ πατέρες σου ἵνα ἀναγγεῖλῃ σοι ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται	וְזָכַרְתָּ אֶת־פְּלִיטֵי־יְהוָה אֲשֶׁר הָלַכְתָּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ [וְהָאֲרָבָעִים שָׁנָה] בְּמִדְבָּר לִמְעַן עֲזָתָךְ לִנְסֹתָךְ לִדְעוֹת אֶת־אֲשֶׁר בְּלִיָּתָהּ הַתְּשֻׁמָּה (מִצּוֹת) [מִצּוֹתֶיךָ] אִם־לֹא : ³ וְיָנַעַךְ וַיַּרְעֵךְ וַיֹּאמְרָה אֵת הַקּוֹן אֲשֶׁר לֹא־יִדְעוֹת וְלֹא יִדְעוֹן אֱלֹהֶיךָ

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
		ἀλλ' ἐν παντί ῥήματι ἐκπορευομένων διὰ στόματος θεοῦ	ὁ ἄνθρωπος ἀλλ' ἐπὶ παντί ῥήματι τῷ ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ [ζήσεται ὁ ἄνθρωπος]	למען הודעך כִּי לֹא עַל־הַלָּמָּה לְדֹי יִהְיֶה הָאֱלֹהִים כִּי עַל־כָּל־מוֹצֵא פִי יִהְיֶה הָאֱלֹהִים :
De 8 ₅	Som 1:237 + Qge 1:55	[-] παιδεύσει σε κύριος ὁ θεός [-] ὡς εἴ τις παιδεύσειεν ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ	ὡς εἴ τις παιδεύσαι ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ [οὕτως] κύριος ὁ θεός σου παιδεύσει σε	כְּאִשֶּׁר יִסָּר אִישׁ אֶת־בְּנָו יִהְיֶה אֱלֹהֵי מִצְרָיִם :
De 8 ₁₂₋₁₄	Sac 55	μὴ φαγών, [ὡς οὗτος], καὶ ἐμπλησθεὶς καὶ οἰκίας καλὰς οἰκοδομήσας καὶ κατοικήσας [-] καὶ τῶν προβάτων σου καὶ [-] βοῶν [-] αὐξηθέντων [-] καὶ ἀργυρίου καὶ χρυσίου [-] καὶ πάντων ὅσα σοὶ ἐστί πληθυνθέντων [-] ὕψωθῃς τῇ καρδίᾳ καὶ ἐπιλάβῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου	¹² μὴ φαγών καὶ ἐμπλησθεὶς καὶ οἰκίας καλὰς οἰκοδομήσας καὶ κατοικήσας [ἐν αὐταῖς] ¹³ καὶ τῶν βοῶν σου καὶ τῶν προβάτων σου πληθυνθέντων σοι [-] ἀργυρίου καὶ χρυσίου [πληθυνθέντος σοι] καὶ πάντων ὅσων σοὶ ἐστί πληθυνθέντων σοι ¹⁴ ὕψωθῃς τῇ καρδίᾳ καὶ ἐπιλάβῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου	¹² פֶּן־תֹּאכַל וְשָׂבַע וּבְתִים טוֹבִים תִּבְנֶה וַיִּשְׁבֶּת : ¹³ וּבְקָרָךְ וּבְצֹאֲנֶךָ יִרְבּוּ וְקֶסֶף וְזָהָב יִרְבּוּ לָךְ וְכָל־אֲשֶׁר־לְךָ יִרְבֶּה : ¹⁴ וְגַם לִבְבְּךָ וּשְׂכֶחֶת אֶל־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
De 8 ₁₇	Sac 56	μὴ εἴπῃς [φησὶν] [-] ἡ ἰσχὺς μου ἢ τὸ κράτος τῆς χειρὸς μου ἐποίησέ μοι πᾶσαν τὴν δύναμιν [-] ταύτην	μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἡ ἰσχὺς μου καὶ τὸ κράτος τῆς χειρὸς μου ἐποίησέν μοι [-] τὴν δύναμιν τὴν μεγάλην ταύτην	וְאָמַרְתָּ בִּלְבָבְךָ כֹּחִי וְעָצֵם לְיָ עָשָׂה לִי אֶל־הַתִּלָּה הַזֶּה :
De 8 ₁₈	Sac 56	ἀλλὰ [μνεία] μνησθήσῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου [τοῦ] διδόντος σοι ἰσχὺν [-] ποιῆσαι δύναμιν.	καὶ [-] μνησθήσῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου [ὅτι αὐτός] σοι δίδωσιν ἰσχὺν τοῦ ποιῆσαι δύναμιν	וְזָכַרְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הַנָּתַן לְךָ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת תִּלָּה
De 10 ₉	Leg 2:51	κύριος [γὰρ] αὐτὸς κληρὸς αὐτῷ	κύριος [Ø] αὐτὸς κληρὸς αὐτοῦ	יְהוָה הוּא נִחְלָתוֹ
De 10 ₉	Pla 63 + Cng 13 + Som 159	[τῇ φυλῇ] [-] Λευὶ μερίς [οὐδὲ] [-] κληρὸς ἐν [υἱοῖς] Ἰσραήλ, [ὅτι] κύριος αὐτὸς κληρὸς αὐτῶν	[οὐκ ἔστιν] τοῖς Λευίταις μερίς καὶ κληρὸς ἐν [τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν] [-] κύριος αὐτὸς κληρὸς αὐτοῦ	עַל־כֵּן לֹא־הָיָה לְלֵוִי חֶלֶק וְנַחֲלָה עִם־אֲחָיו יְהוָה הוּא נִחְלָתוֹ
De 10 ₁₇	Lin 173	[-] κύριε, [-] κύριε [-], [βασιλεῦ] [-] τῶν θεῶν []	ὁ γὰρ κύριος ὁ θεός ὑμῶν, οὗτος θεός τῶν θεῶν καὶ κύριος τῶν κυρίων	כִּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים
De 10 ₁₇ ?	Spe 1:307	[-] θεῶν [ἐστι θεός], [...], [- -], [- -] μέγας [τέ ἐστιν ὧν] ὄντως] καὶ ἰσχυρὸς	[οὗτος θεός τῶν] θεῶν [καὶ κύριος τῶν κυρίων], [ὁ θεός ὁ] μέγας [Ø] καὶ ἰσχυρὸς	הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא
De 10 ₁₇₋₁₈	Spe 4:177	ὁ θεός ὁ μέγας καὶ κραταιός [-], ὅστις οὐ θαυμάζει πρόσωπον οὐδὲ μὴ λάβη δῶρον ¹⁸ ποιῶν κρίσιν	ὁ θεός ὁ μέγας καὶ ἰσχυρὸς καὶ ὁ φοβερός, ὅστις οὐ θαυμάζει πρόσωπον οὐδ' οὐ μὴ λάβη δῶρον, ¹⁸ ποιῶν κρίσιν	הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא־יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד : ¹⁸ עֹשֶׂה מִשְׁפָּט
De 10 ₂₀	Mig 132	κύριον τὸν θεόν σου φοβηθήσῃ καὶ αὐτῷ λατρεύσεις καὶ πρὸς αὐτὸν κολληθήσῃ	κύριον τὸν θεόν σου φοβηθήσῃ καὶ αὐτῷ λατρεύσεις καὶ πρὸς αὐτὸν κολληθήσῃ	אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִירָא אֹתוֹ מַעֲבָד וּבֹו תִדְּבָק
De 12 _{5a}	Som 1:62	εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός [-]	εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός ὑμῶν	כִּי אִם־אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
De 12 _{28b}	Mut 42	τὸ εὐάρεστον ποιήσεις ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ σου	τὸ ἄρεστον ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου	וְהִיָּשֶׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ :
De 13 ₅	Mig 131	ὀπίσω κυρίου τοῦ θεοῦ σου πορεύῃ	ὀπίσω κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν πορεύεσθε	אַחֲרֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ תֵּלְכוּ
De 14 _{1a}	Lin 145 Spe 1:318	υἱοὶ ἐστε κύριῳ τῷ θεῷ ὑμῶν	υἱοὶ ἐστε κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν	בְּנִים אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ
De 16 ₁₆	Leg 3:11	τρισὶ γὰρ καιροῖς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀφθῆναι πᾶν ἄρσενικὸν [-] ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ	τρὶς [-] καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀφθῆσεται πᾶν ἄρσενικόν σου ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου	שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה־לְךָ־וְיָרָא אֶת־פְּגִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

¹ Et non pas De 15₁₆, comme l'indique par erreur l'édition de Colson et Whitaker.

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
De 16 ₂₁	Leg 1:48	οὐ φυτεῦσεις σεαυτῷ ἄλσος, πᾶν ξύλον παρὰ τὸ θυσιαστήριον κυρίου τοῦ θεοῦ σου οὐ ποιήσεις σεαυτῷ	οὐ φυτεῦσεις σεαυτῷ ἄλσος πᾶν ξύλον παρὰ τὸ θυσιαστήριον κυρίου τοῦ θεοῦ σου ὁ ποιήσεις σεαυτῷ	לֹא־תִטְעַע לָךְ אֲשֶׁרָה כָּל־עֵץ אֲצִיל מִזֶּבֶחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה־לָּךְ :
De 19 _{14a}	Pos 89	οὐ μετακινήσεις ὄρια τοῦ πλησίον [-], ἃ ἔστησαν οἱ πατέρες σου	οὐ μετακινήσεις ὄρια τοῦ πλησίον σου ἃ ἔστησαν οἱ πατέρες σου	לֹא תַסִּיג גְּבוּל רֵעִי אֲשֶׁר גְּבולוֹ רַאשֵׁינִים
De 20 ₁	Agr 78	ἐὰν [-] ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον ἐπ' [-] ἐχθρούς σου καὶ ἴδῃς ἵππον καὶ ἀναβάτην καὶ λαὸν πλείονα [-], οὐ φοβηθήσῃ [-], ὅτι κύριος ὁ θεός [-] μετὰ σοῦ	ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου καὶ ἴδῃς ἵππον καὶ ἀναβάτην καὶ λαὸν πλείονά σου οὐ φοβηθήσῃ [ἀπ' αὐτῶν] ὅτι κύριος ὁ θεός [σου] μετὰ σοῦ	כִּי־תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבֶיךָ וְרָאִיתָ סוֹס וְרֶכֶב עִם רַב מִמֶּךָ לֹא תִירָא מִהֶם כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ
De 20 ₁	Mig 62	ἐὰν [-] ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου καὶ ἴδῃς ἵππον [-] καὶ ἀναβάτην [-] καὶ λαὸν πλείονά σου [-] οὐ φοβηθήσῃ ἀπ' αὐτῶν [-] ὅτι κύριος ὁ θεός σου μετὰ σοῦ	ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου καὶ ἴδῃς ἵππον καὶ ἀναβάτην καὶ λαὸν πλείονά σου οὐ φοβηθήσῃ ἀπ' αὐτῶν ὅτι κύριος ὁ θεός σου μετὰ σοῦ	כִּי־תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבֶיךָ וְרָאִיתָ סוֹס וְרֶכֶב עִם רַב מִמֶּךָ לֹא תִירָא מִהֶם כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ
De 23 ₂	Ebr 213	θλαδίας καὶ ἀποκεκομμένος [οὐκ εἰσελεύσεται] εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	[οὐκ εἰσελεύσεται] θλαδίας καὶ ἀποκεκομμένος εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	לֹא־יָבֹא פְּצוּע־דִּבְכָּא וּכְרוֹת שְׁפָכָה בִּקְהֵל יְהוָה :
De 23 ₃	Lin 144	οὐκ εἰσελεύσεται ἐκ πόρνῃς εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	οὐκ εἰσελεύσεται ἐκ πόρνῃς εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	לֹא־יָבֹא מִמְּזָר בִּקְהֵל יְהוָה
De 23 _{4a}	Pos 177	ᾧ αμμανῖται καὶ Μωαβῖται οὐκ εἰσελεύσονται εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	οὐκ εἰσελεύσεται Αμμανίτης καὶ Μωαβίτης εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	לֹא־יָבֹא עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי בִּקְהֵל יְהוָה
De 23 _{4a}	Leg 3:81	οὐκ εἰσελεύσονται [φησὶ Μωυσῆς] εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	οὐκ εἰσελεύσεται [Αμμανίτης καὶ Μωαβίτης] εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	לֹא־יָבֹא [עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי] בִּקְהֵל יְהוָה גַּם
De 23 _{5a}	Leg 3:81	παρὰ τὸ μὴ συναντῆσαι αὐτοὺς ἡμῖν μετ' ἄρτων καὶ ὕδατος	παρὰ τὸ μὴ συναντῆσαι αὐτοὺς ὕμῖν μετὰ ἄρτων καὶ ὕδατος	עַל־דִּבְכָּר אֲשֶׁר לֹא־קָדְמוּ אִתְּכֶם בְּלֶחֶם וּבִמֵּי
De 23 ₁₆₋₁₇	Leg 3:194	¹⁶ μὴ παραδίδόναι παῖδα τῷ κυρίῳ , [-] ὃς προστέθεται αὐτῷ παρὰ τοῦ κυρίου [-] ¹⁷ μετὰ [γάρ] αὐτοῦ κατοικήσῃ [- -] ἐν παντὶ τόπῳ, ὃ ἐὰν ἀρέσκη αὐτῷ [- -].	¹⁶ οὐ παραδώσεις παῖδα τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ὃς προστέ-θεται σοι παρὰ τοῦ κυρίου αὐτοῦ . ¹⁷ μετὰ σοῦ κατοικήσῃ, [ἐν ὕμῖν κατοικήσῃ] ἐν παντὶ τόπῳ, οὗ ἐὰν ἀρέσῃ αὐτῷ, [οὐ θλίψεις αὐτόν].	¹⁶ לֹא־תַסְגִּיר עֶבֶד אֶל־אֲדֹנָיו אֲשֶׁר־יִנְצֵל אֶלָּיךְ מֵעַם אֲדֹנָיו : ¹⁷ עִמָּךְ יָשֵׁב בְּקִרְבְּךָ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחָר [בְּאֶתְרֵךְ שְׁעָרֶיךָ] בְּשׂוּב לּוֹ [לֹא תוֹנֶנּוּ] :
De 25 ₁₃₋₁₆	Her 162	οὐκ ἔσται ἐν μαρσίππῳ σου στάθμιον καὶ στάθμιον, μέγα ἢ μικρόν· οὐκ ἔσται ἐν τῇ οἰκίᾳ σου μέτρον καὶ μέτρον, μέγα ἢ μικρόν· στάθμιον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσται σοι, [- -] ἵνα πολυήμερος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ, ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ [-] πᾶς ποιὼν ταῦτα, πᾶς ποιὼν ἄδικα	οὐκ ἔσται ἐν τῷ μαρσίππῳ σου στάθμιον καὶ στάθμιον μέγα ἢ μικρόν ¹⁴ οὐκ ἔσται ἐν τῇ οἰκίᾳ σου μέτρον καὶ μέτρον μέγα ἢ μικρόν ¹⁵ στάθμιον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσται σοι [καὶ μέτρον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσται σοι] ἵνα πολυήμερος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς ἧς κύριος ὁ θεός σου δίδωσίν σοι ἐν κλήρῳ ¹⁶ ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σου πᾶς ποιὼν ταῦτα πᾶς ποιὼν ἄδικον	לֹא־יִהְיֶה לָּךְ בְּקִיסָה אֶבֶן וְאָבֶן גְּדוֹלָה וְקטָנָה : ¹⁴ לֹא־יִהְיֶה לָּךְ בְּבֵיתְךָ אִפְסָה וְאִפְסָה גְּדוֹלָה וְקטָנָה : ¹⁵ אֶבֶן שְׁלֵמָה וְצִדְקָה יִהְיֶה־לָּךְ אִפְסָה שְׁלֵמָה וְצִדְקָה יִהְיֶה־לָּךְ לִמְעַן יֵאָרִיכוּ יְמֶיךָ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תָּנוּ לָּךְ : ¹⁶ כִּי תוֹעֵבֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כָּל־עֲשֵׂה אֵלֶּה כָּל עֲשֵׂה עָוֹל :
De 26 _{17a}	Vir 184	τὸν θεόν εἴλου σήμερον εἶναι σοι θεόν	τὸν θεόν εἴλου σήμερον εἶναι σου θεόν	אֶת־יְהוָה הָאֵלֶּמֶת הַיּוֹם לִהְיוֹת לָּךְ לְאֱלֹהִים
De 26 _{18a}	Vir 184	καὶ κύριος εἴλατό σε σήμερον γενέσθαι [-] λαὸν αὐτῷ [-]	καὶ κύριος εἴλατό σε σήμερον γενέσθαι σε αὐτῷ λαὸν [περιούσιον]	וַיְהִי הָאֵלֶּמֶת הַיּוֹם לִהְיוֹת לָּךְ לְעָם [סְגֻלָּה]
De 27 ₁₇	Leg 3:107	ἐπικατάρατον εἶναι τὸν μετατιθέντα τὰ ὄρια τοῦ πλησίον	ἐπικατάρατος [-] ὁ μετατιθεὶς [-] ὄρια τοῦ πλησίον	אָדוּר מַסִּיג גְּבוּל רֵעֵהוּ
De 28 ₁₂	Imm 156	[ἵνα] ἀνοιξῇ [-] κύριος ἡμῖν τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ τὸν ἀγαθόν, τὸν οὐρανόν, δοῦναι ὑετόν. [-]	ἀνοίξαι σοι κύριος τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ τὸν ἀγαθόν τὸν οὐρανόν δοῦναι τὸν ὑετόν [τῇ γῇ σου]	תִּפְתָּח יְהוָה לָּךְ אֶ־אֲצִירָו הַטּוֹב אֶ־הַשְּׁמַיִם לָּךְ מִטֶּר־אֲרָצְךָ
De 28 ₁₂	Her 76	ἀνοίξαι [γάρ] σοι [φησὶ] κύριος τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ τὸν ἀγαθόν τὸν οὐρανόν	ἀνοίξαι [-] σοι κύριος τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ τὸν ἀγαθόν τὸν οὐρανόν	תִּפְתָּח יְהוָה לָּךְ אֶ־אֲצִירָו הַטּוֹב אֶ־הַשְּׁמַיִם

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
De 29 ₂₈	Che 16	τὰ κρυπτά κυρίῳ τῷ θεῷ [-], τὰ δὲ φανερά [γενέσει γνώριμ]	τὰ κρυπτά κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν τὰ δὲ φανερά [ἡμῖν]	הַסְתֵּתָם לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהַגִּידָם לָנוּ
De 30 _{9b-10a}	Som 2:175	ἐπιστρέψει [γάρ φησι] κύριος ὁ θεός σου εὐφρανθῆναι ἐπὶ σὲ εἰς ἀγαθὰ, καθότι ηὐφράνθη ἐπὶ τοῖς πατράσι σου, ἐὰν εἰσακούσης τῆς φωνῆς [αὐτοῦ], φυλάσσειν [-] πάσας τὰς ἐντολάς [-] καὶ τὰ δικαιώματα [-] καὶ τὰς κρίσεις [-] τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τούτου	ἐπιστρέψει κύριος ὁ θεός σου εὐφρανθῆναι ἐπὶ σὲ εἰς ἀγαθὰ καθότι ηὐφράνθη ἐπὶ τοῖς πατράσιν σου ¹⁰ ἐὰν εἰσακούσης τῆς φωνῆς [κυρίου τοῦ θεοῦ σου] φυλάσσεσθαι [καὶ ποιεῖν] πάσας τὰς ἐντολάς αὐτοῦ καὶ τὰ δικαιώματα [αὐτοῦ] καὶ τὰς κρίσεις αὐτοῦ τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τούτου	וְשׁוּב יְהוָה לְשׁוּב עָלֶיךָ לְטוֹב כְּאִשְׁר־שָׁשׂ עַל־אַבְרָהָם : כִּי תִשְׁמָע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁמֵר מִצְוֹתָיו וְתִקְהִי הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה
De 30 ₁₅	Fug 58	ἰδοὺ δέδωκα πρὸ προσώπου σου [-] τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον, τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν	ἰδοὺ δέδωκα πρὸ προσώπου σου σήμερον τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν	רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־הַמָּוֶת וְאֶת־הַטּוֹב וְאֶת־הָרָע :
De 30 ₂₀	Fug 58 + Pos 69	[αὐτῇ] ἡ ζωὴ σου καὶ ἡ μακρότης τῶν ἡμερῶν [-], [- -] ἀγαπᾷν κύριον τὸν θεόν σου	ἀγαπᾷν κύριον τὸν θεόν σου [εἰσακούειν τῆς φωνῆς αὐτοῦ καὶ ἔχθαι αὐτοῦ] [ὅτι τοῦτο] ἡ ζωὴ σου καὶ ἡ μακρότης τῶν ἡμερῶν σου	לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמָע בְּקוֹל וּלְדַבְּקֵהוּ כִּי הוּא סִיף וְאֶרֶץ יְמִי וּלְדַבְּקֵהוּ כִּי
De 30 ₂₀	Cng 134	[-] ἔχθαι αὐτοῦ	καὶ ἔχθαι αὐτοῦ	
De 32 _{4-6a}	Sob 10	καὶ ὅσιος ὁ κύριος · ἥμαρτον οὐκ αὐτῷ τέκνα μωμητά; γενεὰ σκολιὰ καὶ διεστραμμένη, ταῦτα κυρίῳ ἀνταποδίδοτε; οὕτως λαὸς μωρὸς καὶ οὐχὶ σοφός ;	καὶ ὅσιος κύριος ⁵ ἥμαρτοσαν οὐκ αὐτῷ τέκνα μωμητά γενεὰ σκολιὰ καὶ διεστραμμένη ⁶ ταῦτα κυρίῳ ἀνταποδίδοτε οὕτω λαὸς μωρὸς καὶ οὐχὶ σοφός	צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא : שָׁחַת לוֹלָא בְּגִי מוֹמִם דּוֹר עָקָשׁ וּפְתִלְתָּל : ה־יְהוָה תִּגְמְלוּ־מָאֵת עִם נַבֵּל וְלֹא תִּם הָלוֹא־הוּא אֲבִיר
De 32 _{6b}	Lin 145	οὐκ αὐτὸς οὗτός σου πατήρ ;	οὐχὶ σοφός οὐκ αὐτὸς οὗτός σου πατήρ	
De 32 _{7b-9}	Pos 89 + Pla 59	ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου καὶ ἀναγγελεῖ σοι, τοὺς πρεσβυτέρους σου καὶ ἐροῦσί σοι· ὅτε διεμέριζεν ὁ ὑψιστος ἔθνη, ὡς διέσπειρεν υἱοὺς Ἀδάμ, ἔστησεν ὅρια ἐθνῶν κατὰ ἀριθμὸν [ἀγγέλων θεοῦ] ^o καὶ ἐγένετο μερὶς κυρίου λαὸς αὐτοῦ Ἰακώβ, σχοίνισμα κληρονομίας αὐτοῦ Ἰσραήλ.	ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου καὶ ἀναγγελεῖ σοι τοὺς πρεσβυτέρους σου καὶ ἐροῦσίν σοι ⁸ ὅτε διεμέριζεν ὁ ὑψιστος ἔθνη ὡς διέσπειρεν υἱοὺς Ἀδὰμ ἔστησεν ὅρια ἐθνῶν κατὰ ἀριθμὸν [ἀγγέλων θεοῦ] ⁹ καὶ ἐγενήθη μερὶς κυρίου λαὸς αὐτοῦ Ἰακώβ σχοίνισμα κληρονομίας αὐτοῦ Ἰσραήλ	שָׁאַל אֲבִיר וְגִדָּד וְנִאֲמְרוּ לָךְ : הִנֵּהנָחַל עָלֶינוּ גּוֹיִם בְּהַפְרִידוֹ בְּגִי אֲמָם יִצְחָב גְּבִילַת עַמִּים לְמִסְפָּר [בְּגִי יִשְׂרָאֵל] : כִּי תִלַּק יְהוָה עִמּוֹ יַעֲקֹב תִּבֵּל נַחֲלָתוֹ :
De 32 _{18a}	Lin 145	θεόν τὸν γεννήσαντά σε	θεόν τὸν γεννήσαντά σε	צוֹר יִלְדֶּךָ
De 32 ₃₉	Pos 167	ἴδετε ἴδετε, ὅτι ἐγὼ εἰμι [τοῦ ὄντως ὄντος] [- -]	ἴδετε ἴδετε ὅτι ἐγὼ εἰμι [καὶ οὐκ ἔστιν θεός πλην ἐμοῦ]	רְאוּ עִמָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא [וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי]
De 33 ₉	Leg 2:51	ὁ λέγων τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ οὐχ ἑώρακά σε, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς [-] οὐκ ἐπέγνω, καὶ τοὺς υἱοὺς [-] ἀπέγνω	ὁ λέγων τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ οὐχ ἑώρακά σε καὶ τοὺς ἀδελφοὺς [αὐτοῦ] οὐκ ἐπέγνω καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἀπέγνω	הֶאֱמָר לְאֲבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רִאִיתִיו וְאֶת־אֶחָיו לֹא הִפִּיר וְאֶת־[בְּנִיו] לֹא יָדַע
De 34 _{6b}	Sac 10	[παρὸ] καὶ τὴν ταφὴν [-] [λέγεται] μηδὲ εἰς εἰδέναι τούτου ·	καὶ οὐκ οἶδεν οὐδεὶς τὴν ταφὴν αὐτοῦ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης	וְלֹא־יָדַע אִישׁ אֶת־קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה :
De 34 ₁₀	Her 262	[-] οὐκ ἀνέστη ἔτι προφήτης [-] ὡς Μωυσῆς, ὃν ἔγνω κύριος αὐτὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον	καὶ οὐκ ἀνέστη ἔτι προφήτης ἐν Ἰσραήλ ὡς Μωυσῆς ὃν ἔγνω κύριος αὐτὸν πρόσωπον κατὰ πρόσωπον	וְלֹא־קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה אֲשֶׁר יָדָעוּ יְהוָה פָּנִים־אֶל־פָּנִים :
1 Sa 1 ₁₅	Ebr 149 + Ebr 152	γυνὴ ἡ σκληρὰ ἡμέρα ἐγὼ εἰμι , καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα οὐ πέπωκα, καὶ ἐκχεῶ τὴν ψυχὴν μου ἐνώπιον κυρίου	γυνὴ ἡ σκληρὰ ἡμέρα ἐγὼ εἰμι καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα οὐ πέπωκα καὶ ἐκχεῶ τὴν ψυχὴν μου ἐνώπιον κυρίου	אִשָּׁה קְשָׁת־רוּחַ אֲנִי וְגִין וְשִׁכָּר לֹא שָׁתִיתִי וְאֲשָׁפֵף אֶת־נַפְשִׁי לִפְנֵי יְהוָה :
Is 5 ₇	Som 2:172	ἀμπελὼν κυρίου παντοκράτορος οἶκος τοῦ Ἰσραήλ	ἀμπελὼν κυρίου σαβαωθ οἶκος τοῦ Ἰσραήλ	כֶּרֶם יְהוָה צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל
Is 50 ₄	Her 25	[σὺ] μοι γλώσσαν παιδείας ἔδωκας τοῦ γνῶναι [-] ἥνικα δεῖ [φθέγγασθαι]	[κύριος] δίδωσίν μοι γλώσσαν παιδείας τοῦ γνῶναι [ἐν καιρῷ] ἥνικα δεῖ [εἰπεῖν λόγον]	אֲדַגִּי יְהוָה גִּמְלָה לִי לִשְׁוֹן לְמוֹדִים לְדַעַת לַעוֹת אֶת־יִצְחָק דְּבָר

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ps 22 ₁ ^P	Agr 50.52	κύριος ποιμαίνει με, καὶ οὐδέν με ὑστερήσει	κύριος ποιμαίνει με καὶ οὐδέν με ὑστερήσει	יהוה רָעַי לֹא אַחֲסָר :
Ps 26 ₁	Som 1:75	κύριος [γὰρ] φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου	κύριος [-] φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου	יהוה אורִי וְיִשְׁעִי
Ps 36 ₄	Pla 39	κατατρύφησον τοῦ κυρίου	κατατρύφησον τοῦ κυρίου	וְהַתְעַנֵּג עַל-יְהוה
Ps 61 ₁₂	Imm 82	ἅπαξ κύριος ἐλάλησε, δύο ταῦτα ἤκουσα	ἅπαξ ἐλάλησεν ὁ θεός δύο ταῦτα ἤκουσα	אַתָּה דָּבַר אֱלֹהִים שְׁתִּים-נְי שְׁמַעְתִּי
Pr 3 ₁₁₋₁₂	Cng 177	παιδείας [θεοῦ], ὡς μὴ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· ὄν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος ἐλέγχει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται	¹¹ ὡς μὴ ἐκλύου παιδείας [κυρίου] [-] μὴ δὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος ¹² ὄν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται	מוֹסֵר יְהוה בְּנֵי אֱלֹהִים וְאֵל־תִּלְקֹץ בְּתוֹכָהֶם : ¹² כִּי אֵת אֲשֶׁר יֵאָדָב יְהוה יוֹכִיחַ וְכָאֵב אֶת-בָּנָיו יִרְצֶה :
Pr 4 ₃	Ebr 84	υἱὸς γὰρ ἐγενόμην κἀγὼ πατρὶ ὑπήκοος καὶ ἀγαπώμενος ἐν προσώπῳ μητρός	υἱὸς γὰρ ἐγενόμην κἀγὼ πατρὶ ὑπήκοος καὶ ἀγαπώμενος ἐν προσώπῳ μητρός	כִּי-בִן יִהְיֶה לְאָבִי בָרַךְ וְיִחַיד לִפְנֵי אָמִי :

<i>mots en italiques</i>	= placés différemment entre ❸ et ❹		κύριος non encadré	traduisant le Tétragramme
[<i>italiques</i> entre crochets]	= mots présents dans 1 seule colonne		κύριος encadré de vert ^Q	traduisant אֲדֹנָי [ou אֲדֹנִי ?]
(...)	= mots intercalés dans la citation		κύριος encadré de pointillés	traduisant אֱלֹהִים
mots ou formes en aractères gras	= différences entre les clonnes ❸ et ❹		κυρία encadré de tirets	= κύριος au féminin ou au pluriel
			ἐγὼ εἰμι	

^A [Mut 18s.]. Cette expression est citée plusieurs fois en *Mut* 18 à 31 (18.23.27.29.31).

^B En Ge 17₂₂, Philon écrit κύριος et non pas θεός (cf. BHS םיחלל) comme dans la LXX qu'il est censé citer.

^C Curieusement, en *Som* 1:3, Philon remplace, dans le verset 13, la formule "ἐγὼ κύριος ὁ θεός Αβρααμ" adressée à Jacob, par celle, presque identique, adressée à Isaac en Ge 26₂₄ : "ἐγὼ εἰμι ὁ θεός Αβρααμ". Noter que Philon cite plusieurs fois ce même verset Ge 28₁₃ avec les mots habituels de la Septante : "ἐγὼ κύριος ὁ θεός Αβρααμ" (en *Som* 1: 159, 166 et 173). Est-ce voulu ou dû au hasard ? Le développement sur Abraham et Isaac au § 160 a-t-il un rapport avec ce détail particulier ?

^D Ge 29₃₁ est commenté également en *Mut* 132.

^E [Leg 2:46]. Cette même phrase est citée par Philon également en *Leg* 3:180.

^F [Leg 2:46]. Cette même phrase est citée par Philon également en *Leg* 3:180.

^G [Som 1:227]. Cette même phrase est citée par Philon aussi en *Som* 1:228, 238 et 241.

^H [Pot 160].Philon cite également cette expression en *Mut* 11, *Som* 1:231 et *Mos* 1: 75.

^I [Mut 19]. Cette même phrase est citée par Philon également en *Pot* 161 et partiellement en *Pos* 179.

^J [Leg 2:46]. La citation peut aussi bien être du verset Ex 20₅ où la LXX a ἐγὼ γὰρ εἰμι κύριος ὁ θεός σου .

^K [Her 166]. Cette même phrase est citée par Philon également en *Fug* 101.

^L [Pos 16]. Cette même phrase, citée par Philon égalemnt en *Mut* 8, revient comme un refrain dans le *Lévitique* : en 11:44; 19:10, 12, 14, 16, 25, 28, 31, 32, 34, 36, 37; 24:22; 25:17; et 26:1, 13.

^M [Pla 137]. Cette expression, que Philon cite également en *Pla* 95.

^N En *Som* 1:237, Philon ne cite probablement pas De 1₃₁, mais évoque plutôt De 8₅.

^O Pour les divergences entre le grec et l'hébreu sur De 32₈, voir C. DOGNIEZ et M. HARL, *La Bible d'Alexandrie, 5. Le Deutéronome* (Cerf, Paris 1992) p. 325-326 note.

^P Ps 22:1 est commenté également en *Mut* 115.

^Q Ne désignant pas Dieu, mais un "maître" ordinaire, sauf en Ex 15₁₇ [et en De 10₁₇ ?].

Les mots de Philon. Quelques statistiques

Légende : références barrées = texte non édité dans le document C "les textes"

ἐγὼ εἰμι ("Ego Eimi") chez Philon d'Alexandrie = 31x dont 4x **"ἐγὼ εἰμι ὁ ὢν"** = Pot 160, Mut 11, Som 1:231, Mos 1:75
+ 5x **"ὁ ὢν"** = Opi 172; Leg 3:181; Imm 110; Mut 12; Abr 121

ἐγὼ εἰμι		31x	Leg 2:46 ; 3:180 ; Sac 87 ; Pot 160 ; Pos 167, 168, 179 ; Gig 63 ; Agr 51 ; Pla 95, 137 ; Ebr 149 ; Mut 1, 11 , 18, 23, 27, 29*2, 31, 58 ; Som 1:3 [= Ge 28 _{1sq}], 189, 227, 228, 229, 231 , 238, 241 ; Mos. 1:75 ; Dec 38	dont 4x "ἐγὼ εἰμι ὁ ὢν"
ὁ ὢν	nominatif masc.	9x	Opi 172 ; Leg 3:181 ; Pot 160 ; Imm 110 ; Mut 11 , 12 ; Som 1:231 ; Abr 121 ; Mos 1:75	
τὸ ὄν	nominatif ou accusatif neutre	59x [+x]	Pot 153, 154 ; Pos 2, 9, 15, 21, 28, 168, 175 ; Gig 52 ; Imm 4, 33, 52, 55, 69, 81 ; Agr 171 ; Pla 21, 22, 72, 86 ; Ebr 43, 86, 108, 117 ; Lin 65, 95, 97 ; Her 170, 229 ; Cng 8 ; Fug 78 ; Mut 7, 8, 9, 10, 14, 17, 87, 182 ; Som 1:35, 157, 182, 184, 218, 230 ; 2:237 ; Abr 122, 270 ; Mos 2:161 ; Spe 1:209*2, 307 ; Vir 185, 215 ; Pep 27, 56 ; Prb 43 ; Cnt 2 + 3 [+ Pos 4 ; Mig 182 ; Mut 27 ;] et + div.	
τὸ ὄντως ὄν	acc.neutre	4x	Pot 161 ; Imm 11 ; Ebr 83 ; Cng 51	
τὸν ὄντα	accusatif masculin	20x	Leg 1:60, 82, 99 ; 2:1 ; 3:37 , 38, 82 , 172, 177 ; Che 27 ; Sac 10 ; Pot 92, 163 ; Pos 16, 69 ; Imm 69 ; Mut 82 ; Som 1:60 ; Dec 59 ; Qge 1:100 + 7 [+ Che 27 ; Pot 139 ; Mut 21 ; Dec 8 ; Leg 347 ; Qei 1:44, 16]	
			dont par exemple : Leg 2:1, 3:38, 3:172, Sac 10, Pos 16, 69,	
τοῦ ὄντος	génitif		dont par exemple : Pot 160, Som 1:230, Imm 109, Fug 165, Abr 121, Mos 2:99, 132, Spe 4:177, [Qei 1:3 ?]	
	gen.masc ou neutre	59x	Leg 3:105, 214 ; Che 97, 108 ; Pot 159, 160 ; Pos 14, 21 ; Imm 61, 71, 108, 109 ; Agr 52 ; Pla 26 ; Ebr 43, 44, 91, 107 ; Mig 34, 40, 54, 169, 170, 195 ; Her 166*2 ; Fug 140, 142, 165 ; Mut 57, 220, 232 ; Som 1:182, 185, 230, 234, 256 ; 2:227, 237, 242, 250, 254, 292 ; Abr 76, 121, 146 ; Mos 1:66 ; 2:99, 132 ; Spe 1:81, 263, 345 ; 4:177 ; Vir 181 ; Cnt 11 ; Act 5 ; Gai 6 ; Qei 1:3, 44 + 17 [+Pos 167 ; Her 70 ; Mos 1:75*2 ; Dec 81*2 ; Spe 1:53, 65, 270, 309, 331, 332 ; 3:125 ; 4:192 ; Vir 64]	
τῷ ὄντι	datif		dont par exemple : Che 83, Mut 11 , Som 1:228 , [mais pas Gig 64 ?], Spe 1:31,	
	dat.msc ou neutre	55x	Opi 27 ; Leg 1:32, 72 ; 3:111 ; Che 63, 83 ; Pot 162 ; Pos 112, 166 ; Gig 64 ; Imm 81 ; Agr 59, 142 ; Ebr 5, 55, 99 ; Sob 28 ; Lin 26 ; Mig 67, 79, 88 ; Her 95 ; Mut 11, 96 ; Som 1:228 ; 2:141, 228 ; Abr 28, 191, 235 ; Ios 168, 248 ; Mos 1:153, 212, 259 ; 2:212 ; Spe 1:31, 313, 345 ; 2:45, 81 ; 3:171, 191 ; 4:68 ; Vir 190, 219 ; Pep 5, 17, 123 ; Prb 10 ; Fla 130 ; Gai 164, 302 ; Qge 2:34 ; Qsp 2:3 + 28 [Leg 2:8, 25 ; Pos 114 ; Imm 24, 170 ; Agr 54, 65 ; Pla 60, 64 ; Ebr 26 ; Sob 30 ; Lin 75, 114 ; Mig 124 ; Her 114, 207 ; Cng 3 ; Fug 138 ; Som 1:79 ; 2:78, 160, 247 ; Abr 272 ; Dec 178 ; Prb 20, 99 ; Act 21 ; Qex 20]	

Total de εἰμι (7814x) au participe actif présent (1568x) au masculin singulier (584x) dont **avec l'article = 143x** [Note : vocatif = Ø]

participe présent singulier neutre = 582 (nominatif 326x ; accusatif 121x, génitif 106, datif 30x)

participe présent masculin singulier = 601x, dont nominatif 326, acc 123, gen 112, datif 40

participe présent neutre singulier = 307x, dont nominatif 73, acc 80, gen 84, datif 70

participe présent singulier génitif

παντοκράτωρ ("Pantocrator") = 3x

παντοκράτωρ	nom	2x	Sac 63 Gig 64	πρὸς οὗν εὐχαριστίαν καὶ τιμὴν τοῦ παντοκράτορος
	adjectif	1x	Som 2:172 [= Is 5:7]	τῷ ὄντι χρώμενος ὁδῶ τῇ τοῦ μόνου βασιλέως καὶ παντοκράτορος "ἀμπελῶν κυρίου παντοκράτορος οἶκος τοῦ Ἰσραήλ"

τῶν δυνάμεων ("tôn dunaméōn") = 17x

Total de δύναμις (701x) dont au pluriel δυνάμεις (2978x) au génitif δυνάμεων (87x) dont avec l'article = 17x

Les 17 occurrences de "τῶν δυνάμεων" chez Philon		voir C. "Les textes" page 39
Opi 20	ἐπεὶ τίς ἂν εἴη τῶν δυνάμεων αὐτοῦ τόπος ἕτερος,	
Leg 3:49*2	ἄνευ γὰρ τῶν δυνάμεων ὁ νοῦς καθ' ἑαυτὸν γυμνός	
	καὶ οὐδὲ ὧν εὐρίσκεται· μία δὲ τῶν δυνάμεων καὶ ἡ αἴσθησις, ἥτις ἐστὶ γυνή.	
Sac 60	ὅτι κεκρύφθαι δεῖ τὸν ἱερὸν περὶ τοῦ ἀγενήτου καὶ τῶν δυνάμεων αὐτοῦ μύστην λόγον	
Pos 168	κατάχρησις δ' ἐστὶν ἐφ' ἐκάστην αὐτοῦ τῶν δυνάμεων ἀναφερομένου.	
Imm 81	εἰ δὴ τοῦ ἀναιμένου καὶ μεσότητος ἔχοντος τῶν δυνάμεων αὐτοῦ κράματος ἐμπιεῖν	
Imm 109	Μωυσὴν δὲ τῷ δορυφορουμένῳ πρὸς τῶν δυνάμεων	
Lin 137	τὸ μὲν γὰρ ὑπεράνω τῶν δυνάμεων ὃν ἐπινοεῖται περιτεύειν, οὐ --- κατὰ τὸ εἶναι μόνον·	
Lin 172	διὰ τούτων τῶν δυνάμεων ὁ ἀσώματος καὶ νοητὸς ἐπάγη κόσμος,	
Fug 101	ὥσθ' ἥνιοχον μὲν εἶναι τῶν δυνάμεων τὸν λόγον, ἔποχον δὲ τὸν λαλοῦντα,	
Abr 122	δορυφορούμενος οὖν ὁ μέσος ὑφ' ἐκατέρας τῶν δυνάμεων παρέχει τῇ ὁρατικῇ διανοίᾳ	
Spe 1:66	ἀναθήματα δὲ τοὺς ἀστέρας, ἱερέας δὲ τοὺς ὑποδιακόνους αὐτοῦ τῶν δυνάμεων ἀγγέλους,	
Spe 1:252	ἐπειδὴ τὸ κύρος ἕτερος ἀνῆπται καὶ τῶν δυνάμεων καὶ τῶν χρωμένων αὐταῖς.	
Spe 1:307	περὶ τὸ ὃν αἱ πρῶται καὶ μέγισται τῶν δυνάμεων εἰσιν, ἥ τε εὐεργέτις καὶ κολαστήριος;	
Aet 74	κατακρατεῖν τε τῶν δυνάμεων,	
Aet 116	ὥσθ' ἡ ἀντίδοσις καὶ ἡ ἀντέκτισις τῶν δυνάμεων ἀναλογίας ἐξισουμένη κανόνισιν ὑγιείας	
Qex 2:45	ἡ μὲν, τὴν παρουσίαν ἐμφαίνουσα τῶν δυνάμεων, ἐπεὶ καὶ βασιλέως λέγεται δόξα ἡ στρατιωτικὴ δύναμις (

Le nom **δεσπότης** apparaît 221 fois chez Philon (139x au singulier et 82x au pluriel).

Ci-dessous, quelques exemples d'occurrence du mot appliqué à Dieu (ou peut-être ?) ou à un "maître" humain

Désignant Dieu ?			en citation	
oui	?	non	(ou en allusion = cf.) 39	
Leg 1:95			ὑπὸ τοῦ κυρίου ὡς δεσπότου καὶ ἐξουσίαν ἔχοντος σκορακίζοιτο	
Leg 1:96			ἐπεὶ καὶ ὡς δεσπότης ὁ κύριος καὶ ὡς εὐεργέτης ὁ θεὸς ἐνετέλλετο	
	Leg 2:63		τότε γὰρ καὶ ὁ δεσπότης ἀπάντων "καθαριεῖ αὐτήν"	cf.Nb 30 ₉₋₁₀
	Leg 2:83		τε καὶ τὴν γένεσιν τοῦ δεσπότου, ἑαυτὸν μὲν,	cf.Ge 3 ₂₃
	Leg 3:9		σὲ γάρ, ὦ δέσποτα, τιμᾶσθαι δίκαιον μόνον.	cf.Ge 18 ₂₂
	Leg 3:194		ὑποδέξεται σε φιλόδουλος δεσπότης	cf.De 23 ₁₆₋₁₇
		Che 83	οἱ δὲ λεγόμενοι δεσπῶται δόξῃ μόνον, ... , ὀνομάζονται,	
	Che 107		διάνοια ἢ τῷ δεσπότῃ ἔχειν τὸν ἡγεμόνα πάντων ὁμολογεῖν·	
Che 119			ὅτι κύριος εἰς ἀπάντων καὶ δεσπότης ἐστίν	cf.Ex 19 ₅
Gig 45			ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τοῦ "ἐγὼ ὁ ἄρχων καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ δεσπότης."	cf Le 18 _{6sq}
	Pla 90		τὸν μὲν οἶα ἐπὶ δεσπότῃ φόβον ἀναιρῶν,	cf.Ge 28 ₂₁
	Pla 91		ὅτι ὁ δεσπότης καὶ ἡγεμὼν τῶν ὅλων	cf.Ge 28 ₂₁
Sob 55-56			οὐχὶ δεσπότης ἢ κύριος.	cf.Ge 18 ₁₇
Her 2, 22, 24			"δέσποτα τί μοι δώσεις"	Ge 15 ₂
Her 23			ὥστε τὸν δεσπότῃ κυρίον εἶναι καὶ εἶτι ὥσανει φοβερὸν κυρίον	cf.Ge 15 ₂
Her 100			"δέσποτα, κατὰ τί γνώσομαι, ὅτι κληρονομήσω αὐτήν"	Ge 15 ₈
Mut 19			δικαιοὶ γὰρ τῶν μὲν φαύλων λέγεσθαι κύριος καὶ δεσπότης	
Mut 21			ἀλλὰ τὸν ὄντως ὄντα δεσπότῃ.	cf.Ex 9 ₂₉₋₃₀
		Spe 3:145	τὴν τιμὴν ἐπανορθοῦσθω τῷ δεσπότῃ	
		Prb 104	πότερον δοῦλον ἢ κυρίον ἀποφαντέον τοῦ δεσπότου	
	Gai 286		εἰμι τῶν εἰδότην μὲν ὅτι δεσπότῃ ἔχω καὶ κυρίον κεκριμένον	

La LXX utilise 23x le mot **δεσπότης** = dans la BHS à **אֲדֹנִי** 7x, **אֲדֹנִי** 4x, **יְהוָה** 5x, **אֱלֹהִים** 3x, **מֶשֶׁךְ** 1x, **אֲשֵׁר** 1x, **בֶּן** 1x, **וְ** 1x ... mais PHILON ne cite que 2 de ces versets = en **Ge 15:2** et **15:8**, jamais les autres

LXX	Texte de la LXX et son correspondant Hébreu	Références	et texte de PHILON
Ge 15:2	δέσποτα τί μοι δώσεις אֲדֹנִי יְהוָה מה־תִּתֶּנְ לִי	Her 2, Her 22, 24	δέσποτα , τί μοι δώσεις;
Ge 15:8	δέσποτα κύριε κατὰ τί γνώσομαι ὅτι κληρονομήσω αὐτήν אֲדֹנִי יְהוָה בְּמָה אֲדַע כִּי אֶרְשָׁנָה :	Her 100	δέσποτα [אֲדֹנִי], κατὰ τί γνώσομαι, ὅτι κληρονομήσω αὐτήν ;
Jos 5:14	δέσποτα τί προστάσεις τῷ σὺ οἰκέτῃ מָה אֲדֹנִי מְדַבֵּר אֶל־עַבְדִּי :	Ø	
Is 1:24	διὰ τοῦτο τάδε λέγει ὁ δεσπότης κύριος σαβαωθ לְכֹן נָאֻם הָאֲדֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת אֲבִיר יִשְׂרָאֵל	Ø	
Is 3:1	ἰδοὺ δὴ ὁ δεσπότης κύριος σαβαωθ ἀφελεῖ כִּי הִנֵּה הָאֲדֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת מְסִיר	Ø	
Is 10:33	ἰδοὺ γὰρ ὁ δεσπότης κύριος σαβαωθ συνταράσσει הִנֵּה הָאֲדֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת מְסַעֵף	Ø	
Jr 1:6	ὦ δέσποτα κύριε ἰδοὺ οὐκ ἐπίσταμαι λαλεῖν אֶהְיֶה אֲדֹנִי יְהוָה הֵנָּה לֹא־יִדְעָתִי דַּבֵּר	Ø	
Jr 4:10	ὦ δέσποτα κύριε ἄρα γε ἀπατῶν ἠπάτησας אֶהְיֶה אֲדֹנִי יְהוָה אֲכֹן הִשָּׂא הַשָּׂאת	Ø	
Jr 15:11 ?	γένοιτο δέσποτα κατευθυνόντων αὐτῶν אָמַר יְהוָה אִם־לֹא (שְׁרוּתָהּ) [שְׁרִיתָהּ] לְטוֹב	Ø	
Jon 4:3	καὶ νῦν δέσποτα κύριε λαβὲ τὴν ψυχὴν μου ἅπ' ἐμοῦ וַעֲתָה יְהוָה קַח־נָא אֶת־נַפְשִׁי מִמֶּנִּי	Ø	
Jb 5:8	οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ ἐγὼ δεηθήσομαι κυρίου κύριον δὲ τὸν πάντων δεσπότην ἐπικαλέσομαι אוֹלָם אֲנִי אֶדְרֹשׁ אֶל־אֱלֹהִים אֲשֵׁים דְּבַרְתִּי :	Ø	
Pr 6:7	ἐκεῖν γὰρ γεωργίου μὴ ὑπάρχοντος μηδὲ τὸν ἀναγκάζοντα ἔχων μηδὲ ὑπὸ δεσπότην ὦν אֲשֶׁר אֵין־לָהּ קָצִין שֹׁטֵר וּמַשָּׁל :	Ø	
Pr 17:2 ¹	οἰκέτης νοήμων κρατήσει δεσποτῶν ἀφρόνων עַבְד־מַשְׁכִּיל וּמַשָּׁל בְּבֶן־מְבִישׁ	Ø	
Pr 22:7	καὶ οἰκέται ἰδίους δεσπότης δανιοῦσιν וְעַבְד לֹהֶ לְאִישׁ מְלוּהָ :	Ø	
Pr 29:25	ὃς δὲ πέποιθεν ἐπὶ τῷ δεσπότη σωθήσεται וּבֹטֵחַ בִּיהִנֶּה יִשָּׁגֵב	Ø	
Pr 30:10	μὴ παραδῶς οἰκέτην εἰς χεῖρας δεσπότη אֶל־תִּלְשֵׁן עַבְד אֶל־[אֲדֹנִי] (אֲדֹנִי)	Ø	
Da 3:37	ὅτι δέσποτα ἐσμικρύνθημεν παρὰ πάντα τὰ ἔθνη וְ	Ø	
Da 9:8	δέσποτα ἡμῖν ἡ αἰσχύνῃ τοῦ προσώπου καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν καὶ δυνάσταις יְהוָה לָנוּ בְּשַׁת הַפָּנִים לְמַלְכֵינוּ לְשָׁרֵינוּ	Ø	
Da 9:15	καὶ νῦν δέσποτα κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξαγαγὼν τὸν λαόν σου ἐξ Αἰγύπτου וַעֲתָה אֲדֹנִי אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ אֶת־עַמְּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם	Ø	
Da 9:16	δέσποτα κατὰ τὴν δικαιοσύνην σου ἀποστραφήτω ὁ θυμός σου דְּנִי כְכֹל־צַדִּיקָתְךָ יִשְׁבֶּנָּה אַפְּךָ	Ø	
Da 9:17.17	καὶ νῦν ἐπάκουσον δέσποτα τῆς προσευχῆς τοῦ παιδός σου [...] ἐπὶ τὸ ἅγιασμά σου τὸ ἔρημον ἕνεκεν τῶν δούλων σου δέσποτα וַעֲתָה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל־תַּפְלַת עַבְדְּךָ [וְאֶל־תַּחֲנוּנָיו וְהָאֶרֶץ פְּנִיךָ] עַל־מַקְדָּשֶׁךָ הַשָּׁמַיִם לְמַעַן אֲדֹנִי :	Ø	
Da 9:19	κύριε σὺ ἱλάτευσον κύριε ἐπάκουσον καὶ ποιήσον καὶ μὴ χρονίσῃς ἕνεκα σεαυτοῦ δέσποτα ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπεκλήθη [...] אֲדֹנִי שְׁמַע אֲדֹנִי סִלְּהָ אֲדֹנִי הַקּוֹשִׁיבָה וְעֵשָׂה אֶל־תַּחֲתָךְ מַעֲנֶה אֱלֹהֵי כִי־שִׁמְךָ נִקְרָא [...]	Ø	

¹ En Pr 17:2, le verbe hébreu **מַשָּׁל** correspond au grec κρατήσει et le complément **בֶּן** en prend la nuance de "fils" (de "despotês").

κύριος et les mots de la famille : (avec sens technique en grammaire)

		textes cités	autres textes
κυριεύω verbe	être (ou devenir) maître de	Leg 3:187, 220 ; Che 74 ; Som 2:7 ^{*z} , 95, 100 ^{*z} ; Hyp 7:5	
κυριολογέω verbe	1. employer les mots au sens propre par opposition à sens figuré ou parabolique ὥστε οὐδὲ τὸ "ὡς ἄνθρωπος" ἐπὶ θεοῦ κυριολογεῖται, κατάχρησις δὲ ὀνομάτων ἐστὶ παρηγοροῦσα τὴν ἡμετέραν ἀσθένειαν. ἀφελεῖς οὖν (Sac 101)	Mos 1:75 , Qei 1:3 + Sac 101, Pot 58, Pos 7, 68, Imm 71, Som 2:245, Abr 120, [+ Qge 2:54 ??] dans la nature de l'homme, ne peuvent pas être attribuées à la propriété de Dieu, mais cela ne se fait que par une mauvaise application métaphorique des termes, par laquelle nous réparons notre faiblesse. (Sac 101)	

κύριος nom 240x		
n.pr? 1x Qge 4:51	"καὶ Κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα" (Ge 19:24)	mais voir Som 1:85

κύριος adj 200	significations	par opposition à	traduction
	1. qui a pleine autorité 2. qui a sa force propre (assemblée) →(temps) fixé, marqué τὸ κύριον = le moment décisif → ἡ κυρία = le terme, le jour du jugement 3. principal, le plus important	2. σύγκλητος (ἐκκλησία)	2. convoquée (assemblée)
grammaire	κύριον (ὄνομα) (mot employé) au sens propre κύριον (ὄνομα) = (mot) courant, ordinaire	- τροπικός (τροπική φράσις) = μεταφορικός ἰα γλῶττα	figuré (expression figurée) (le mot) insigne, rare
	κύριον (ὄνομα) = (nom) propre (d'une personne)		
κυρίως →adv.	1. en maître, avec autorité 2. avec force de loi, légitimement 3. d'1 manière juste, exacte, décisive 4. au sens propre, proprement	μεταφορᾷ κατὰ μεταφοράν	par métaphore, au sens figuré
ἀλληγορία	1. allégorie, langage allégorique 2. explication allégorique 3. langage par métaphore		
ἀλληγορικῶς	allégoriquement		

κύριον ὄνομα = 14x = Leg 1:75 ; Pot 22, 76, 131 ; Imm 1:86, 139 ; Pla 74 ; Mut 14, 15, 94 ; Som 1:163 ; Abr 121 ; Mos 2:38 ; Gai 6

κυρίως → adv. = 55x = Opi 37, 89, 102, 135, 154 ; Leg 2:10 ; 3:86 ; Che 1, 109, 121, 122 ; Sac 30, 108, 121 ; Pot 57, 115, 130, 136, 138 ; Imm 53, 112 ; Mig 183 ; Her 22, 55, 98, 124, 168, 188, 231, 259, 296 ; Cng 97, 106, 143 ; Mut 27, 28, 131, 266 ; Som 1:252 ; 2:230, 236, 264 ; Mos 1:157 ; 2:101 [κυρίως εἰπεῖν = à proprement parler] , 191 ; Dec 104 ; Spe 1:205, 223, 302, 328 ; 3:209 ; 4:188 ; Vir 4 ; Gai 10 ; Gex 2:16

L'expression " יהוה אֲדֹנָי " dans la LXX (et parfois chez Philon)

PHILON		LXX	BHS
Ge 15 ₂	δέσποτα, τί μοι δώσεις ;	δέσποτα τί μοι δώσεις	אֲדֹנָי יְהוָה מִהֲתַתֵּן לִי
Ge 15 ₈	δέσποτα [Ø],	δέσποτα κύριε	אֲדֹנָי יְהוָה
De 3 ₂₄		κύριε κύριε	אֲדֹנָי יְהוָה
De 9 ₂₆		καὶ εὐξάμην πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπα κύριε κύριε +	וְאֶת־פֶּלֶל אֶל־יְהוָה וְאָמַר אֲדֹנָי יְהוָה
Jos A 7 ₇		δέομαι [Ø] κύριε	אָהָה אֲדֹנָי יְהוָה
Jg A 6 ₂₂		28 ^α ᾧ κύριε κύριε	אָהָה אֲדֹנָי יְהוָה
Jg 16 ₂₈₋		πρὸς κύριον καὶ εἶπεν Ἀδωναι κύριε	אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי יְהוָה
2Sa 7 ₁₈		καὶ εἶπεν τίς εἰμι ἐγὼ κύριέ μου κύριε	וַיֹּאמֶר מִי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוָה
2Sa 7 _{19.19.20.22.28.29} = 6		κύριε μου κύριε	אֲדֹנָי יְהוָה
1R 2 ₂₆		τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης [Ø] κυρίου	אֶת־אֲרוֹן יְהוָה
1R 8 ₅₃		κύριε κύριε	אֲדֹנָי יְהוָה :
Ps 69 ₇		κύριε κύριε τῶν δυνάμεων	אֲדֹנָי יְהוָה צְבָאוֹת
Ps 71 ₅		κύριε κύριος	אֲדֹנָי יְהוָה
Ps 71 ₁₆		κυρίου κύριε	אֲדֹנָי יְהוָה
Is = 23			
Is 3 _{15/16}		τάδε λέγει [Ø] κύριος	נֹאמֹר אֲדֹנָי יְהוָה צְבָאוֹת
Is 56 ₈		εἶπεν [Ø] κύριος	נֹאמֹר אֲדֹנָי יְהוָה
Is 28 ₁₆ , 30 ₁₅ , 49 ₂₂ , 52 ₄ = 4		οὕτω[ς] λέγει [Ø] κύριος	כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה
Is 65 ₁₃		τάδε λέγει [Ø] κύριος	כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה
Is 7 ₇ , 10 ₂₄ , 22 ₁₅ = 3		τάδε λέγει [Ø] κύριος σαβαωθ	כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה
Is 22 ₁₂		[Ø] κύριος σαβαωθ	אֲדֹנָי יְהוָה צְבָאוֹת
Is 28 ₂₂		παρὰ [Ø] κυρίου σαβαωθ	מֵאֵת אֲדֹנָי יְהוָה צְבָאוֹת
Is 10 ₂₃		ποιήσει [?] ὁ θεός	אֲדֹנָי יְהוָה צְבָאוֹת עֲשֶׂה
Is 22 ₁₄		[Ø]	אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה צְבָאוֹת :
Is 25 ₈		[?] ὁ θεός	אֲדֹנָי יְהוָה
Is 40 ₁₀ , 48 ₁₆ , 50 _{5,9} , 61 _{1,11} , 65 ₁₅ = 7		[Ø] κύριος	אֲדֹנָי יְהוָה
Is 50 ₄	[Ø σύ] μοι γλώσσαν παιδείας ἔδωκας	[Ø] κύριος δίδωσίν μοι γλώσσαν παιδείας	אֲדֹנָי יְהוָה נָתַן לִי לְשׁוֹן לַמּוֹדִים
Jr = 11			
Jr 32 ₂₅		[Ø]	אֲדֹנָי יְהוָה
Jr 1 ₆ , 4 ₁₀ = 2		ὦ δέσποτα κύριε	אָהָה אֲדֹנָי יְהוָה
Jr 14 ₁₃ , 32 ₁₇ = 2		ὦ [Ø] κύριε	אָהָה אֲדֹנָי יְהוָה
Jr 2 ₂₂		λέγει [Ø] κύριος	נֹאמֹר אֲדֹנָי יְהוָה :
Jr 2 ₁₉		λέγει [?] κύριος ὁ θεός σου	נֹאמֹר אֲדֹנָי יְהוָה צְבָאוֹת :
Jr 49 ₅		εἶπεν [Ø] κύριος	נֹאמֹר אֲדֹנָי יְהוָה צְבָאוֹת
Jr 50 ₃₁		λέγει [Ø] κύριος	נֹאמֹר אֲדֹנָי יְהוָה צְבָאוֹת
Jr 7 ₂₀		τάδε λέγει [Ø] κύριος	כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה
Jr 44 ₂₆		εἰπεῖν ζῆ κύριος κύριος	אָמַר מִי־אֲדֹנָי יְהוָה

PHILON	LXX	BHS
Ez = 217		
Ez 12 ₁₀ , 13 ₂₀ , 14 ₆ , 20 ₃₉ , 21 ₃ , 22 ₃₁ , 23 _{28.46} , 26 _{15.19} , 28 _{12.25} , 29 ₁₉ , 30 _{10.13.22} , 31 ₁₅ , 33 _{25.27} , 34 _{2.10.17.20} , 35 ₃ , 36 _{2.3.5.13} , 37 ₂₁ , 38 _{3.10.17} , 39 ₂₅ = 33	τάδε λέγει κύριος κύριος	כֹּה אָמַר יְהוָה אֲדֹנָי
Ez 6 _{3a} , 25 _{3a} , 36 _{4a} = 3	λόγον [Ø] κυρίου	דְּבַר־יְהוָה אֲדֹנָי
Ez 2 ₄ , 3 _{11.27} , 5 _{5.7.8} , 6 _{3b.11} , 7 _{2.5} , 11 _{7.16.17} , 12 _{19.23.28a} , 13 _{3.8a.13.18} , 14 _{4.21} , 15 ₆ , 16 _{3.36.59} , 17 _{3.9.19.22} , 20 _{3a.5.27.30} , 21 _{29.31.33} , 22 _{19.28} , 23 _{22.32.35} , 24 _{3.6.9.21} , 25 _{3b.6.8.12.13.15.16} , 26 _{3.7} , 27 ₃ , 28 _{2.6.22} , 29 _{3.8.13} , 30 ₂ , 31 ₁₀ , 32 _{3.11} , 34 ₁₁ , 35 ₁₄ , 36 _{4b.6.22} , 37 _{5.9.12.19} , 38 ₁₄ , 39 _{1.17} = 78	τάδε λέγει [Ø] κύριος	כֹּה אָמַר יְהוָה :
Ez 46 ₁₆ , 47 ₁₃ = 2	τάδε λέγει [?] κύριος θεός	כֹּה־אָמַר יְהוָה אֲדֹנָי
Ez 44 _{6.9} , 45 _{9a.18} , 46 ₁ = 5	τάδε λέγει [?] κύριος ó θεός	כֹּה אָמַר יְהוָה אֲדֹנָי
Ez 43 ₁₈	τάδε λέγει [?] κύριος ó θεός Ισραηλ	כֹּה אָמַר יְהוָה אֲדֹנָי
Ez 36 ₇	[Ø]	כֹּה אָמַר יְהוָה אֲדֹנָי
Ez 5 ₁₁ , 11 _{8.21} , 12 _{25.28b} , 13 _{8b.16} , 14 _{11.14.16.18.20.23} , 15 ₈ , 16 _{8.14.19.23.30.43.48.63} , 17 ₁₆ , 18 _{3.9.23.30.32} , 20 _{3b.31.33.36.44} , 22 ₁₂ , 23 ₃₄ , 24 ₁₄ , 25 ₁₄ , 26 _{5.14} , 28 ₁₀ , 30 ₆ , 32 ₁₄ , 33 ₁₁ , 34 ₃₀ , 35 ₁₁ , 38 ₂₁ , 39 _{5.10.13.20} , 43 ₂₇ = 51	λέγει [Ø] κύριος	נֹאם יְהוָה אֲדֹנָי
Ez 20 ₄₀ , 21 _{12.18} , 22 ₃₁ , 26 ₂₁ , 29 ₂₀ , 31 ₁₈ , 32 _{8.16.31.32} , 34 _{8.15.31} , 35 ₆ , 36 _{14.15.32.33.37} , 38 ₁₈ , 39 _{8.29} = 23	λέγει κύριος κύριος	נֹאם יְהוָה אֲדֹנָי
Ez 45 _{9b.15} , 47 ₂₃ , 48 ₂₉ = 4	λέγει [?] κύριος θεός	נֹאם יְהוָה אֲדֹנָי :
Ez 43 ₁₉ , 44 _{12.15.27} = 4	λέγει [?] κύριος ó θεός	נֹאם יְהוָה אֲדֹנָי
Ez 8 ₁	[Ø] κυρίου	אֲדֹנָי יְהוָה :
Ez 37 ₃	[Ø] κύριε	אֲדֹנָי יְהוָה
Ez 9 ₈	οἱμοι [Ø] κύριε	אֶהְיֶה אֲדֹנָי יְהוָה
Ez 11 ₁₃	οἱμοι οἱμοι [Ø] κύριε	אֶהְיֶה אֲדֹנָי יְהוָה
Ez 21 ₅	μηδαμῶς κύριε κύριε	אֶהְיֶה אֲדֹנָי יְהוָה
Ez 4 ₁₄	μηδαμῶς [?] κύριε Θεὸς τοῦ Ισραηλ	אֶהְיֶה אֲדֹנָי יְהוָה
Ez 13 ₉ , 23 ₄₉ , 24 ₂₄ = 3	ἐγὼ [Ø] κύριος	אֲנִי אֲדֹנָי יְהוָה :
Ez 28 ₂₄ , 29 ₁₆ = 2	ἐγὼ εἰμι [Ø] κύριος	אֲנִי אֲדֹנָי יְהוָה :
Ez 36 ₂₃	[ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος] [Ø]	[כִּי־אֲנִי יְהוָה] נֹאם אֲדֹנָי יְהוָה
Am = 20		
Am 1 ₈ , 7 ₆ / + Am 8 _{3.11} = 4	λέγει [Ø] κύριος / λέγει [Ø] κύριος	אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה / : נֹאם אֲדֹנָי יְהוָה
Am 7 _{4b}	ἐν πυρὶ [Ø] κύριος	בְּאֵשׁ אֲדֹנָי יְהוָה
Am 4 ₂ / 6 ₈ = 2	ὁμνύει [Ø] κύριος ὠμοσεν [Ø] κύριος	נִשְׁבַּע אֲדֹנָי יְהוָה
Am 3 _{7.8} = 2	[?] κύριος ó θεός	אֲדֹנָי יְהוָה
Am 9 ₈	οἱ ὀφθαλμοὶ [?] κυρίου τοῦ θεοῦ	עֵינָיו אֲדֹנָי יְהוָה
Am 3 ₁₁	τάδε λέγει [?] κύριος ó θεός	כֹּה אָמַר יְהוָה אֲדֹנָי
Am 4 ₅ , 8 ₉ = 2	λέγει [?] κύριος ó θεός	נֹאם יְהוָה אֲדֹנָי
Am 5 ₃	τάδε λέγει κύριος κύριος	כֹּה אָמַר יְהוָה אֲדֹנָי
Am 7 _{1.4a} , 8 ₁ = 3	οὕτως ἔδειξέν μοι [Ø] κύριος	כֹּה הָרָא אֲדֹנָי יְהוָה
Am 3 ₁₃	λέγει [?] κύριος ó θεός ó παντοκράτωρ	נֹאם־אֲדֹנָי יְהוָה אֲדֹנָי הַכָּבֹד :
Am 7 _{2.5} = 2	κύριε κύριε	אֲדֹנָי יְהוָה
div. proph. = 3		
Ab 1	[?] κύριος ó θεός	אֲדֹנָי יְהוָה
Mi 1 ₂	καὶ ἔσται [Ø] κύριος ἐν ὑμῖν	וְיֵהִי אֲדֹנָי יְהוָה בְּכֶם

PHILON		LXX	BHS
So 1 ₇		εὐλαβεῖσθε ἀπὸ προσώπου [?] κυρίου τοῦ θεοῦ	הָסֵם מִפְּנֵי אֲדֹנָיִי יְהוָה
[ou יהוה אֲדֹנָי = 5]			
Ha 3 ₁₉		[?] κύριος ὁ θεὸς δύνάμις μου	יְהוָה אֲדֹנָיִי חֵילִי
Ps 68 ₂₁		καὶ τοῦ κυρίου κυρίου αἱ διέξοδοι τοῦ θανάτου	וְלִיהוָה אֲדֹנָיִי לְמִנִּיחַ תוֹצְאוֹת :
Ps 109 ₂₁		καὶ σύ κύριε κύριε ποίησον μετ’ ἐμοῦ ἔλεος	וְאַתָּה יְהוָה אֲדֹנָיִי עֲשֵׂה־רַחֲמִי
Ps 140 ₈		κύριε κύριε δύνάμις τῆς σωτηρίας μου	יְהוָה אֲדֹנָיִי עֹז יְשׁוּעָתִי
Ps 141 ₈		ὅτι πρὸς σέ κύριε κύριε οἱ ὀφθαλμοί μου	כִּי אֶל־יְהוָה אֲדֹנָיִי עֵינָי

Le mot **δεσπότης** dans la LXX = 23x

Philon cite **23x** la LXX où le mot **δεσπότης** correspond à l'hébreu = **אֲדֹנָי** 7x ; **אֲדֹנִי** 5x ; **אֱלֹהִים** 3x ; **יְהוָה** 3x ; **אֵשֶׁת** 1x ; **מֶלֶךְ** 1x ; **אֱלֹהִים** 1x et 1x **Αδωναι** en 1 Sa 1:11, qui correspond à l'hébreu : ?? (peut-être le tétragramme ??)

	B.H.S.	LXX	Philon
Ge 15:28	וַיֹּאמֶר אֲבָרָם אֲדֹנָי יְהוָה מֶלֶךְ-תְּמָנָה-לִי	λέγει δὲ Ἀβραμ δέσποτα [ø] τί μοι δώσεις	Her 2,22,24
Ge 15:8	וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי יְהוָה בְּמָה אֲדַע כִּי אִירְשָׁנָה:	εἶπεν δὲ δέσποτα κύριε κατὰ τί γινώσκειται ὅτι κληρονομήσω αὐτήν	Her 100
Jos 5:14	וַיֹּאמְרוּ לֹא כִי אֲנִי שָׂר־צָבָא יְהוָה עִמָּה בָּאתִי וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ אֶל-פְּנֵיו אֶרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ וַיֹּאמֶר לוֹ מָה אֲדֹנָי מְדַבֵּר אֶל-עַבְדּוֹ:	ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ἐγὼ ἄρχιστράτηγος δυνάμεως κυρίου νυνὶ παραγέγονα καὶ Ἰησοῦς ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν καὶ εἶπεν αὐτῷ δέσποτα τί προστάσεις τῷ σὺ οἰκέτῃ	ø
Pr 6:7	אֲשֶׁר אֵין-לָהּ קָצִין שֹׁמֵר וּמַשְׁלֵל:	ἐκείνῳ γὰρ γεωργίου μὴ ὑπάρχοντος μηδὲ τὸν ἀναγκάζοντα ἔχων μηδὲ ὑπὸ δεσπότην ὦν	ø
Pr 17:2	עַבְד־מִשְׁכָּלִי וּמִשְׁלֵבִי בְּכֹן מִכִּישׁ וּבִתְרוֹף אֱלֹהִים יִחְלַק נִחְלָה:	οἰκέτης νοήμων κρατήσῃ δεσποτῶν ἀφρόνων ἐν δὲ ἀδελφοῖς διελεῖται μέρος	ø
Pr 22:7	עֲשִׂיר בְּרָשִׁים יִמְשֹׁל וְעַבְד־לֹהַ לְאִישׁ מַלְוָה:	πλούσιοι πτωχῶν ἄρξουσιν καὶ οἰκέται ἰδίοις δεσπότης δανιοῦσιν	ø
Pr 29:25	חֲרָדַת אָדָם יָתֵן מוֹקֵשׁ וּבֹטָח בַּיהוָה יִשְׁגָּב:	φοβηθέντες καὶ αἰσχυνθέντες ἄνθρωποι ὑπεσκελίσθησαν ὁ δὲ πεποithώς ἐπὶ κύριον εὐφρανθήσεται ἀσέβεια ἄνδρὶ δίδωσιν σφάλμα ὃς δὲ πέποιθεν ἐπὶ τῷ δεσπότη σωθήσεται	ø
Pr 30:10	אֶל-מַלְשֵׁן עַבְד־אֶל-אֲדֹנָי [אֲדֹנָי] פֶּן-יִקְלַל וְאֶשְׁמָת:	μὴ παραδῶς οἰκέτην εἰς χεῖρας δεσπότου μήποτε καταράσῃται σε καὶ ἀφανισθῇς	ø
Jb 5:8	אוֹלָם אֲנִי אֶדְרֹשׁ אֶל-אֱלֹהִים אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי:	οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ ἐγὼ δεηθήσομαι κυρίου κύριον δὲ τὸν πάντων δεσπότην ἐπικαλέσομαι	ø
Jon 4:3	וַעֲתָה [ø] יְהוָה קָחָנָא אֶת-נַפְשִׁי מִמֶּנִּי כִּי טוֹב מוֹתִי מִחַיִּי:	καὶ νῦν δέσποτα κύριε λαβὲ τὴν ψυχὴν μου ἀπ' ἐμοῦ ὅτι καλὸν τὸ ἀποθανεῖν με ἢ ζῆν με	ø
Is 1:24	לִכְן נָאִם הָאֲדֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת	διὰ τοῦτο τάδε λέγει ὁ δεσπότης κύριος σαβαωθ	ø
Is 3:1	כִּי הִנֵּה הָאֲדֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת מַסִּיר מִירוּשָׁלַם וּמִיהוּדָה מִשְׁעָן וּמִשְׁעִנָּה	ἰδοὺ δὴ ὁ δεσπότης κύριος σαβαωθ ἀφελεῖ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ ἰσχύοντα καὶ ἰσχύουσιν	ø
Is 10:33	הִנֵּה הָאֲדֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת מַסְעֵף פְּאֶרֶה בְּמַעְרָצָה	ἰδοὺ γὰρ ὁ δεσπότης κύριος σαβαωθ συνταράσσει τοὺς ἐνδόξους	ø
Jr 1:6	וַאֲמַר אֱהֵא אֲדֹנָי יְהוָה הִנֵּה לֹא-יָדַעְתִּי דְבָר	καὶ εἶπα ὃ δέσποτα κύριε ἰδοὺ οὐκ ἐπίσταμαι λαλεῖν	ø
Jr 4:10	וַאֲמַר אֱהֵא אֲדֹנָי יְהוָה אֲכֹן הַשָּׂא הַשְׂאֵת לְעַם הַזֶּה	καὶ εἶπα ὃ δέσποτα κύριε ἄρα γε ἀπατῶν ἡπάτησας τὸν λαὸν τοῦτον	ø
Jr 15:11	אָמַר יְהוָה אִם-לֹא (שְׂרוּתָה) (שְׂרִיתָה) לְטוֹב	γένετο δέσποτα κατευθυνόντων αὐτῶν	ø
Dn 3:37	[ø]	ὅτι δέσποτα ἐσμικρύνθημεν παρὰ πάντα τὰ ἔθνη καὶ ἐσμεν ταπεινοὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ σήμερον διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν	ø
Dn 9:8,	יְהוָה לָנוּ בָּשָׁת הַפְּנִים לְמַלְכֵינוּ לְשָׁרֵינוּ וּלְאַבְתָּינוּ	δέσποτα ἡμῶν ἢ αἰσχύνη τοῦ προσώπου καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν καὶ δυνάσταις	ø
		DnT κύριε ἡμῶν ἢ αἰσχύνη τοῦ προσώπου καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν καὶ τοῖς ἄρχουσιν ἡμῶν	ø
Dn 9:15	וַעֲתָה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר הוֹצֵאת אֶת-עַמְּךָ מִצְרָיִם	καὶ νῦν δέσποτα κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξαγαγὼν τὸν λαόν σου ἐξ Αἰγύπτου	ø
		DnT καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν	ø
Dn 9:16	אֲדֹנָי כָּכָל-צַדִּיקָתְךָ יִשְׁבֵּנָא אִפְרָי	δέσποτα κατὰ τὴν δικαιοσύνην σου ἀποστραφήτω ὁ θυμὸς σου	ø
		DnT κύριε ἐν πάσῃ ἐλεημοσύνῃ σου ἀποστραφήτω δὴ ὁ θυμὸς σου	ø
Dn 9:17*2	וַעֲתָה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל-תַּפְלַת עַבְדְּךָ [וְאֶל-תַּחֲנוּנָיו וְהָאֵר פְּנֵיךָ עַל-מַקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמַיִם] לְמַעַן אֲדֹנָי:	καὶ νῦν ἐπάκουσον δέσποτα τῆς προσευχῆς τοῦ παιδός σου [-] τὸ ἔρημον ἔνεκεν τῶν δούλων σου δέσποτα	ø
		DnT καὶ νῦν εἰσάκουσον κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν [-] τὸ ἔρημον ἔνεκεν σου κύριε	ø
Dn 9:19	אֲדֹנָי שְׁמַע אֲדֹנָי סִלְּחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אֶל-תַּאֲחֶר לְמַעַן אֱלֹהֵי	[ø] κύριε σὺ ἰλάτρευσον κύριε ἐπάκουσον καὶ ποιήσον καὶ μὴ χρονίσῃς ἔνεκα σεαυτοῦ δέσποτα	ø
		DnT [ø] κύριε εἰσάκουσον κύριε ἰλάσθητι κύριε πρόσχεῃς καὶ ποιήσον μὴ χρονίσῃς ἔνεκεν σου ὁ θεός μου	ø
1Sa 1:11	וַתֵּדַר לָדַר וַתֹּאמֶר [ø] יְהוָה [ø] צְבָאוֹת אִם [...] וְנִתְּתִיו לַיהוָה כְּלִימִי סָזִיו [...]	καὶ ἠϋξάτο εὐχὴν κυρίῳ λέγουσα Αδωναι κύριε ελωαι σαβαωθ ἐὰν [...] καὶ δώσω αὐτὸν [ø] ἐνώπιόν σου δοτὸν ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ [...]	ø

(Ge 15:2) : וְאַמְרָא אֲבָרָם יְהוָה מִה־תִּתֶנֶּנִּי וְאֶנְכִּי הוֹלֵךְ עֲרִירִי וְכֹן־מִשְׁקָא בֵּיתִי הוּא דְמִשְׁקָא אֱלִיעֶזֶר
 LXX λέγει δὲ Ἀβραμ δέσποτα τί μοι δώσεις ἐγὼ δὲ ἀπολύομαι ἄτεκνος ὁ δὲ υἱὸς Μασεκ τῆς οἰκογενεὸς μου οὗτος Δαμασκὸς Ἐλιέζερ
 DRB Et Abram dit : Seigneur Éternel, que me donneras-tu ? Je m'en vais sans enfants, et l'héritier de ma maison, c'est Éliézer de Damas.

(Ge 15:8) : וְאַמְרָא אֲבָרָם יְהוָה בְּמָה אֲדַע כִּי אֵרִשְׁנָה :
 LXX εἶπεν δὲ δέσποτα κύριε κατὰ τί γνώσομαι ὅτι κληρονομήσω αὐτήν
 DRB Et il dit : Seigneur Éternel, à quoi connaîtrai-je que je le posséderai ?

(Jos 5:14) : וַיֹּאמֶר לֹא כִי אֲנִי שֶׁר־צָבָא יְהוָה עִתָּה בָּאתִי
 וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ אֶל־פְּנָיו אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ וַיֹּאמֶר לוֹ מָה אֲדֹנָי מְדַבֵּר אֶל־עַבְדּוֹ :
 LXX ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ἐγὼ ἀρχιστράτηγος δυνάμεως κυρίου νυνὶ παραγέγονα
 και Ἰησοῦς ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν και εἶπεν αὐτῷ δέσποτα τί προστάσεις τῷ σὺ οἰκέτῃ
 DRB Et il dit : Non, car c'est comme chef de l'armée de l'Éternel que je suis venu maintenant.
 Et Josué tomba sur sa face contre terre, et lui rendit hommage, et lui dit : Qu'est-ce que mon Seigneur dit à son serviteur ?

(Pr 6:7) : אִשָּׁר אֵין־לָהּ קָצִין שֹׁטֵר וּמַשְׁלָן :
 LXX ἐκεῖνῳ γὰρ γεωργίου μὴ ὑπάρχοντος μηδὲ τὸν ἀναγκάζοντα ἔχων μηδὲ ὑπὸ δεσπότην ὦν
 DRB Elle qui n'a ni chef, ni surveillant, ni gouverneur,

(Pr 17:2) : עֶבֶד־מִשְׁפִּיל יִמְשַׁל בְּבֶן מְכִישׁ וּבִתּוֹף אֲחִים יִחְלַק נַחְלָה :
 LXX οἰκέτης νοήμων κρατήσῃ δεσποτῶν¹ ἀφρόνων ἐν δὲ ἀδελφοῖς διελεῖται μέρη
 DRB Un serviteur sage gouvernera le fils qui fait honte, et il aura part à l'héritage au milieu des frères.

(Pr 22:7) : וְעֶבֶד לִזְנֶה לְאִישׁ מַלְיָה :
 LXX πλούσιοι πτωχῶν ἄρξουσιν και οἰκεῖται ἰδίοις δεσπότηις δανιοῦσιν
 DRB Le riche gouverne les pauvres, et celui qui emprunte est serviteur de l'homme qui prête.

(Pr 29:25) : וּבֹטֵחַ בַּיהוָה יִשְׁגָּב :
 LXX φοβηθέντες και αἰσχυνθέντες ἀνθρώπους ὑπεσκελίσθησαν ὁ δὲ πεποιθὼς ἐπὶ κύριον εὐφρανθήσεται
 ἀσέβεια ἀνδρὶ δίδωσιν σφάλμα ὃς δὲ πέποιθεν ἐπὶ τῷ δεσπότην σωθήσεται
 DRB La crainte des hommes tend un piège,
 mais qui se confie en l'Éternel est élevé dans une haute retraite.

(Pr 30:10) : אֶל־פִּלְשׁוֹן עֶבֶד אֶל־(אֲדֹנָיו) [אֲדֹנָיו] :
 LXX μὴ παραδῶς οἰκέτην εἰς χεῖρας δεσπότην μήποτε καταράσῃται σε και ἀφανισθῇς
 DRB N'accuse pas un serviteur auprès de son maître, de peur qu'il ne te maudisse, et que tu n'en portes la peine.

(Jb 5:8) : אִלָּם אֲנִי אֶדְרֹשׁ אֶל־אֵל :
 LXX οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ ἐγὼ δεηθήσομαι κυρίου κύριον δὲ τὸν πάντων δεσπότην ἐπικαλέσομαι
 DRB Mais moi je rechercherai Dieu, et devant Dieu je placerai ma cause, -

(Jon 4:3) : וְעַתָּה יְהוָה קַח־נָא אֶת־נַפְשִׁי מִמֶּנִּי כִּי טוֹב מוֹתִי מַחְיִי :
 LXX και νῦν δέσποτα κύριε λαβὲ τὴν ψυχὴν μου ἀπ' ἐμοῦ ὅτι καλὸν τὸ ἀποθανεῖν με ἢ ζῆν με
 DRB et maintenant, Éternel, je t'en prie, prends-moi ma vie, car mieux me vaut la mort que la vie.

(Is 1:24) : לָכֵן נָאם הָאֲדֹנָי יְהוָה צְבָאוֹת אֲבִיר יִשְׂרָאֵל :
 LXX διὰ τοῦτο τάδε λέγει ὁ δεσπότης κύριος σαβαωθ ὁ αὐτὸς ὁ ἰσχύωντες Ἰσραὴλ οὐ παύσεται γάρ μου ὁ θυμὸς ἐν τοῖς ὑπεναντίοις και κρίσιν ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου ποιήσω
 DRB C'est pourquoi le Seigneur, l'Éternel des armées, le Puissant d'Israël, dit :
 Ha ! je me satisferai en mes adversaires, et je me vengerai de mes ennemis ;

(Is 3:1) : כִּי הִנֵּה הָאֲדֹנָי יְהוָה צְבָאוֹת מְסִיר מִירוּשָׁלַם וּמִיהוּדָה :
 מִשְׁעָן וּמִשְׁעֲנָה כָּל מִשְׁעָן־לָהֶם וְכָל מִשְׁעָן־מֵימִים :
 LXX ἰδοὺ δὴ ὁ δεσπότης κύριος σαβαωθ ἀφελεῖ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας και ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ
 ἰσχύοντα και ἰσχύουσιν ἰσχύον ἄρτου και ἰσχύον ὕδατος
 DRB Car voici, le Seigneur, l'Éternel des armées, ôte de Jérusalem et de Juda
 le soutien et l'appui, tout soutien de pain et tout soutien d'eau,

¹ En Pr 17:2, le verbe hébreu מְשַׁל correspond au grec κρατήσῃ et le complément בֶּן en prend la nuance de "fils" (de "despotês").

הַגָּה הָאֵדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת מְסַעַר פְּאֶרְהָ בְּמַעְרָצָה (Is 10:33)

וְרַמִּי הַקּוֹמָה גְּדוּעִים וְהַגְּבִהִים יִשְׁפְּלוּ :

LXX ιδού γὰρ ὁ **δέσποτης κύριος** **σαβαωθ** συνταράσσει τοὺς ἐνδόξους μετὰ ἰσχύος
καὶ οἱ ὑψηλοὶ τῇ ὕβρει συντριβήσονται καὶ οἱ ὑψηλοὶ ταπεινωθήσονται

DRB Voici, le **Seigneur, l'Éternel des armées**, abat les hautes branches avec violence,
et ceux qui sont grands de stature seront coupés, et ceux qui sont élevés seront abaissés ;

וְאָמַר אֶהְיֶה אֲדֹנָי יְהוָה לֹא-יִדְעָתִי דָבָר כִּי-נָעַר אָנֹכִי : (Jr 1:6)

LXX καὶ εἶπα ὃ **δέσποτα κύριε** ιδού οὐκ ἐπίσταμαι λαλεῖν ὅτι νεώτερος ἐγὼ εἰμι

DRB Et je dis : Ah, **Seigneur Éternel** ! voici, je ne sais pas parler ; car je suis un enfant.

וְאָמַר אֶהְיֶה אֲדֹנָי יְהוָה אֲכֹן הָשָׂא הַשָּׂאתָ לָעַם הַזֶּה לְיִירוּשָׁלַם לֵאמֹר שְׁלֹם יְהוָה לָכֵם (Jr 4:10)

וְנִגְעָה חֲרָב עַד-הַנֶּפֶשׁ :

LXX καὶ εἶπα ὃ **δέσποτα κύριε** ἄρα γε ἀπατῶν ἠπάτησας τὸν λαὸν τοῦτον καὶ τὴν Ἱερουσαλημ λέγων εἰρήνη ἔσται ὑμῖν
καὶ ιδού ἦψατο ἡ μάχαιρα ἕως τῆς ψυχῆς αὐτῶν

DRB Et je dis : Ah, **Seigneur Éternel** ! certainement tu as bien trompé ce peuple et Jérusalem, en disant : Vous aurez la paix ! ...
et l'épée est venue jusqu'à l'âme.

אָמַר יְהוָה אִם-לֹא [שְׂרִיתִיךָ] לְטוֹב (Jr 15:11)

אִם-לֹא הַפְּנַעְתִּי בְךָ בְּעַת-רַעָה וּבְעַת צָרָה אֶת-הָאָיִב :

LXX γένοιτο **δέσποτα** κατευθυνόντων αὐτῶν

εἰ μὴ παρέστην σοι ἐν καιρῷ τῶν κακῶν αὐτῶν καὶ ἐν καιρῷ θλίψεως αὐτῶν εἰς ἀγαθὰ πρὸς τὸν ἐχθρόν

DRB **L'Éternel** dit : Si je ne te délivre pour le bien !

Si je ne fais venir au-devant de toi l'ennemi, au temps du malheur, et au temps de la détresse !

(Dn 3:37^{LXX}) ὅτι **δέσποτα** ἐσμικρύνθημεν παρὰ πάντα τὰ ἔθνη καὶ ἐσμεν ταπεινοὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ σήμερον διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν

(DnT 3:37^{BGT}) ὅτι **δέσποτα** ἐσμικρύνθημεν παρὰ πάντα τὰ ἔθνη καὶ ἐσμεν ταπεινοὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ σήμερον διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν

וְיְהוָה לָנוּ בְּשֵׁת הַפְּנִים לְמַלְכֵינוּ לְשָׁרֵינוּ וּלְאַבְתָּנוּ (Dn 9:8)

אֲשֶׁר חָטְאוּנוּ לָךְ :

(Dn 9:8^{LXX}) **δέσποτα** ἡμῖν ἡ αἰσχύνῃ τοῦ προσώπου καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν καὶ δυνάσταις καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν

ὅτι ἡμάρτομέν σοι

(DnT 9:8^{BGT}) **κύριε** ἡμῖν ἡ αἰσχύνῃ τοῦ προσώπου καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν καὶ τοῖς ἄρχουσιν ἡμῶν καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν

οἵτινες ἡμάρτομέν σοι

(Dn 9:8^{DRB}) **Seigneur**, à nous la confusion de face, à nos rois, à nos princes, et à nos pères,

parce que nous avons péché contre toi.

וְעָתָה אֲדֹנָי אֶלְהֵינוּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ אֶת-עַמְּךָ מִצִּיּוֹן מִצָּרִים בְּיַד חֲזָקָה (Dn 9:15)

וְתַעֲשֶׂה-לָּךְ שֵׁם כְּיוֹם הַהֵוא חָטְאוּנוּ רַחֲמֵינוּ :

(Dn 9:15^{LXX}) καὶ νῦν **δέσποτα κύριε** ὁ **θεὸς** ἡμῶν ὁ ἐξαγαγὼν τὸν λαόν σου ἐξ Αἰγύπτου τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ

καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ὄνομα κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἡμάρτομεν ἠγνοήκαμεν

(DnT 9:15^{BGT}) καὶ νῦν **κύριε** ὁ **θεὸς** ἡμῶν ὃς ἐξήγαγες τὸν λαόν σου ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν χειρὶ κραταιᾷ

καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ὄνομα ὥς ἡμέρα αὕτη ἡμάρτομεν ἠνομήσαμεν

(Dn 9:15^{DRB}) -Et maintenant, **Seigneur**, notre **Dieu**, toi qui as fait sortir ton peuple du pays d'Égypte à main forte,

et qui t'es fait un nom, comme *il paraît* aujourd'hui: nous avons péché, nous avons agi méchamment !

אֲדֹנָי כְּכֹל-צִדְקָתְךָ יִשְׁבֶּנָּה אֶפְרָה וְחִמָּתְךָ מְעִירָה יְרוּשָׁלַם הִרָדְשָׁךְ (Dn 9:16)

כִּי בַחֲטָאֵינוּ וּבַעֲוֹנוֹת אֲבֹתֵינוּ יְרוּשָׁלַם וְעַמְּךָ לְכָל-חַטֹּאתֵינוּ :

(Dn 9:16^{LXX}) **δέσποτα** κατὰ τὴν δικαιοσύνην σου ἀποστραφήτω ὁ θυμός σου καὶ ἡ ὀργή σου

ἀπὸ τῆς πόλεώς σου Ἱερουσαλημ ὄρους τοῦ ἁγίου σου

ὅτι ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ἡμῶν καὶ ἐν ταῖς ἀγνοίαις τῶν πατέρων ἡμῶν Ἱερουσαλημ

καὶ ὁ δῆμός σου **κύριε** εἰς ὀνειδισμόν ἐν πᾶσι τοῖς περικύκλω ἡμῶν

(DnT 9:16^{BGT}) **κύριε** ἐν πάσῃ ἐλεημοσύνη σου ἀποστραφήτω δὴ ὁ θυμός σου καὶ ἡ ὀργή σου

ἀπὸ τῆς πόλεώς σου Ἱερουσαλημ ὄρους ἁγίου σου

ὅτι ἡμάρτομεν καὶ ἐν ταῖς ἀδικίαις ἡμῶν καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν Ἱερουσαλημ

καὶ ὁ λαός σου εἰς ὀνειδισμόν ἐγένετο ἐν πᾶσιν τοῖς περικύκλω ἡμῶν

(Dn 9:16^{DRB}) **Seigneur**, selon toutes tes justices, que ta colère et ta fureur se détournent, je te prie,

de ta ville de Jérusalem, ta sainte montagne.

Car à cause des iniquités de nos pères, Jérusalem

et ton peuple sont en opprobre à tous ceux qui nous entourent.

וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל־תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל־תְּהוֹנוּנָיו (Dn 9:17 WTT)

וְהָאֵר פָּנָיִךְ עַל־מַלְאָכַי דְּשָׁשׁ־הִשְׁמַם לְמַעַן אֲדַגִּי :

(Dn 9:17 ^{LXX}) καὶ νῦν ἐπάκουσον **δέσποτα** τῆς προσευχῆς τοῦ παιδός σου καὶ ἐπὶ τὰς δεήσεις μου

καὶ ἐπιβλεψάτω τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν σου τὸ ἔρημον ἕνεκεν τῶν δούλων σου **δέσποτα**

(DnT 9:17 ^{BGT}) καὶ νῦν εἰσάκουσον **κύριε** ὁ θεὸς ἡμῶν τῆς προσευχῆς τοῦ δούλου σου καὶ τῶν δεήσεων αὐτοῦ

καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὸ ἁγίασμά σου τὸ ἔρημον ἕνεκέν σου **κύριε**

(Dn 9:17 ^{DRB}) Et maintenant, écoute, ô notre **Dieu**, la prière de ton serviteur et ses supplications,

et, pour l'amour du **Seigneur**, fais luire ta face sur ton sanctuaire désolé.

אֲדַגִּי שְׁמִיעָה אֲדַגִּי וְלִתְּתִי אֲדַגִּי וְעִיבָה וְעִשָּׂה אֶל־תְּאֵתָךְ (Dn 9:19)

לְמַעַן אֲלֹתֵי כִּי־שָׁמַךְ בְּךָ אֶל־עִירְךָ וְעַל־עַמְּךָ :

(Dn 9:19 ^{LXX}) **κύριε** σὺ ἰλάτευσον **κύριε** ἐπάκουσον καὶ ποιήσον καὶ μὴ χρονίσῃς

ἕνεκα σεαυτοῦ **δέσποτα** ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπεκλήθη ἐπὶ τὴν πόλιν σου Σιών καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ

(DnT 9:19 ^{BGT}) **κύριε** εἰσάκουσον **κύριε** ἰλάσθητι **κύριε** πρόσχες καὶ ποιήσον μὴ χρονίσῃς

ἕνεκέν σου ὁ θεός μου ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐπὶ τὴν πόλιν σου καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου

(Dn 9:19 ^{DRB}) **Seigneur**, écoute ; **Seigneur**, pardonne ; **Seigneur**, sois attentif et agis ; ne tarde pas

à cause de toi-même, mon **Dieu** ; car ta ville et ton peuple sont appelés de ton nom.

וַתִּדְרֹךְ הָדָר וַתֹּאמֶר יְהוָה צְבָאוֹת אִם־רָאָה תִּרְאָהּ בְּעֵינֵי אֲמָתֶךָ (1 Sa 1:11)

וְזָכַרְתִּנִּי וְלֹא־תִשְׁכַּח אֶת־אֲמָתְךָ וְנִתְתָּה לְאֲמָתְךָ יָרַע אֲנָשִׁים

וְנִתְתָּיו לַיהוָה כְּלִי־יָמִי חַיִּי

וּמִזֶּה לֹא־יֵעָלֶה עַל־רֹאשִׁי :

^{LXX} καὶ ἠῤῥατο εὐχὴν **κυρίῳ** λέγουσα **Αδωναι** **κύριε** **ελωαι** **σαβαωθ** ἔὰν ἐπιβλέπων ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης σου

καὶ μνησθῇς μου καὶ δῶς τῇ δούλῃ σου σπέρμα ἀνδρῶν

καὶ δώσω αὐτὸν ἐνώπιόν σου δοτὸν ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ

καὶ οἶνον καὶ μέθυσα οὐ πίεται καὶ σίδηρος οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ

^{DRB} Et elle fit un vœu, et dit : **Éternel des armées** ! si tu veux regarder à l'affliction de ta servante,

et si tu te souviens de moi et n'oublies pas ta servante, et que tu donnes à ta servante un enfant mâle,

je le donnerai à **l'Éternel** pour tous les jours de sa vie ;

et le rasoir ne passera pas sur sa tête.

L'expression "δεσπότης ὁ κύριος" chez Philon

Legum allegoriarum 1:95-96

(Leg 1:95-96) εἰκότως οὖν τῷ γηίνῳ νῷ μήτε φαύλῳ ὄντι μήτε σπουδαίῳ ἀλλὰ μέσῳ τὰ νῦν ἐντέλλεται καὶ παραινεῖ. ἡ δὲ παραίνεσις γίνεται δι' ἀμφοτέρων τῶν κλήσεων καὶ τοῦ κυρίου καὶ τοῦ θεοῦ, "ἐνετείλατο" γὰρ "κύριος ὁ θεός" [Ge 2:16], ἵνα εἰ μὲν πείθοιτο ταῖς παραινήσεσιν, ὑπὸ τοῦ θεοῦ εὐεργεσιῶν ἀξιοθεΐη, εἰ δὲ ἀφηνιάζοι, ὑπὸ τοῦ κυρίου ὡς δεσπότου καὶ ἐξουσίαν ἔχοντος σκορακίζοιτο.

(1:96) διόπερ καὶ ὅτε ἐκβάλλεται τοῦ παραδείσου, τὰς αὐτὰς κλήσεις παρείληφε, λέγει γὰρ "καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεός ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς, ἐργάζεσθαι τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθη" [Ge 3:23], ἵνα, ἐπεὶ καὶ ὡς δεσπότης ὁ κύριος καὶ ὡς εὐεργέτης ὁ θεός ἐνετείλετο, πάλιν ὡς ἀμφοτέρα ὦν τὸν παρακούσαντα τιμωρῇται· δι' ὧν γὰρ προϋτρεπε δυνάμεων, διὰ τούτων τὸν ἀπειθοῦντα ἀποπέμπεται.

(Leg 95-96) C'est donc tout naturellement que [Dieu] donne des commandements et des exhortations à un esprit terrestre qui n'est ni mauvais ni bon mais à mi-chemin entre les deux. Pour renforcer l'exhortation, les deux titres divins sont employés, à la fois "Seigneur" et "Dieu", car [il est dit] "le Seigneur Dieu a ordonné" [Ge 2:16]. C'est afin que, s'il obéit aux exhortations, il soit jugé digne par Dieu de ses bienfaits ; mais afin que, s'il se rebelle, il soit chassé par le Seigneur comme Maître qui a autorité [sur lui].

(96) C'est encore pour cette raison que lorsqu'il est chassé du jardin, [l'écrivain sacré] redit les mêmes titres : "Et le Seigneur Dieu le renvoya du jardin de délices pour travailler la terre, d'où il avait été pris" [Ge 3: 23]. C'est ainsi que, puisque comme Maître, le Seigneur et comme Bienfaiteur Dieu, Il lui avait donné ses commandements, il pouvait maintenant, sous ces deux rapports, le châtier pour avoir désobéi à ces commandements ; car ainsi, par la même puissance par laquelle il l'avait exhorté, il le bannit aussi maintenant qu'il désobéit.

De sobrietate 1:55

(Sob 55) μήποτε δὲ καὶ ἐπιδαψιλεύεται τὰ τῶν δωρεῶν· τοῦ μὲν γὰρ αἰσθητοῦ κόσμου δεσπότης καὶ εὐεργέτης ἀνείρηται διὰ τοῦ κυρίου καὶ θεός, τοῦ δὲ νοητοῦ ἀγαθοῦ σωτὴρ καὶ εὐεργέτης αὐτὸ μόνον, οὐχὶ δεσπότης ἢ κύριος· φίλον γὰρ τὸ σοφὸν θεῷ μᾶλλον ἢ δοῦλον.

(55) Ne peut-on pas dire même que ces dons sont répandus sur lui avec abondance ? Car le maître et le bienfaiteur du monde, perceptible par les sens extérieurs, est appelé par ces appellations Seigneur et Dieu. Quant au bien qui est sensible à l'intelligence, il est simplement appelé sauveur et bienfaiteur, et non maître ou seigneur. Car la sagesse est plus chère à Dieu que l'esclavage.

Quis rerum divinarum heres sit 1:22-23

(Her 22-23) ἀλλὰ σκόπει πάλιν, ὅτι εὐλαβεῖα τὸ θαρρεῖν ἀνακέκραται. τὸ μὲν γὰρ "τί μοι δώσεις ;" [Ge 15:2] θάρσος ἐμφαίνει, τὸ δὲ "δέσποτα" εὐλάβειαν. εἰωθὼς δὲ χρῆσθαι μάλιστα διτταῖς ἐπὶ τοῦ αἰτίου προσήρσεις, τῇ θεῷ καὶ τῇ κυρίῳ, οὐδετέραν νῦν παρείληφεν, ἀλλὰ τὴν δεσπότου, λίαν εὐλαβῶς καὶ σφόδρα κυρίως· καίτοι συνώνυμα ταῦτ' εἶναι λέγεται, κύριος καὶ δεσπότης.

23 ἀλλ' εἰ καὶ τὸ ὑποκείμενον ἐν καὶ ταυτὸν ἐστίν, ἐπινοίαις αἱ κλήσεις διαφέρουσι· κύριος μὲν γὰρ παρὰ τὸ κύρος, ὃ δὲ βεβαίον ἐστίν, εἴρηται, κατ' ἐναντιότητα ἀβεβαίου καὶ ἀκύρου, δ' εσπότης δὲ παρὰ τὸν δεσμόν, ἀφ' οὗ τὸ δέος οἶμαι ὥστε τὸν δεσπότην κύριον· εἶναι καὶ ἔτι ὡσανεὶ φοβερὸν κύριον, οὐ μόνον τὸ κύρος καὶ τὸ κράτος ἀνημμένον ἀπάντων, ἀλλὰ καὶ δέος καὶ φόβον ἱκανὸν ἐμποῦησαι, τάχα μέντοι καὶ ἐπειδὴ τῶν ὅλων δεσμός ἐστι συνέχων αὐτὰ ἅλυστα καὶ σφίγγων διαλυτὰ ὄντα ἐξ ἑαυτῶν.

(Her 22-23) VI. Observe d'autre part que cette assurance est mêlée de respect. Les mots "Que me donneras-tu ?" [Ge 15:2] révèlent la hardiesse, celui de "Maître" montre le respect. L'Écriture a l'habitude d'employer de préférence deux noms pour désigner celui qui est la Cause : "Dieu" et "Seigneur" ¹ ; ici elle ne prend ni l'un ni l'autre ; elle dit "Maître", ce qui est très respectueux et parfaitement approprié. Sans doute considère-t-on les deux mots "Seigneur" et "Maître" comme synonymes ;

(23) cependant, si leur substrat est une seule et même réalité, les appellations mettent l'accent sur des aspects différents : "Seigneur" (κύριος, 'kurios') vient du mot "force" (κύρος, 'kyros'), c'est-à-dire ce qui est ferme ; cela s'oppose à ce qui manque de fermeté et de force (ἀκύρος) ;

"Maître" (δεσπότης, 'despotês') vient du mot "lien" (δεσμός, 'desmos') d'où vient aussi, je pense, le mot "crainte" (δέος, 'déos') ; le "Maître" est un "Seigneur", mais en plus, il est pour ainsi dire un seigneur redoutable ² : non seulement il étend sur toutes choses sa "force" (κύρος, 'kyros'), et sa puissance, mais il est de plus capable [hikanos] de faire naître la crainte (δέος, 'déos') et la peur ; peut-être aussi ce nom lui vient-il de ce qu'il est le "lien" (δεσμός, 'desmos') de l'univers, tenant ensemble ce qui, de soi-même, se déferait, resserrant ce qui se dissoudrait. ³

¹ Sur les noms des deux Puissances ("dunameis") les plus vénérables 'de Dieu, cf. § 166 et *intod.* p. 101. Sur le rapprochement de κύριος et de δεσπότης, cf. *Mutat.* 19, *Sobr.* 55, etc.

² L'assonance κύριος - κύρος se retrouve en *Somm.* I:29 et *Spec.* I:30. Même relation entre εὐλαβεῖσθαι et le Seigneur "redoutable" en *Gig.* 47, *Mutat.* 24, *Somm.* I:163, etc.

³ Le rôle de lien est habituellement celui du Logos divin : *Introd.* p. 72 (cf. § 188).

De mutatione nominum 1:19

(Mut 19) δικαιοὶ γὰρ τῶν μὲν φαύλων λέγεσθαι **κύριος** καὶ **δεσπότης**, τῶν δ' ἐν προκοπαῖς καὶ βελτιώσεσι **θεός**, τῶν δ' ἀρίστων καὶ τελειοτάτων ἀμφοτέρων, **κύριος** ὁμοῦ καὶ **θεός**. αὐτίκα γέ τοι ἔσχατον ὄρον ἀσεβείας ἰδρυσάμενος τὸν Φαραὼ **κύριον** καὶ **θεόν** τούτου οὐδέποτε προσεῖπεν ἑαυτόν, ἀλλὰ τὸν σοφὸν Μωυσῆν λέγει γάρ· "ἰδοὺ δίδωμί σε **θεόν** Φαραώ" [Ex 7:1], **κύριον** δὲ ὠνόμασε πολλαχοῦ τῶν ὑπ' αὐτοῦ χρησθέντων·

(19). En effet, il veut en toute justice qu'à l'égard des méchants on l'appelle le **Seigneur** et **maître absolu** ; à l'égard de ceux qui sont en progrès et en voie d'amélioration, **Dieu** ; à l'égard des meilleurs et des parfaits, l'un et l'autre à la fois, **Seigneur** et **Dieu**¹. Et de fait, ayant par exemple établi Pharaon comme la limite extrême de l'impiété, il ne s'est jamais déclaré lui-même [son **Seigneur** et] son **Dieu** ; c'est le sage Moïse qu'il a déclaré tel – puisqu'il lui dit : "Vois, je te donne comme **Dieu** à Pharaon" [Ex 7:1] –, mais il prend le nom de **Seigneur** en plusieurs passages de ses oracles.

[Voir aussi, mais moins significatifs, Che 119, Gég 45 et Gai 286]

¹ C'est le "**Seigneur**" qui se montre, car seule une **puissance** peut être accessible à l'homme. Mais la Parole (le Logos), qui est l'interprète de **Dieu**, fait savoir à l'homme parvenu à une certaine étape du progrès mystique que le nom qu'il aura à invoquer n'est plus **Seigneur** mais **Dieu**, nom de la **Puissance** créatrice. Il n'est pas dit qu'elle est vue ; elle est annoncée. En sa **Puissance** royale **l'Être** est plus visible, et en elle l'accès à la bonté du Créateur se révèle. La Loi qui châtie conduit au seuil où se fait entendre la promesse de la loi d'Amour. Les âmes parfaites comprennent l'ensemble de cette économie divine ; aussi **l'Être** est-il pour elles et **Seigneur** et **Dieu**.

Le mot "κύριος" dans les dictionnaires de grec ancien

Le mot κύριος "Kurios" dans le Lust-Eynikel-Hauspie, A Greek-English Lexicon of the Septuagint (LEH)¹

5410 κύριος

κύριος, ὁ, ὄν⁺ - A 0-0-0-0-2-2

1 Mc 8,30; 4 Mc 1,19

valid, lawful, established [valide, licite, établi] 1 Mc 8,30 ;

κυριώτατος principal, most essential of, most important of [principal, le plus essentiel de, le plus important de] 4 Mc 1,19

κύριος, -ου⁺ - N2M 1903-2443-2047-1326-872-8591

Gn 2,8.15.16.18.22

Lord (designating God) [Seigneur (désignant Dieu)] Is 40,5;

master, lord [maître, seigneur] (opp. of δοῦλος) [opp. à esclave] Jg 19,11 ;

lord [seigneur] (of husband) [mari] Gn 18,12; id. (of father) [père] Gn 31,35;

my lord, sir [monseigneur, monsieur] Gn 23,6 ;

owner [propriétaire] Ex 21,29 ;

κύριε πάτερ. Lord father (as terms of respect) [Seigneur père (en termes de respect)] Sir 23,1 ;

ὁ κύριος τῆς οἰκίας. master of the house, head of the family [maître de maison, chef de famille] Ex 22,7 ;

κύριος ὁ Θεός. the Lord God [le Seigneur Dieu] Gn 2,8 ;

κύριος κύριος. the Lord God (rendition of יהוה אֱלֹהִים) [le Seigneur Dieu (pour rendre יהוה אֱלֹהִים) Ez 20,39

*Dn^{LXX} πρόσταγμα τῇ γῇ ordinance for the world [ordonnance pour le monde] ? corr. πρόσταγμα πᾶσι for [pour] MT דְּבַר יְהוָה word of the Lord [parole du Seigneur] (TH TH transcription of יהוה), cpr. λόγος κυρίου DnTh 9,2 ;

*Nm 31,3 ἔναντι κυρίου. before the Lord [devant le Seigneur] - לִפְנֵי יְהוָה for [pour] MT לִפְנֵי יְהוָה and they will be [et ils seront], or [ou] לְצַבָּאוֹת before the Lord [devant le Seigneur] for [pour] MT לְצַבָּא for an army, for war [pour une armée, pour la guerre] ;

*Dt 32,4 κύριος the Lord [le Seigneur] - יהוה ? for [pour] MT הוּא he [lui, il] ;

*1 Sm 17,32 τοῦ κυρίου μου. of my lord [de mon seigneur] - אֲדֹנָי for [pour] MT אִדָּם of man [d'un homme] ? ;

Cf. BAUDISSIN 1929, 1-602.1-316.1-710.1-228 ; BICKERMAN 1976, 159-160 ; CERFAUX 1931^a= 1954, 113-136; 1931^b=1954, 137-172; 1957, col. 200-228 ; HAGEDORN 1980, 165-177 ; HANHART 1967, 38-64 (esp. 57-63) ; HARL 1986^a, 47.49-52. 67.169.205.265 ; HORSLEY 1989, 74 ; KILPATRICK 1968=1990, 207-212; 1973=1990, 216-222 ; LE BOULLUEC 1989, 41.338-339. 377-378 ; LEE, J. 1983, 83 ; LLEWELYN 1992, 176 (n. 193) ; LUST 1968, 482-488; 1996, 138-145 ; MONTEVECCHI 1957^a, 48-49 ; PIETERSMA 1984, 85-101 ; SPICQ 1982, 415-424 ; SUÑOL 1965, 39-54 ; WALTERS 1973, 40.61.110.142.160.249.251.259.260.316 ; WEVERS 1990, 30.70.73.97.100. 118.141.206.305. 308.312.346.367.384.389.552.557; 1993, 391 ; → NIDNTT; TWNT

Légende : ⁺ (ajouté au lemme) = ce mot est aussi attesté dans le NT

* (devant une référence) indique une différence entre les textes grec et hébreu avec la correction possible

- (devant un mot hébreu) : le traducteur a sans doute lu ou voulu lire ce mot à la place de celui du texte massorétique

Abréviations grammaticales :

A = Adjectif ;

N2M = Nom, 2° déclinaison, Masculin

¹ J. LUST, E. EYNIKEL, K. HAUSPIE, *Greek – English – Lexicon of the Septuagint*, (Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1992). Les mots en traduction française [ajoutés entre crochets] sont faits avec Google Translate.

Le mot κύριος "Kurios" dans la langue grecque classique
(d'après "Le" BAILLY¹ (Dictionnaire Grec-Français))

κύριος ["kurios"] -α, -ov [ō] : qui a autorité ou plein pouvoir, d'où :

A. En parlant de personnes :

- I. **Qui est maître de, génitif.** Pindare *Pythiques* 2,106, etc. ; Eschyle *Agamemnon* 878 ; Platon *Les Lois* 700 d, etc. ; θανάτου, Platon *Critias* 120 d, qui a le droit de vie et de mort ;
 - avec l'infinif Eschyle *Agamemnon* 104 ; Thucydide 4,18 ; κύριος ἀπολέσαι, σῶσαι δ' ἄκυρος, And. 30,12, tout-puissant pour perdre, impuissant pour sauver ;
 - ou avec un participe : κύριος ἦν πράσσων Ταῦτα, Thucydide 8,51, il était maître d'agir ainsi ; πριαμένους ἢ πωλοῦντας κυρίους εἶναι, Thucydide 5,34, être maîtres d'acheter et de vendre ; cf. Polybe 6,37,8, etc. ;
 - absolu : qui est le maître, qui a plein pouvoir, Platon *République* 429 b ; Aristote *Rhétorique* 2,24,9 ;
 - p. suite qui est le maître de, celui qu'une chose regarde, Sophocle *Ajax* 734, propre à, Sophocle *Oedipe Roi* 1453.

II. substantif ὁ κύριος :

1. maître, souverain, Eschyle *Les Choéphores* 658 ; Sophocle *Ajax* 734 ; *Oedipe Roi* 288, etc. en parlant des dieux ;
 - dans les Livres saints et les écrivains ecclésiastiques : le Seigneur, Dieu, LXX : *Isaïe* 32,2² ;
 2. à Rome, l'empereur, NT : *Ac* 25:26.
 3. maître de maison, chef de famille, Plutarque *Morales* 271 d ;
 - surtout au vocatif, titre honorifique de politesse "seigneur", "maître", analogue à notre "Monsieur", NT *Jn* 12:21, etc. ;
 - ἡ κυρία, maîtresse de maison, dame, Philémon (*Comique fragments* 4,65) ; Epictète *Enchiridion* 40 ;
 - au vocatif "maîtresse, Madame", Dion Cassius 48,44.
 4. maître d'esclaves ou de domestiques, Aristophane *Plutus* 6 ; Ant. 120,1, etc. ; Aristote *Politique* 2,9,4 ; ὁ κύριος τινος, Euripide *Andromaque* 558, le maître de qqn.
 5. tuteur, curateur, Démosthène 1054,18, etc. ; Isée 59,26, etc.

B. en parlant de choses : qui est dominant, d'où :

1. qui a pleine autorité ;
 - substantif ἡ κυρία, pouvoir, autorité, LXX : *Isaïe* 40:10 ; Polybe 6,2,5, etc. ;
 - τὸ κύριον, Aristote *Politique* 3,10,1, le pouvoir dirigeant (dans un Etat) ;
 - τὰ κύρια, Démosthène 424,11, les autorités.
 2. qui a sa force propre :
 - κυρία ἐκκλησία, Aristophane *Acharnenses* 19, l'assemblée par excellence, régulière, ordinaire, par opposition à σύγκλητος, celle où l'on vient par convocation ;
 - κύριος νόμος, Démosthène 700,8, loi en vigueur ;
 - κύριοι δίκαι, Euripides *Les Héraclides*. 143, jugements qui ont force de loi ;
 - κύρια συνθήκαι, Lysias 150,35, conventions qui ont toute leur force, c.à.d. ratifiées, confirmées ;
 - particulièrement en parlant du temps, fixé, marqué :
 - ἡ κύρια ἡμέρη, Hérodote. 5,50,93, le jour marqué ; ἐν ἡμέρᾳ, Eschyle *Les Suppliants* 732, au jour fixé ; cf. κύριος μῆν, Pindare *Olympiques* 6,52, le mois marqué (celui de l'accouchement) ; τὸ κύριον, Eschyle *Agamemnon* 766, le moment décisif ; ἡ κυρία, Démosthène 511,22, le jour décisif, le terme, c.à.d. le jour du jugement ou du paiement.
 3. par suite, capital, principal, le plus important, Platon *Convivium (le banquet)* 218 d, etc. ; Aristote *Histoire des Animaux* 3,2, etc.
 - joint à μέγιστος, Platon *Le Sophiste* 230 d ; Plutarque *Camille* 21 ;
 - à πρῶτος, Théophraste *des Causes des Plantes* 1,1,1 ;
 - τὸ κυριώτατον, Attique. le point principal, le plus important.

C. terme de grammaire ou de rhétorique :

1. κύριον ὄνομα =
 - mot employé au sens propre, par opposition à l'expression figurée, τροπική φράσις, Denys d'Halicarnasse *Lysias* 3 ;
 - ou mot courant ordinaire, par opposition à la γλῶττα, le mot insigne, rare, Aristote *Poétique* 21,4 ; 22,19 sq ; *Rhétorique* 3,2.
 2. mot ou nom s'appliquant proprement à une personne, d'où nom propre, Plutarque *Morales* 747 c ; Hérodien 7,5,19.
 [+ Comparatif : -ώτερος et + Superlatif : -ώτατος.]³

¹ A. BAILLY, *Dictionnaire Grec – Français, édition revue par L. SÉCHAN et P. CHANTERAINÉ*, (Librairie Hachette, Paris 1950 ; 26ème édition 1963).

² La référence semble erronée ; il faudrait lire plutôt Is 33:2.

³ Pour le comparatif et le superlatif, les références littéraires données dans le Bailly (dont aucune n'est de la LXX ou de Philon) ne sont pas énumérées ici.

**Les 75 occurrences de l'expression κύριος ὁ θεός
chez Philon avec la correspondance dans la LXX**

74 fois = LXX κύριος ὁ θεός

1 fois = LXX [--] ὁ θεός (en Lin 169, citant Ge 1:26)

dans LXX	Référence LXX	Référence chez Philon	Nb	
= κύριος ὁ θεός	Ge 2 ^{15.16.18}	Leg 1: 53, 88 ; 90 ; Leg 2:1 ;	4	36
	Ge 3 ^{1.8b.9.14.23}	Leg 2:53, 71, 106 ; Leg 3:1 ; 49 ; 65, 107 ; Leg 1:96 ;	8	
	Ge 4 ^{15b.26b}	Fug 60, Pot 177 ; 138, 139 ;	4	
	Ge 5 ^{29c}	Pot 121, 122 ;	2	
	Ge 6 ^{3a.5b.8. 22}	Gig 19 ; Lin 24, Imm 20, 86 ; 104 ; Leg 3:77 ; Leg 1:95 ;	7	
	Ge 8 ¹⁵	Qge 2:48 ;	1	
	Ge 9 ²⁶	Sob 51 ; 58 ;	2	
	Ge 24 ⁷	Leg 3:42 ;	1	
	Ge 27 ²⁰	Sac 64, Imm 92, Ebr 120, Fug 169 ;	4	
	Ge 28 ¹³	Som 1:159, 166, 173 ;	3	
	Ex 3 ^{15a}	Mut 12 ;	1	5
	Ex 8 ²²	Fug 18 ;	1	
	Ex 13 ¹¹	Sac 89 ;	1	
	Ex 20 ² (ou 20 ⁵)	Mut 23 ;	1	
	Ex 23 ¹⁹	Sac 72 ;	1	
	Le 18 ^{2.4.5}	Cng 86, 86, 86 ;	3	6
	Le 19 ^{10 à 37}	Pla 137 ;	1	
	Le 19 ^{23.25}	Pla 95, 95 ;	2	
	Nb 27 ¹⁶	Pos 67 ; Agr 44 ; Vir 58 ;	3	3
	De 1 ³¹ (ou 8 ⁵ ?)	Som 1:237 ? ;	-	
	De 4 ^{1.4.7.29}	Mut 23 ; Fug 56 ; Mig 56 ; Fug 142 ;	4	24
	De 6 ¹⁰	Fug 175 ;	1	
	De 8 ^{2.5.14.18}	Cng 170 ; Som 1:237, Qge 1:55 ; Sac 55 ; 56 ;	5	
	De 10 ²⁰ ¹	Mig 132 ;	1	
	De 12 ^{5a.28b}	Som 1:62 ; Mut 42 ;	2	
	De 13 ⁵	Mig 131 ;	1	
	De 14 ^{1a}	Lin 145, Spe 1:318 ;	2	
	De 16 ^{16.21}	Leg 3:11 ; Leg 1:48 ;	2	
	De 20 ¹	Agr 78, Mig 62 ;	2	
	De 25 ¹⁵	Her 162 ;	1	
	De 29 ²⁸	Che 16 ;	1	
	De 30 ^{9b.20}	Som 2:175 ; Fug 58 (+ Pos 69 ?) ² ;	2	
	= [--] ὁ θεός ³		1	1
		Ge 1 ²⁶	Lin 169 ;	1

¹ Il faut ajouter ce cas aux 74 répertoriés par BibleWorks, car, en Mig 132, on lit : "κύριον" [γάρ φησι] "τὸν θεόν σου φοβηθήση, etc." avec une incise de Philon (γάρ φησι) au milieu de la citation de De 10²⁰.

² En Pos 69, sans utiliser l'expression κύριος ὁ θεός, Philon fait clairement allusion à De 30²⁰, où la Septante a ἀγαπᾷν κύριον τὸν θεόν σου [...] ὅτι τοῦτο ἡ ζωὴ σου., et la Bible hébraïque : אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

³ En Lin 169, Philon écrit κύριος ὁ θεός en citant Ge 1²⁶, mais la LXX y a seulement ὁ θεός.

Légende : # = l'expression "kyrios ho theos" y est incomplète ou absente chez Philon

"Kyrios ho theos" dans les citations bibliques de Philon

Référence	Texte Philon	Traduction	Texte LXX	Texte BHS
Ge 1 ₂₆	Lin 169	[-] εἶπε [γάρ φησι] κύριος ὁ θεός	[car dit Moïse] le Seigneur Dieu dit	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
Ge 2 ₁₅	Leg 1:53 , 88	καὶ ἔλαβε κύριος ὁ θεός τὸν ἄνθρωπον	Le Seigneur Dieu prit l'homme	וַיִּקַּח יְהוָה אֶת־הָאָדָם
Ge 2 ₁₆₋₁₇	Leg 1:90	καὶ ἐνετείλατο κύριος ὁ θεός	Et le Seigneur Dieu commanda	וַיִּצַּו יְהוָה אֱלֹהִים
Ge 2 ₁₈	Leg 2:1	καὶ εἶπε κύριος ὁ θεός	Et le Seigneur Dieu dit	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים
Ge 3 ₁	Leg 2:53, 71, 106	ὧν ἐποίησε κύριος ὁ θεός	que le Seigneur Dieu avait créées	אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהִים
Ge 3 _{8b}	Leg 3:1	ἀπὸ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ	de la face du Seigneur Dieu	מִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהִים
Ge 3 ₉	Leg 3:49	καὶ ἐκάλεσε κύριος ὁ θεός	Et le Seigneur Dieu appela	וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים
Ge 3 ₁₄	Leg 3:65, 3:107	καὶ εἶπε κύριος ὁ θεός	Et le Seigneur Dieu dit	וַיֹּאמֶר יְהוָה
Ge 3 ₂₃	Leg 1:96	καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεός	Et le Seigneur Dieu le renvoya	וַיִּשְׁלַחְהוּ יְהוָה אֱלֹהִים
Ge 4 _{15b}	Fug 60, Pot 177	[-] ἔθετο κύριος ὁ θεός σημεῖον	Le Seigneur Dieu mit 1 signe	וַיָּשֶׂם יְהוָה
Ge 4 _{26b}	Pot 138, 139	τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ	le nom du Seigneur Dieu	בְּשֵׁם יְהוָה
Ge 5 _{29c}	Pot 121, 122	τῆς γῆς ἧς κατηράσατο κύριος ὁ θεός	la terre que le Seigneur Dieu a maudite	מִן־הַדְּמָה אֲשֶׁר אָרְרָה יְהוָה :
Ge 6 _{3a}	Gig 19	[-] εἶπε [γάρ φησι] κύριος ὁ θεός	Car, dit Moïse, le Seigneur Dieu dit	וַיֹּאמֶר יְהוָה
Ge 6 ₅	Imm 20, 24	ιδὼν [οὖν φησι] κύριος ὁ θεός	Le Seigneur Dieu donc, dit Moïse, vit	וַיֵּרָא יְהוָה [-]
Ge 6 _{6,7} #	Imm 20 / Lin 24	... ὁ θεός ... ὁ θεός Dieu ... Dieu יְהוָה ... יְהוָה ...
Ge 6 ₈	Imm 86	εὗρε χάριν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ	Noé trouva grâce devant le Seigneur Dieu	וַיֵּרָא מִצָּדָה הַיָּם בְּעֵינֵי יְהוָה
	Imm 104	εὗρε χάριν [παρὰ] κυρίῳ τῷ θεῷ	Noé trouva grâce auprès du Seigneur Dieu	εὗρεν χάριν [ἐναντίον] κυρίου τοῦ θεοῦ
	Leg 3:77 (?)	Νῶε χάριν εὗρεν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ	Noé trouva grâce devant le Seigneur Dieu	(פנ"ל)
			(idem)	(פנ"ל)
Ge 6 ₂₂	Leg 1:95	[-] ἐνετείλατο [γὰρ] κύριος ὁ θεός	car le Seigneur Dieu commanda	אֲשֶׁר צִוָּה אֱתוֹ אֱלֹהִים
Ge 8 ₁₅	Qge 2:48	[-] εἶπεν [γὰρ] κύριος ὁ θεός τῷ Νῶε	car le Seigneur Dieu dit à Noé	וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ
Ge 8 _{21a} #	Cng 115	[-] ὡσφράνθη κύριος [-]	Le Seigneur respira	וַיִּרְחַח יְהוָה
Ge 9 ₂₆	Sob 51	εὐλογητός κύριος ὁ θεός Σῆμ	Béni soit le Seigneur, le Dieu de Sem	בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי שָׁם
	Sob 58	εὐλογημένος κύριος ὁ θεός Σῆμ	(idem)	(פנ"ל)
Ge 11 _{9b} #	Lin 1	... κύριος [-] le Seigneur ...	[-] ... יְהוָה ...
Ge 24 ₇	Leg 3:42	κύριος ὁ θεός τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ θεός τῆς γῆς	le Seigneur, le Dieu du ciel et le Dieu de la terre	יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם [-]
Ge 27 ₂₀	Sac 64 ² (+ 3)	ὁ παρέδωκε κύριος ὁ θεός		כִּי הִקְרָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
Ge 28 ₁₃	Som 1:3 #	ἐγὼ εἰμι ³ [-] ^C ὁ θεός Ἀβραάμ ... καὶ ὁ θεός Ἰσαάκ	Je suis le Dieu d'Abraham ... et le Dieu d'Isaac	אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אִיד וְאֱלֹהֵי יִצְחָק
	+ [159], [166], [173]	ἐγὼ κύριος ὁ θεός Ἀβραάμ ...	Je suis le Seigneur, le Dieu d'Abraham	אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם ...

¹ (פנ"ל) = abréviation pour "כְּנִזְכָּר לְעֵיל" = "comme mentionné plus haut" (ou "cf. ci-dessus").

² Ge 27₂₀ est cité aussi en Imm 92 et Ebr 120.

³ En Ge 28₁₃ et très souvent dans le Pentateuque (cf. ci-dessous), on trouve les formules ἐγὼ κύριος et ἐγὼ εἰμι κύριος ; il vaudrait mieux toujours traduire de la même façon, par exemple la 1ère par "c'est moi (qui suis) le Seigneur" et la seconde par "Je suis le Seigneur" ; mais cette exigence n'est pas toujours respectée dans ce document. Voir aussi la remarque ^c à la fin de ce tableau.

¹ Philon ajoute au mot la précision suivante : *τῶν τριῶν φύσεων, διδασκαλίας, τελειότητος, ἀσκήσεως, ὧν σύμβολα* ("des 3 natures, l'enseignement, la perfection, l'entraînement, dont les symboles,") et il continue la citation à sa façon : "Abraham, Isaac et Jacob, sont inscrits [dans la Loi] ; car, dit-il, c'est là mon nom pour les siècles".

Référence

Texte Philon

Traduction

Texte LXX

Texte BHS

De 8 ₂	Cng 170	τὴν ὁδὸν ἣν ἡγαγέ σε κύριος ὁ θεός [-]	la route par laquelle le Seigneur ton Dieu t'a mené	τὴν ὁδὸν ἣν ἡγαγέν σε κύριος ὁ θεός σου	אַתְּ-כִלְהָרָךְ אֲשֶׁר הִלִּיכָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
De 8 _{3c}		... διὰ στόματος θεοῦ	par la bouche de Dieu	... διὰ στόματος θεοῦ [ζήσεται ὁ ἄνθρωπος]	כִּי עַל-כִּלְמוֹצָא פִּי-יְהוָה יִזְחַק הָאֱלֹהִים
De 8 ₅	Som 1:237 + Qge 1:55	[-] παιδεύσει σε κύριος ὁ θεός [-] ὡς εἰ τις παιδεύσειαν ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ	Le Seigneur Dieu t'instruira comme 1 homme instruirait son Fils	ὡς εἰ τις παιδεύσαι ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ [οὕτως] κύριος ὁ θεός σου παιδεύσει σε	כְּאִשֶּׁר יִסְפֵּר אִישׁ אֶת-בְּנוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִסְפָּרָךְ :
De 8 ₁₄	Sac 55	καὶ ἐπιλάθῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου	et n'oublie pas le Seigneur ton Dieu	καὶ ἐπιλάθῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου	וְשָׁכַחְתָּ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
De 8 ₁₈	Sac 56	[μνεία] μνησθήσῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου	souviens-toi toujours du Seigneur ton Dieu	[-] μνησθήσῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου	וְזָכַרְתָּ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
De 10 ₁₇ [#]	Lin 173	[-] κύριε, [-] κύριε [- -], [βασιλεῦ] [- -] τῶν θεῶν []]	Ô Seigneur, Seigneur, Roi des dieux	ὁ γὰρ κύριος ὁ θεός ὑμῶν, οὗτος θεός τῶν θεῶν καὶ κύριος τῶν κυρίων	כִּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֵדֵנִי הָאֱדֹנִים
De 10 ₁₇ ?	Spe 1:307	[-] θεῶν [ἐστὶ θεός], [...], [- -], [- -] μέγας [τέ ἐστιν ὢν] ὄντως καὶ ἰσχυρὸς	... des dieux [il est le Dieu] ... réelle ^{ment} existant, Il est grand et puissant	[οὗτος θεός τῶν] θεῶν [καὶ κύριος τῶν κυρίων], [ὁ θεός ὁ] μέγας [Ø] καὶ ἰσχυρὸς	הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֵדֵנִי הָאֱדֹנִים הָאֱלֹהִים הַגָּדוֹל הַגָּבֹר וְהַנּוֹרָא
De 10 ₂₀	Mig 132 ¹	κύριον τὸν θεόν σου φοβηθήσῃ	Tu craindras le Seigneur ton Dieu	κύριον τὸν θεόν σου φοβηθήσῃ	אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִירָא
De 12 _{5a}	Som 1:62	ὃν ἂν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός [-]	que le Seigneur Dieu choisira	ὃν ἂν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός ὑμῶν	[הַמְלֹחַם] אֲשֶׁר-יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
De 12 _{28b}	Mut 42	... ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ σου	... devant le Seigneur ton Dieu	τὸ ἄρεστον ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου	וְהִישָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
De 13 ₅	Mig 131	ὁπίσω κυρίου τοῦ θεοῦ σου πορεύσῃ	à la suite du Seigneur ton Dieu tu marcheras	ὁπίσω κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν πορεύεσθε	אַחֲרֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם תֵּלְכוּ
De 14 _{1a}	Lin 145, Spe 1:318	υἱοὶ ἐστε κυρίου τοῦ θεοῦ	vs êtes les fils du Seigneur votre Dieu	υἱοὶ ἐστε κυρίου τοῦ θεοῦ	בְּנִים אַתֶּם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
De 16 ₁₆ ²	Leg 3:11	ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ	devant le Seigneur, le Dieu d'Israël	ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου	אֶת-פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
De 16 ₂₁	Leg 1:48	παρὰ τὸ θυσιαστήριον κυρίου τοῦ θεοῦ σου	près de l'autel du Seigneur ton Dieu	παρὰ τὸ θυσιαστήριον κυρίου τοῦ θεοῦ σου	אֶצְלָם מִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
De 20 ₁	Agr 78, Mig 62	ὅτι κύριος ὁ θεός [-] μετὰ σοῦ	car le Seigneur ton Dieu, est avec toi	ὅτι κύριος ὁ θεός [σου] μετὰ σοῦ	כִּי-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ
De 25 ₁₅	Her 162	τῆς γῆς, ἧς κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι	la terre que le Seigneur ton Dieu te donne	τῆς γῆς ἧς κύριος ὁ θεός σου δίδωσίν σοι	הָאֲדָמָה אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן-לְךָ
De 25 ₁₆ [#]	Her 162	ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ [-]	car abomination pour le Seigneur	ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σου	כִּי תוֹעֵבָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
De 29 ₂₈	Che 16	τὰ κρυπτά κυρίῳ τῷ θεῷ [-],	ce qui est caché est pour le Seigneur Dieu	τὰ κρυπτά κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν	הַנְּסֻתֹת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
De 30 _{9b}	Som 2:175	ἐπιστρέψει κύριος ὁ θεός σου εὐφρανθῆναι	le Seigneur ton Dieu se remettra à se réjouir	ἐπιστρέψει κύριος ὁ θεός σου εὐφρανθῆναι	יָשׁוּב יְהוָה שׁוּשׁ
De 30 _{10a} [#]	Som 2:175	ἐὰν εἰσακούσῃς τῆς φωνῆς [αὐτοῦ],	si tu écoutes sa voix	ἐὰν εἰσακούσῃς τῆς φωνῆς [κυρίου τοῦ θεοῦ σου]	כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
De 30 ₂₀	Fug 58 (Pos 69 ?)	ἀγαπᾷν κύριον τὸν θεόν σου	aimer le Seigneur ton Dieu	ἀγαπᾷν κύριον τὸν θεόν σου	אֶהְבֶּה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

citations sans l'expression "Kyrios ho theos"

Ge 1 ₃	Som 1:75	εἶπε [γάρ φησιν] ὁ θεός	[car, dit Moïse,] Dieu dit	καὶ εἶπεν ὁ θεός	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
Ge 1 ₂₇	Her 56	κατὰ τὴν εἰκόνα	selon l'image	κατ' εἰκόνα [θεοῦ]	בְּצֶלֶם אֱלֹהִים
Ge 3 ₂₂	Lin 169, Qge 1:55	[-] εἶπεν ὁ θεός	Dieu dit	καὶ εἶπεν ὁ θεός	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים
Ge 4 ₃	Sac 52	θυσίαν τῷ κυρίῳ	en sacrifice au Seigneur	θυσίαν τῷ κυρίῳ	מִנְחָה יְהוָה
Ge 6 _{6,7} [#]	Imm 20 / Lin 24	... ὁ θεός ... ὁ θεός Dieu ... Dieu ὁ θεός ... ὁ θεός יְהוָה ... יְהוָה ...
Ge 11 _{5a,9}	Lin 1 (2x)	... κύριος ... κύριος le Seigneur ... le Seigneur κύριος ... κύριος יְהוָה ... יְהוָה ...
Ge 11 _{9b} [#]		... κύριος [] le Seigneur κύριος ὁ θεός יְהוָה ... [] ...
Ge 12 ₁	Mig 1 (+Her 277)	καὶ εἶπε κύριος	et le Seigneur dit	καὶ εἶπεν κύριος	וַיֹּאמֶר יְהוָה

¹ Il faut ajouter ce cas aux 74 répertoriés, car, en Mig 132, on lit : "κύριον" [γάρ φησι] "τὸν θεόν σου φοβηθήσῃ, etc." avec une incise de Philon (γάρ φησι) au milieu de la citation de De 10₂₀.

² Et non pas De 15₁₆, comme l'indique par erreur l'édition de Colson et Whitaker..

Référence

Texte Philon

Traduction

Texte LXX

Texte BHS

Ge 12 ₄	Mig 127, 129	καθάπερ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος ¹	comme lui avait dit le Seigneur	καθάπερ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος	כְּאִשֶּׁר דִּבֶּר אֱלֹהִי יְהוָה
Ge 15 ₈	Her 100	δέσποτα [-], κατὰ τί γνώσομαι,	Maître, à quoi connaîtrai-je	δέσποτα κύριε κατὰ τί γνώσομαι	אֲדַגֵּי יְהוָה בְּמָה אֲדַע כִּי אֵיךְ שְׂנֵה :
Ge 15 ₁₈	Her 313	διέθετο κύριος τῷ Ἀβραάμ διαθήκη	le Seign ^{eur} établit l'engage ^{ment} à l'égard d'Abraham	διέθετο κύριος τῷ Ἀβραμ διαθήκη	יְהוָה אֶת-אַבְרָהָם בְּרִית
Ge 16 ₂	Cng 1 +12 +13	συνέκλεισέ με κύριος	le Seigneur m'a fermée	συνέκλεισέν με κύριος	עֲצָרְנִי יְהוָה
Ge 16 _{7-8a}	Fug 1 +119 +177	ἄγγελος κυρίου ... ἄγγελος κυρίου	l'ange du Seign ^{eur} ... l'ange du Seign ^{eur}	ἄγγελος κυρίου ... ἄγγελος κυρίου	לֹאֲדָר יְהוָה ... [-] ...
Ge 16 _{8c}	Fug 1	ἀπὸ προσώπου Σάρας τῆς κυρίας μου	loin de la face de Sara, ma maîtresse	ἀπὸ προσώπου Σαρὰς τῆς κυρίας μου	מִפְנֵי שָׂרִי אֲבִרְתִּי
Ge 16 _{9a}	Fug 1	ἄγγελος κυρίου	l'ange du Seign ^{eur}	ἄγγελος κυρίου	מֵלֶאכֶּד יְהוָה
Ge 16 _{9a}	Fug 1	πρὸς τὴν κυρίαν σου	près de ta maîtresse	πρὸς τὴν κυρίαν σου	אֶל-אֲבִרְתִּי
Ge 16 ₁₁	Fug 1	ἄγγελος κυρίου	l'ange du Seign ^{eur}	ἄγγελος κυρίου	מֵלֶאכֶּד יְהוָה
Ge 16 ₁₂	Fug 1	ὅτι ἐπήκουσε κύριος	car le Seigneur a écouté	ὅτι ἐπήκουσεν κύριος	כִּי-שָׁמַע יְהוָה
Ge 17 ₁	Mut 1	καὶ ὤφθη κύριος τῷ Ἀβραάμ	le Seigneur se montra à Abraham	καὶ ὤφθη κύριος τῷ Ἀβραμ	וַיֵּרָא יְהוָה אֶל-אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו
	Mut 1 + div/ ²	καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐγὼ εἰμι ² ὁ θεός σου	et lui dit : C'est moi ton Dieu	καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐγὼ εἰμι ὁ θεός σου	וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי אֵל שְׁדֵי
	Mut 17	λέγεται "ὤφθη" οὐ τὸ ὄν, ἀλλὰ κύριος	il est dit non pas l'Être, mais le Seign ^{eur}	καὶ ὤφθη κύριος	וַיֵּרָא יְהוָה
	Mut 18	ἐγὼ εἰμι [-] θεός σός	Je suis ton Dieu	ἐγὼ εἰμι ὁ θεός σου	אֲנִי אֵל שְׁדֵי
Ge 17 ₁ ^A	Dec 38	ἐγὼ εἰμι ὁ θεός σός	(idem)	(idem)	(פנ"ל)
Ge 17 ₂₂ ^B	Mut 270	[-] ἀνέβη [κύριος] ἀπὸ Ἀβραάμ	le Seign ^{eur} remonta d'auprès d'Abraham	καὶ ἀνέβη [ὁ θεός] ἀπὸ Ἀβραμ	וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַד אֲבְרָהָם
Ge 18 ₂₂	Leg 3:9 / Che 18	ἦν ἐσθικῶς ἐνώπιον κυρίου	se tenait encore devant le Seigneur	ἦν ἐσθικῶς ἐναντίον κυρίου	עָמַד לִפְנֵי יְהוָה
	Pos 27	ἐσθῶς ἦν ἐναντι κυρίου	se tenait devant le Seigneur	(idem)	(פנ"ל)
Ge 18 ₃₃	Som 1:70	ἀπῆλθε [-] κύριος	Le Seigneur s'éloigna	ἀπῆλθεν δὲ κύριος	וַיִּלָּךְ יְהוָה
Ge 19 ₂₄	Som 1:85 (Qge 4:51)	καὶ κύριος ³ ἔβρεξεν	et le Seigneur fit pleuvoir	καὶ κύριος ἔβρεξεν	וַיַּהֲרֵה הַמָּטָר
Ge 21 ₆	Mut 137	γέλωτά μοι ἐποίησεν ὁ κύριος	Le Seigneur a créé pour moi un rire	γέλωτά μοι ἐποίησεν κύριος	צַחֲקַע עָשָׂה לִי אֱלֹהִים
Ge 21 ₃₃	Pla 73 (+ Pla 85)	καὶ ἐπικαλέσαι [-] τὸ ὄνομα κυρίου θεός αἰώνιος	et il invoqua le nom du Seigneur, Dieu éternel	καὶ ἐπεκαλέσατο ἐκεῖ τὸ ὄνομα κυρίου θεός αἰώνιος	וַיִּקְרָא-שָׁם בְּשֵׁם יְהוָה אֵל עוֹלָם
Ge 22 ₁₁	Som 1:195	[-] ἐκάλεσεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου	un ange du Seigneur l'appela	καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου	וַיִּקְרָא אֵלָיו מֵלֶאכֶּד יְהוָה
Ge 24 ₁	Sob 17	καὶ κύριος εὐλόγησε τὸν Ἀβραάμ	et le Seigneur bénit Abraham	καὶ κύριος εὐλόγησεν τὸν Ἀβραμ	וַיְהִי בֵּרֶךְ אֶת-אַבְרָהָם
Ge 28 ₁₆	Som 1:183, (185)	ὅτι ἔστι κύριος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ	que le Seigneur est en ce lieu	ὅτι ἔστιν κύριος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ	אֲכֹל יֵשׁ יְהוָה בְּמָקוֹם הַזֶּה
Ge 28 ₂₁	Pla 90	καὶ ἔσται κύριος ἐμοὶ εἰς θεόν	et le Seign ^{eur} sera pour moi comme Dieu	καὶ ἔσται μοι κύριος εἰς θεόν	וְהָיָה יְהוָה לִי לֵאלֹהִים
Ge 29 ₃₁ ^D	Leg 3:180, Her 51	ιδὼν γὰρ κύριος, ὅτι ...	car le Seigneur, voyant que	ιδὼν δὲ κύριος ὅτι ...	וַיֵּרָא יְהוָה כִּי
Ge 30 ₂₄	Pos 179	προσθέτω μοι ὁ θεός υἱὸν ἕτερον	Que Dieu m'accorde un autre fils	προσθέτω ὁ θεός μοι υἱὸν ἕτερον	יִסַּף יְהוָה לִי בֶן-אֲחֵר :
Ge 38 ₇	Leg 3:74, (+71)	ἐναντι κυρίου, [...] ὁ θεός	aux yeux du Seigneur, et Dieu	ἐναντίον κυρίου [...] ὁ θεός	בְּעֵיני יְהוָה [וַיִּמְתְּהוּ] יְהוָה
Ge 49 ₁₈	Leg 2:94 +Agr 94	τὴν σωτηρίαν περιμένων κυρίου	en attendant le salut du Seigneur	τὴν σωτηρίαν περιμένω κυρίου	לְיִשְׁוּעָתְךָ קִנִּיתִי יְהוָה

¹ En Mig 129, Philon commente sa citation de Ge 12₄ en disant τοῦτο δὲ ἐστὶ τοιοῦτον· ὥς λαλεῖ ὁ θεός ... ("et cela signifie : comme Dieu parle..."). Cela montre que Philon considère que les mots κύριος et θεός comme significativement équivalents.

² C'est la LXX qui traduit parfois comm ici (en Ge 17₁) le seul pronom personnel יָנִי par l'expression conjuguée ἐγὼ εἰμι qui se trouve au cœur de la formulation du nom de Dieu en Ex 3₁₄. La LXX utilise cette formulation (ἐγὼ εἰμι ὁ θεός σου) chaque fois que la BHS a la formule יְהוָה אֵל שְׁדֵי ; ce cas se retrouve chez Philon en Gig 63, Mut 1, 15, 17, 18s., Dec 38. Noter qu'en Ge 35₁₁, l'expression de la BHS יְהוָה אֵל שְׁדֵי (sans traits d'union) est traduite "ἐγὼ ὁ θεός σου" dans la LXX, comme la cite Philon en Mut 23 ; et Jb 13₃ (ἐγὼ πρὸς κύριον) n'est jamais cité par Philon.

³ En Qge 4:51, est cité ce même extrait de Ge 19₂₃₋₂₄, mais le logiciel BibleWorks 9 considère qu'ici (et ici seulement †) le mot Κύριος est un nom propre (et non pas un nom commun).

Référence

Texte Philon

Traduction

Texte LXX

Texte BHS

Ex 3 ₄	Som 1:194	ὡς γὰρ εἶδε [φησὶν] [-] ὅτι ... ἐκάλεσεν αὐτὸν κύριος ἐκ τοῦ βάτου	car [dit Moïse] lorsqu'il il vit que ... le Seigneur l'appela du buisson	ὡς δὲ εἶδεν κύριος ὅτι ... ἐκάλεσεν αὐτὸν κύριος ἐκ τοῦ βάτου	וַיֵּרָא יְהוָה בִּי [כִּרְאֹת] וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסִּבֵּה
Ex 3 ₁₄	Pot 160 ^{1H}	ἐγὼ εἰμι ὁ ὢν	"Je suis Celui qui est"	ἐγὼ εἰμι ὁ ὢν	אֲנִי אֲשֶׁר אֲהִיָּה
Ex 4 _{1b-2a}	Leg 2:88	οὐκ ὤπται σοι ὁ θεός καὶ εἶπε κύριος Μωϋσεῖ·	Dieu ne s'est pas fait voir à toi ... Et le Seigneur dit à Moïse	ὅτι οὐκ ὤπται σοι ὁ θεός ... εἶπεν δὲ αὐτῷ κύριος	לֹא-נִרְאָה אֵלָיו יְהוָה [--] : וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה
Ex 5 ₂	Ebr 19, 77	οὐκ οἶδα τὸν κύριον	Je ne connais pas le Seigneur	οὐκ οἶδα τὸν κύριον	לֹא יָדַעְתִּי אֶת-יְהוָה
Ex 6 ₃	Mut 13	[-] ὥφθην πρὸς ... θεὸς ὢν αὐτῶν, καὶ τὸ ὄνομά μου κύριον οὐκ ἐδήλωσα αὐτοῖς	je me suis fait voir à... comme étant leur Dieu. mais mon nom Seigneur je ne le leur ai pas révélé	καὶ ὥφθην πρὸς ... θεὸς ὢν αὐτῶν καὶ τὸ ὄνομά μου κύριος οὐκ ἐδήλωσα αὐτοῖς	וְאֵלָּא [...] בְּאֵל שַׁדַּי וַיִּשְׁמִי יְהוָה לֹא נִודַעְתִּי לָהֶם
Ex 6 ₂₉	Mut 20	[-] ἐλάλησε κύριος [...] ἐγὼ κύριος,	le Seign ^{eur} parla à... Je suis le Seign ^{eur}	καὶ ἐλάλησεν κύριος [...] ἐγὼ κύριος·	וַיַּדְבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר אֲנִי יְהוָה
Ex 7 ₁₇	Mut 20	τάδε λέγει κύριος	Voici ce que dit le Seigneur	τάδε λέγει κύριος	כֹּה אָמַר יְהוָה
Ex 9 ₂₉	Mut 21 (cf Ebr 101)	ὅταν ἐξέλθω [...] πρὸς κύριον, [...] ἵνα γνῶς, ὅτι [-] κυρίου ἡ γῆ,	Une fois sorti ... vers le Seigneur afin que tu connaisses que la terre est au Seign ^{eur}	ὡς ἂν ἐξέλθω [...] πρὸς κύριον, [...] ἵνα γνῶς ὅτι τοῦ κυρίου ἡ γῆ	כַּצֵּאתִי [...] אֶל-יְהוָה [...] לִמְעַן תֵּדַע כִּי לַיהוָה הָאָרֶץ
Ex 9 ₃₀	Mut 21	ὅτι οὐδέπω πεφοβήσθε τὸν κύριον	que vous n'avez pas encore la crainte du Seign ^{eur}	ὅτι οὐδέπω πεφοβήσθε τὸν κύριον.	בִּי טָרֵם תִּירָאוּן מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים
Ex 13 ₁	Her 117	εἶπεν [φησὶν] [-] κύριος πρὸς Μωϋσῆν	[il est dit] : Le Seigneur dit à Moïse	εἶπεν δὲ κύριος πρὸς Μωϋσῆν	וַיַּדְבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה
Ex 13 _{12a}	Sac 102-3	παντὸς διανοίγοντος μήτραν τὰ ἀρσενικά τῷ κυρίῳ	tout [être] qui ouvre la matrice, les mâles, [appartient] au Seigneur	πάν διανοίγον μήτραν τὰ ἀρσενικά τῷ κυρίῳ	וְהַעֲבֹרֶת כָּל-פֶּטֶר-רֶחֶם לַיהוָה
Ex 13 _{12b}	Sac 104	ὅσα ἂν γένηται σοι τὰ ἀρσενικά [-] τῷ κυρίῳ	tous ceux qui te seront engendrés, les mâles, [appartiennent] au Seigneur	ὅσα ἂν γένηται σοι τὰ ἀρσενικά ἀγιάσεις τῷ κυρίῳ	אֲשֶׁר יְהוָה לֹךְ הַזְכָּרִים לַיהוָה
Ex 14 _{13b}	Che 130	ὁρᾶτε τὴν σωτηρίαν τὴν παρὰ τοῦ κυρίου	voyez le salut qui vient du Seigneur	ὁρᾶτε τὴν σωτηρίαν τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ	וּרְאוּ אֶת-יְשׁוּעַת יְהוָה
Ex 14 _{15a}	Her 14	[καὶ] εἶπε κύριος πρὸς Μωϋσῆν	Et le Seigneur dit à Moïse	[-] εἶπεν [δὲ] κύριος πρὸς Μωϋσῆν	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה
Ex 15 ₁₊₂₁	Agr 82, Som 2:269	ᾗσωμεν τῷ κυρίῳ	Chantons pour au Seigneur	ᾗσωμεν τῷ κυρίῳ	אֲשִׁירָה לַיהוָה
Ex 15 _{17b,c}	Pla 47	[...] ὁ κατειργάσω, κύριε ἀγίασμα, κύριε, ὁ ἡτοίμασαν αἱ χεῖρές σου·	que tu as construite, Seign ^{eur} , le sanctuaire, Seign ^{eur} , qu'ont préparé tes mains	[...] ὁ κατειργάσω κύριε ἀγίασμα κύριε ὁ ἡτοίμασαν αἱ χεῖρές σου	מְכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעֻלֶת יְהוָה מִקְדָּשׁ אֲדָנִי כוֹנְנֵן יָדַי
Ex 15 ₁₈		κύριος βασιλεύων τὸν αἰῶνα [...]	Seigneur qui règne pendant l'éternité	κύριος βασιλεύων τὸν αἰῶνα [...]	יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד
Ex 15 ₂₅	Cng 163	ἐβόησε δὲ Μωϋσῆς πρὸς κύριον, καὶ ἔδειξεν αὐτῷ κύριος ξύλον	Moïse cria vers le Seigneur et le Seign ^{eur} lui montra un morceau de bois	ἐβόησεν δὲ Μωϋσῆς πρὸς κύριον καὶ ἔδειξεν αὐτῷ κύριος ξύλον	וַיִּצְעַק אֶל-יְהוָה ²⁵ וַיּוֹרֶהוּ יְהוָה עֵץ
Ex 16 _{15c}	Leg 3:169	ὃν δέδωκεν ἡμῖν κύριος τοῦ φαγεῖν.	que le Seign ^{eur} vous a donné à manger	ὃν ἔδωκεν κύριος ἡμῖν φαγεῖν	אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָכֶם לֶאֱכֹל :
Ex 16 _{16a}	(+ Fug 139)	τοῦτο τὸ ῥῆμα ὁ συνέταξε κύριος	voici la chose que le Seigneur a prescrite	τοῦτο τὸ ῥῆμα ὁ συνέταξεν κύριος ¹⁶	זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
Ex 18 ₁₁	Ebr 41	ὅτι μέγας κύριος παρὰ πάντας τοὺς θεούς	que le Seigneur est grand + que ts les dieux	ὅτι μέγας κύριος παρὰ πάντας τοὺς θεούς	כִּי-גָדוֹל יְהוָה מִכָּל-הָאֱלֹהִים
Ex 21 ₆	Che 72	ἀχθεις [-] (= maître d'esclave) πρὸς τὸ κριτήριον τοῦ θεοῦ	alors, étant amené [?] devant le siège du jugement de Dieu	προσάξει αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πρὸς τὸ κριτήριον τοῦ θεοῦ	וְהִגִּישׁוּ אֲדֹנָיו אֶל-הַמִּשְׁפָּטִים
Ex 24 ₁	Mig 168	ἀνάβηθι πρὸς κύριόν σου,	Monte vers ton Seigneur	ἀνάβηθι πρὸς κύριον [-]	עֲלֵה אֶל-יְהוָה
Ex 24 _{16a}	Qex 2:45	[...] ἡ δόξα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὸ ὄρος [-] Σινά	la gloire de Dieu descendit sur le mont Sinaï	[...] ἡ δόξα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ Σινά	וַיֵּשְׁבֶן כְּבוֹד-יְהוָה עַל-הַר סִינַי
Ex 24 _{17a}	Qex 2:47	τὸ δὲ εἶδος τῆς δόξης κυρίου	Or l'aspect de la gloire du Seigneur	τὸ δὲ εἶδος τῆς δόξης κυρίου	וּמִרְאֵה כְבוֹד יְהוָה
Ex 25 ₁	Her 113	ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων·	Le Seigneur s'adressa à Moïse et dit	ἐλάλησεν κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων	וַיַּדְבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר
Ex 28 ₃₀	Leg 3:118	ὅταν εἰσέρχεται εἰς τὸ ἅγιον ἐναντίον κυρίου	qd il entrera ds le [lieu] saint devant le Seign ^{eur}	ὅταν εἰσπορεύεται εἰς τὸ ἅγιον ἐναντίον κυρίου	בְּבֹא לִפְנֵי יְהוָה

¹ [Pot 160].Philon cite également cette expression en Mut 11, Som 1:231 et Mos 1: 75.

Référence

Texte Philon

Traduction

Texte LXX

Texte BHS

Ex 28 ₃₆	Mig 103	ἐκτύπωμα σφραγίδος, ἁγίασμα κυρίῳ	incision de sceau, sainte pour le Seign^{cur}	ἐκτύπωμα σφραγίδος ἁγίασμα κυρίου	פתוחי חֶלֶם קֹדֶשׁ לַיהוָה
Ex 32 ₂₆	Mos 2:168	[εἶ] τις πρὸς κύριον , ἴτω πρὸς μέ	si qqn est pour le Seigneur , qu'il vienne à moi	[-] τίς πρὸς κύριον ἴτω πρὸς με	מִי לַיהוָה אֵלַי
Ex 32 ₂₉	Ebr 67	ἐπληρώσατε τὰς χεῖρας [-] σήμερον κυρίῳ	vs vs êtes donné aujourd'hui l'investiture pour le Seign^{cur}	ἐπληρώσατε τὰς χεῖρας ὑμῶν σήμερον κυρίῳ	מלאו יְדֵיכֶם הַיּוֹם לַיהוָה
Ex 33 _{7b}	Leg 3:46	πᾶς ὁ ζητῶν κύριον ἐξεπορεύετο	quiconque cherche le Seign^{cur} sortait	πᾶς ὁ ζητῶν κύριον ἐξεπορεύετο	כָּל־מְבַקֵּשׁ יְהוָה יֵצֵא

Le 3 ₁₆	Pos 123	πᾶν [-] στέαρ τῷ κυρίῳ	Toute la graisse est pour le Seigneur	πᾶν [τὸ] στέαρ τῷ κυρίῳ	כָּל־חֵלֶב לַיהוָה
Le 10 _{2b}	Fug 59	ἐτελεύτησαν ἐνώπιον κυρίου	ils moururent devant le Seigneur	ἀπέθανον ἐναντι κυρίου	וַיָּמָתוּ לִפְנֵי יְהוָה :
Le 10 ₈	Ebr 127	ἐλάλησε [γὰρ φησι] κύριος τῷ Ἀαρὼν	Et [-] le Seigneur parla à Aaron	ἐλάλησεν κύριος τῷ Ααρων	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־אַהֲרֹן
Le 16 ₈	Leg 2:52 (+Pla 61)	κληρὸν ἓνα τῷ κυρίῳ [...]	un lot pour le Seigneur	κληρὸν ἓνα τῷ κυρίῳ [...]	גֹּזֶל אֶחָד לַיהוָה
Le 16 ₁₀	Pos 70	στήσει [γὰρ] αὐτὸν ζῶντα ἐναντίον κυρίου	il le placera vivant devant le Seign^{cur}	στήσει αὐτὸν ζῶντα ἐναντι κυρίου	יַעֲמִד־תִּי לִפְנֵי
Le 18 ₆	Gig 40	ἐγὼ κύριος	Je suis le Seigneur	ἐγὼ κύριος	אֲנִי יְהוָה :
Le 18 _{6s}	Gig 45	ἐγὼ κύριος	Je suis le Seigneur	ἐγὼ κύριος	אֲנִי יְהוָה :
Le 23 ₂	Spe 2:52	ἐορταί κυρίου	les fêtes du Seigneur	ἐορταί κυρίου	מוֹעֲדֵי יְהוָה
Le 24 _{15b-16a}	Mos 2:203	καταράσεται θεόν ... τὸ ὄνομα κυρίου	maudira Dieu ... le nom du Seign^{cur} ...	καταράσεται θεόν ... τὸ ὄνομα κυρίου	כִּי־יִקְלַל אֱלֹהִי [...] : וְנִקְבַּשׁ שֵׁם־יְהוָה
Le 27 ₃₀	Cng 95	ξύλινος [-] ἐστὶν ἅγιον τῷ κυρίῳ	de l'arbre est chose sainte pour le Seign^{cur}	τῷ κυρίῳ ἐστὶν ἅγιον τῷ κυρίῳ	לַיהוָה הוּא קֹדֶשׁ לַיהוָה
Le 27 ₃₂	Cng 95	τὸ δέκατον ἔσται ἅγιον τῷ κυρίῳ	le 10 ^{ème} sera saint pour le Seigneur	τὸ δέκατον ἔσται ἅγιον τῷ κυρίῳ	הַעֲשִׂי יְהוָה־קֹדֶשׁ לַיהוָה

Nb 5 _{18a}	Che 14	στήσει ὁ ἱερεὺς τὴν γυναῖκα ἐναντίον κυρίου	le prêtre placera la femme devant [son] Seign^{cur}	στήσει ὁ ἱερεὺς τὴν γυναῖκα ἐναντι κυρίου	וַהֲעִמִּיד כַּהֵנָּה אֶת־הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה
Nb 11 ₂₃	Mut 232	μὴ χεῖρ κυρίου οὐκ ἐξαρκέσει ;	la main du Seign^{cur} ne suffira-t-elle pas ?	μὴ χεῖρ κυρίου οὐκ ἐξαρκέσει	הֲיִד יְהוָה תִּקְצָר
Nb 12 _{6b}	Leg 3:103	ἐὰν γένηται προφήτης [-] κυρίῳ ,	lorsqu'il y aura un prophète pour le Seign^{cur}	ἐὰν γένηται προφήτης ὑμῶν κυρίῳ	אִם־יִהְיֶה נְבִיאָם יְהוָה
Nb 12 _{6b-8a}	Her 262	ἐὰν γένηται ὑμῶν προφήτης κυρίου ,	lorsqu'il y aura chez vs 1 prophète pour le Seign^{cur}	ἐὰν γένηται προφήτης ὑμῶν κυρίῳ	אִם־יִהְיֶה נְבִיאָם יְהוָה
Nb 14 ₉	Mut 265	ὁ δὲ κύριος ἐν ἡμῖν	et le Seigneur est avec nous	ὁ δὲ κύριος ἐν ἡμῖν	וַיִּהְיֶה אִתָּנוּ
Nb 15 _{19b}	Sac 107	ἀφελεῖτε ἀφαίρεμα ἀφόρισμα [τῷ] κυρίῳ	vous prélèverez un prélèvement en mise à part pour Seigneur	ἀφελεῖτε ἀφαίρεμα ἀφόρισμα [-] κυρίῳ	תָּרִימוּ תְרוּמָה לַיהוָה
Nb 21 ₆	Leg 2:77	καὶ ἀπέστειλε κύριος εἰς τὸν λαὸν	Et le Seign^{cur} envoya parmi le peuple	καὶ ἀπέστειλεν κύριος εἰς τὸν λαὸν	וַיִּשְׁלַח יְהוָה בָּעָם
Nb 21 ₇	Leg 2:78	ὅτι κατελαλήσαμεν κατὰ [-] κυρίου καὶ κατὰ σοῦ· εὖξαι οὖν πρὸς κύριον ,	en parlant contre le Seign^{cur} et contre vous ; priez donc pour nous au Seign^{cur}	ὅτι κατελαλήσαμεν κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ σοῦ εὖξαι οὖν πρὸς κύριον	[חֲטָאנוּ] כִּי־דִבַּרְנוּ בִּיהוָה וְכִךְ הִתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה
Nb 25 ₄	Som 1:89	[-] τῷ κυρίῳ ἀπέναντι τοῦ ἡλίου, ὀργὴ [-] κυρίου ἀπὸ Ἰσραὴλ	pour le Seign^{cur} devant le soleil, et d'Israël ... la colère du Seign^{cur}	[-] κυρίῳ ἀπέναντι τοῦ ἡλίου ὀργὴ θυμοῦ κυρίου ἀπὸ Ἰσραηλ	[וְהוֹקַע אוֹתָם] לַיהוָה נִגַּד הַשָּׁמַיִם [וַיֵּשֶׁב תְּרוּן] אֶת־יְהוָה מִיִּשְׂרָאֵל
Nb 27 _{17b}	Agr 44	οὐκ ἔσται ἡ συναγωγὴ κυρίου ὥσει πρόβατα	la communauté de Seigneur ne sera pas comme du petit bétail	οὐκ ἔσται ἡ συναγωγὴ κυρίου ὥσει πρόβατα	וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת יְהוָה כְּצֹאן
Nb 30 _{9c}	Leg 2:63	[καὶ ὁ δεσπότης ἀπάντων] καθαριεῖ αὐτήν	et le maître de tes choses la déclarera pure	[καὶ κύριος] καθαριεῖ αὐτήν	וַיְהִי יִסְלַח־לָהּ :
Nb 31 ₄₁	Som 2:29	τὸ τέλος (εἶναι) κυρίου	le tribut appartient au Seigneur	τὸ τέλος [-] κυρίῳ	תְּרוּמַת יְהוָה
Nb 31 _{50a}	Ebr 114	[-] προσαγιγόχαμεν τὸ δῶρον κυρίῳ	ns avons apporté le présent au Seign^{cur}	καὶ προσενηγόχαμεν τὸ δῶρον κυρίῳ	וַנִּקְרֵב אֶת־קָרְבָּנוּ יְהוָה

De 5 _{5a}	Her 206	κάγὼ εἰστήκειν ἀνὰ μέσον κυρίου	et moi je me tenais au milieu entre le Seign^{cur} ...	κάγὼ εἰστήκειν ἀνὰ μέσον κυρίου	אֲנִכִּי עֹמֵד בֵּין־יְהוָה
De 7 ₇	Mig 60	... προείλετο κύριος ὑμᾶς le Seigneur vous a élus προείλατο κύριος ὑμᾶς ...	חִשַּׁק יְהוָה בָּכֶם
De 7 _{8a}		ἀλλὰ παρὰ τὸ ἀγαπᾶν κύριον ὑμᾶς	mais c'est pcq le Seigneur vous aime	⁸ ἀλλὰ παρὰ τὸ ἀγαπᾶν κύριον ὑμᾶς	⁸ כִּי מֵאַהֲבַת יְהוָה אֶתְכֶם
De 10 ₉	Leg 2:51	κύριος [γὰρ] αὐτὸς κληρὸς αὐτῷ	car le Seign^{cur} lui-même est son héritage	κύριος [Ø] αὐτὸς κληρὸς αὐτοῦ	יְהוָה הוּא נַחֲלָתוֹ
De 23 ₂	Ebr 213	εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	dans l'assemblée du Seigneur	εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	בְּקִנְיַת יְהוָה

Référence		Texte Philon	Traduction	Texte LXX	Texte BHS
De 23 _{4a}	Pos 177/ Leg 3:81	εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	dans l'assemblée du Seigneur	εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	בקהל יהוה
De 26 _{18a}	Vir 184	καὶ κύριος εἵλατό σε σήμερον	et le Seigneur t'a choisi aujourd'hui	καὶ κύριος εἵλατό σε σήμερον	ויהוה האמירך היום
De 28 ₁₂	Imm 156 / Her 76	ἀνοίξῃ [-] κύριος ἡμῖν τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ	le Seign ^{eur} ouvre pour nous son trésor	ἀνοίξαι σοι κύριος τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ	יפתח יהוה לך את-אוצרו
De 32 _{4c}	Sob 10	δίκαιος [-] και ὁσιος ὁ κύριος	Juste [-] et saint , le Seigneur !	καὶ ὁσιος κύριος	צדיק וישׁר הוא :
De 32 _{6a}		ταῦτα κυρίῳ ἀνταποδίδετε;	est-ce cela qu'au Seign ^{eur} vs rendez en retour ?	ταῦτα κυρίῳ ἀνταποδίδετε	ה'להנה תגמל-זאת
De 32 _{7b-9}	Pos 89 + Pla 59	καὶ ἐγένετο μερὶς κυρίου λαὸς αὐτοῦ	et la part du Seigneur fut son peuple	καὶ ἐγενήθη μερὶς κυρίου λαὸς αὐτοῦ	כִּי חֶלֶק יהוה עמו
De 34 ₁₀	Her 262	ὃν ἐγνώ κύριος αὐτὸν πρόσωπον πρὸς πρ..	lui que le Seign ^{eur} connut face à face	ὃν ἐγνώ κύριος αὐτὸν πρόσωπον κατὰ πρ..	אשר ידעו יהוה פנים אל-פנים
1 Sa 1 ₁₅	Ebr 149, + 152	καὶ ἐκχέω τὴν ψυχὴν μου ἐνώπιον κυρίου	et j'épanche mon âme devant le Seign ^{eur}	καὶ ἐκχέω τὴν ψυχὴν μου ἐνώπιον κυρίου	ואשפך את-נפשי לפני יהוה
Is 5 ₇	Som 2:172	ἀμπελὼν κυρίου παντοκράτορος οἶκος τοῦ Ἰσραήλ	La vigne du Seigneur Tout-Puissant c'est la maison d'Israël !	ἀμπελὼν κυρίου σαβαωθ οἶκος τοῦ Ἰσραηλ	כרם יהוה צבאות בית ישׂראל
Is 50 ₄	Her 25	[σύ] μοι γλῶσσαν παιδείας ἔδωκας	toi qui m'as donné 1 langue d'instruction	[κύριος] δίδωσίν μοι γλῶσσαν παιδείας	אדני יהוה נתן לי לשון למודים
Ps 22 ₁ ^P	Agr 50.52	κύριος ποιμαίνει με, καὶ οὐδέν με ὑστερήσει	Le Seigneur est mon berger, et il ne me fera manquer de rien	κύριος ποιμαίνει με καὶ οὐδέν με ὑστερήσει	יהוה רעי לא אחסר :
Ps 26 ₁	Som 1:75	κύριος [γὰρ] φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου	le Seign ^{eur} est mon illuminatin et mon sauveur	κύριος [-] φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου	יהוה אורי וישעי
Ps 36 ₄	Pla 39	κατατρύφησον τοῦ κυρίου	trouve ton délice dans le Seigneur	κατατρύφησον τοῦ κυρίου	והתענג על-יהוה
Ps 61 ₁₂	Imm 82	ἅπαξ κύριος ἐλάλησε, δύο ταῦτα ἤκουσα	Dieu a parlé une fois, et deux fois j'ai entendu ces choses	ἅπαξ ἐλάλησεν ὁ θεός δύο ταῦτα ἤκουσα	אחתו דבר אלהים שתי-נו שמעתי
Pr 3 _{11a}	Cng 177	παιδείας [θεοῦ], υἱέ, μὴ ὀλιγώρει,	filis, ne néglige pas les corrections de Dieu	¹¹ υἱέ μὴ ὀλιγώρει παιδείας [κυρίου]	מוסר יהוה בני אל-תמאס
Pr 3 _{12a}		ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος ἐλέγχει,	car celui qu'il aime, le Seign ^{eur} [le] corrige	ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει	כי את אשר יאהב יהוה יוכים

Remarque : **κύριος** ὁ **θεός** ≠ **κύριος** καὶ **θεός** (cf. *Imm* 110; *Sob* 53, 55; *Mut* 19; *Som* 1:159, 160).

^A [Mut 18s.]. Cette expression est citée plusieurs fois en <i>Mut</i> 18 à 31 (18.23.27.29.31).	^H [Pot 160].Philon cite également cette expression en <i>Mut</i> 11, <i>Som</i> 1:231 et <i>Mos</i> 1: 75.
^B En Ge 17 ₂₂ , Philon écrit κύριος et non pas θεός (cf. BHS יהוה) comme dans la LXX qu'il est censé citer.	^I [Mut 19]. Cette même phrase est citée par Philon également en <i>Pot</i> 161 et partiellement en <i>Pos</i> 179.
^C Curieusement, en <i>Som</i> 1:3, Philon remplace, dans le verset 13, la formule "ἐγὼ κύριος ὁ θεός Αβραάμ" adressée à Jacob, par celle, presque identique, adressée à Isaac en Ge 26 ₂₄ : "ἐγὼ εἰμι ὁ θεός Αβραάμ". Noter que Philon cite plusieurs fois ce même verset Ge 28 ₁₃ avec les mots habituels de la Septante : "ἐγὼ κύριος ὁ θεός Αβραάμ" (en <i>Som</i> 1: 159, 166 et 173). Est-ce voulu ou dû au hasard ? Le développement sur Abraham et Isaac au § 160 a-t-il un rapport avec ce détail particulier ?	^J [Leg 2:46]. La citation peut aussi bien être du verset Ex 20 ₅ où la LXX a ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος ὁ θεός σου ; ou même plutôt de De 5:6
^D Ge 29 ₃₁ est commenté également en <i>Mut</i> 132.	^K [Her 166]. Cette même phrase est citée par Philon également en <i>Fug</i> 101.
^E [Leg 2:46]. Cette même phrase est citée par Philon également en <i>Leg</i> 3:180.	^L [Pos 16]. Cette même phrase, citée par Philon égalemnt en <i>Mut</i> 8, revient comme un refrain dans le Lévitique : en 11:44; 19:10, 12, 14, 16, 25, 28, 31, 32, 34, 36, 37; 24:22; 25:17; et 26:1, 13.
^F [Leg 2:46]. Cette même phrase est citée par Philon également en <i>Leg</i> 3:180.	^M [Pla 137]. Cette expression, que Philon cite également en <i>Pla</i> 95.
^G [Som 1:227]. Cette même phrase est citée par Philon aussi en <i>Som</i> 1:228, 238 et 241.	^N En <i>Som</i> 1:237, Philon ne cite probablement pas De 1 ₃₁ , mais évoque plutôt De 8 ₅ .
	^O Pour les divergences entre le grec et l'hébreu sur De 32 ₈ , voir C. DOGNIEZ et M. HARL, <i>La Bible d'Alexandrie, 5. Le Deutéronome</i> (Cerf, Paris 1992) p. 325-326 note.
	^P Ps 22:1 est commenté également en <i>Mut</i> 115.
	^Q Ne désignant pas Dieu, mais un "maître" ordinaire, sauf en Ex 15 ₁₇ [et en De 10 ₁₇ ?].